

NIECENZUROWANY MAGAZYN DLA KAŻDEGO

TORONTO 17.03.1983 r. ECHO WEEKLY NR 24

ECHO TYGODNIA

Cena \$1

W NUMERZE:

Człowiek - walizka
Wywiad Echa
z uciekinierem z PRL

Wałęsa:
organizować strajki

wywiad komunistyczny
wśród emigrantów

Czy uniknęliśmy
interwencji

Wizyta papieska tylko w Warszawie i na Jasnej Górze

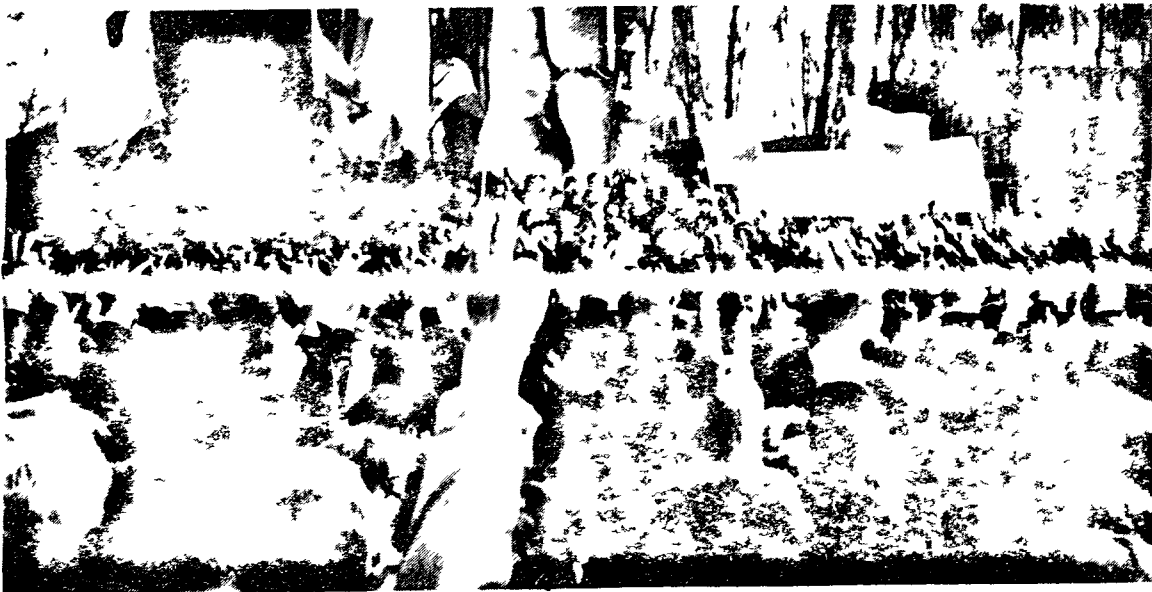
Wizyta Ojca Sw. 10 marca przybył do Watykanu Prymas Polski kardynał Glemp, by wręczyć Ojcu Sw oficjalne zaproszenie na tegoroczną wizytę w Kraju Prymasa witał specjalny przedstawiciel Watykanu do spraw Europy Wschodniej kardynał Luigi Poggi

Przed wyjazdem Prymas spotkał się z gen Jaruzelskim Wizyta papieska w Polsce ma trwać od 16 do 22 czerwca Poprzednio przyjazd Jana Pawła II był wyznaczony na 18 czerwca Nie podano powodów

zmiany daty przyjazdu Papież ma odwiedzić tylko Warszawę i Częstochowę W Warszawie program m in obejmuje mszę św połową za duszę ś p kardynała Wyszyńskiego Resztę pobytu Ojciec Sw ma spędzić w Częstochowie na Jasnej Górze

W Watykanie przebywają też kardynał Macharski i inni przedstawiciele polskiego Episkopatu Dnia 14 marca Papież udzielił dwu osobnych audiencji prymasowi kardynałowi Glempowi i kardynałowi Macharskiemu

W POLSCE ROŚNIE FAŁA OPORU

W minionym tygodniu Polska znów znalazła się na pierwszych stronach prasy światowej W niedzielę 13 marca co najmniej w trzech miastach, w Gdansk, Warszawie i Wrocławiu, odbyły się obchody w 15 miesięcy po wprowadzeniu stanu wojennego W sumie w obchodach wzięło udział tysiące osób Były aresztowania

W kościołach odbyły się najpierw msze św za Ojczyznę W Gdansk, po nabożeństwach, przed pomnikiem poległych stoczniovców zebrał się tłum demonstrujących Agencja Reutersa podała, że było ich 1500 Przyszli robotnicy, młodzież, ludzie starsi, było wiele młodych małżeństw z dziećmi Pod pomnikiem złożono pierwsze wiosenne kwiaty Unoszono dłonie w znaku V - ZWYCIĘSTWO

Obchody pod pomnikiem stoczniovców zaczęły się o 1 po południu, w odpowiedzi na apel zawarty w ulotkach, poprzednio kolportowanych w Trójmieście, po nabożeństwie w kościele św Brigidy, które odprawił proboszcz ks Henryk Jankowski Część wiernych

udała się pod pomnik poległych stoczniovców Spiewano pieśni patriotyczne i związkowe - solidarnościowe

Pojawiły się wozy milicyjne, przez megafony rozległ się głos TO ZGROMADZENIE JEST NIELEGALNE! Milicja wezwała do rozejścia się Po chwili w bocznych ulicach pojawiły się ciężarówki z ZOMO Ludzie zaczęli gwizdać, wołano NIECH ŻYJE SOLIDARNOŚĆ! "Siły porządku" obstawily wszystkie wyjścia z placu, zostawiając tylko wąskie przejście dla przechodzących się wolno demonstrantów

Kiedy pod pomnikiem zostało tylko ok 100 osób, a plac był już prawie pusty - o godz 13 30 - zaatakowało je 400 zomowców Otoczonych demonstrantów odprowadzano do suk milicyjnych i wywożono z placu

Lecha Wałęsy do demonstracji nie dopuszczono, za kordone milicyjnym zatrzymano wiozący go mikrobus

Następnego dnia w Gdańsku, w poniedziałek 14 marca przed pomnikiem poległych stoczniovców znów odbyła się de-

monstracja z udziałem ok tysiąca osób, która zakończyła się pod dworcem głównym "Siły porządku" powitano krzykami GESTAPO! Skandowano SOLIDARNOŚĆ! MO zatrzymało pewną liczbę osób W chwili oddawania numeru Echa Tygodnia do druku nie wiemy jeszcze dokładnie, ile osób zostało aresztowanych

W Warszawie 13 marca 2 tys wiernych wzięło udział w mszy św za Ojczyznę w kościele św Krzyża Kilkaset osób udało się następnie pod kościół Wizytek przed którym ułożony był krzyż z kwiatów, tradycyjny już symbol polskiego protestu przeciw władzy W przyległych ulicach zgromadziło się ZOMO z armatką wodną i tłum tajniaków Aresztowano nie ustaloną liczbą osób Mimo aresztowań, następnie odbył się pochód protestacyjny na Krakowskim Przedmieściu

We Wrocławiu tego samego dnia w katedrze wrocławskiej zebrał się wielotysięczny tłum Po nabożeństwie kaznodzieja wezwał wiernych by rozeszli się do domów Około stu osób zebrało się z nastaniem zmroku

JUŻ WIOSNA
Z BUDZ SIĘ
ZŁÓŻ ŻYCZENIA NA WIELKANOC
W ECHU TYGODNIA
WRAZ Z CZEKIEM NA SUMĘ \$ 15

Echo Tygodnia

wydają:
JACEK ADOLF I ZBIGNIEW FARMUS
 redagują.

Jacek Adolf, Grazyna Farmus, Zbigniew Farmus,
 Grazyna Słoińska, Anne Steele, Zofia Bończa,
 Jerzy Rudolf, Leszek Mech i inni.

Przedstawiciel
Tadeusz Shopian

**NOWY ADRES ECHA TYGODNIA
 TYLKO DLA KORESPONDENCJI
 59 FULLER AVENUE
 TORONTO, ONTARIO
 M6R 2C4**

**NOWY TELEFON REDAKCJI 531-5523
 UWAGA: DYŻURY PRZY TELEFONIE
 PONIEDZIAŁEK, WTOREK, PIĄTEK
 OD 12 do 4 PO POŁUDNIU**

Prenumerata

roczna \$ 50

półroczna. \$ 25

Redakcja zastrzega sobie prawo do
 zmian i skrótów w opublikowanych
 artykułach i materiałach

Cennik ogłoszeń

- 1 kolumna x 1 cal — 5 dolarów
- 2 kolumny x 1 cal — 10 dolarów
- 1 kolumna x 2 cale — 10 dolarów
- 1/2 strony — 175 dolarów
- 1 strona — 350 dolarów

**OGŁOSZENIA O WOLNYCH MIEJSCACH PRACY
 ORAZ OSÓB POSZUKUJĄCYCH TAKOJEW
 BEZPŁATNE**

ECHO TYGODNIA

**STAJE SIĘ NAJPOPULARNIEJSZYM PISMEM POLSKIM
 W KANADZIE**

**Z TYGODNIA NA TYDZIEŃ ROŚNIE LICZBA
 PRENUMERATORÓW**

**PRZECIĘTNIE 2 MINUTY I 18 SEKUND ZAJMUJE
 ZAPRENUMEROWANIE ECHA TYGODNIA**

Proszę się przekonać!

Imię i nazwisko

Adres

Kod pocztowy

Załączam 50 dol na prenumeratę roczną

25 dol na prenumeratę półroczną

Kupon i czek lub przekaz pocztowy prosimy wysłać na adres

**ECHO TYGODNIA
 59 FULLER AVENUE
 TORONTO, ONT
 M6R 2C4**

Co w trawie piszczy

Rezim ma długie ręce

Ludzi *Solidarności* w Kraju można było internować, aresztować, stawia się ich przed sądem. Ale *Solidarność* istnieje i działa także poza terytorium PRL, w wolnym świecie. W porozumieniu z podziemnymi władzami związku w Polsce i jako integralna jego część, działa Biuro Koordynacyjne NSZZ "Solidarność" Za Granicą.

Rezim wykorzystuje wszystkie możliwe wpływy, by utrudnić tę działalność.

Ostatnio przedstawiciel zarządu Związku Polaków w Kanadzie oświadczył publicznie: *Uznajemy Solidarność w Polsce i tylko w Polsce Solidarności pomożemy. W Kanadzie mogą być tylko koła przyjaciół Solidarności.* (Trochę się prezes zapędził. Nie jemu, biedaczkowi, dekretować, co w Kanadzie może być, a co nie).

Oświadczenie to niedwuznacznie implikuje nieuznanie *Solidarności* Za Granicą. Dokładnie to, o co chodzi towarzyszący z konsulatu.

Linia zarządu ZPwK jest w tej mierze konsekwentna. Na łamach *Związkowca* potępiono już i wykpiłono działaczy *Solidarności* Za Granicą jako anachroniczne "ryby na piasku".

Sprawą nie należy się przesadnie ekscytować. ZPwK skupia tylko 0,5% (słownie pół procenta) Polaków w Kanadzie, przy czym nie wszyscy jego członkowie popierają ugodową wobec reżimu politykę obecnego zarządu. Trzeba jednak zdawać sobie sprawę, co w trawie piszczy.

Jacek Adolf

● **Zagrożenie sowieckie i USA**
 Prezydent R Reagan zwrócił się do Kongresu o przyznanie dodatkowo 110 mln dol pomocy militarnej dla Salwadoru, 20 mln dol dla trzech innych państw Ameryki Środkowej: Honduru, Kostaryki i Panamy oraz 168 mln dol pomocy ekonomicznej dla Salwadoru, Kostaryki i Hondurasu. Wcześniej Kongres przyznał już 26 mln dolarów pomocy militarnej dla Salwadoru i 350 mln dol pomocy ekonomicznej dla krajów regionu karaibskiego i Ameryki Środkowej. Kraje Ameryki Środkowej powiedział Reagan - znajdują się "w środku najważniejszego kryzysu w ich dziejach. Ich walka o lepszą przyszłość zasługuje na naszą pomoc. Powinniśmy być dumni oferując ją, gdyż kraje te walczą również za nas". Zwycięstwo partyzantki komunistycznej w Salwadorze rozszerzy rewolucję na Gwatemalę, Honduras, Kostarykę i Panamę, a prawdopodobnie że i Meksyk. Bezpieczeństwo USA znalazło się w zagrożeniu, gdyż "Ameryka Środkowa jest po prostu zbyt blisko, by ignorować niebezpieczeństwo rządów z ideologicznymi i militarnymi więzami z ZSRR".

● **100 lat spuścizny** 14 marca 1883 roku zmarł w Londynie Karol Marks, myśliciel którego "naukowy komunizm" ukształtował wiek XX na olbrzymich obszarach globu. Rządy marksistowskie spotykamy obecnie poza Europą i ZSRR w Azji: Mongolia, Chiny, Korea Płn, Laos, Wietnam, Kambodża, Afganistan, Jemen Płd w Afryce: Angola, Etiopia, Zambabwe oraz w Ameryce Środkowej: Kuba, Nikaragua, Surinam. Ponadto istnieje cały szereg rządów promarksistowskich oraz krajów gdzie marksści toczą walkę zbrojną o zdobycie władzy.

● **Pokój poprzez siłę** Prezydent R Reagan na spotkaniu z przywódcami kościoła ewangelików w USA wezwał ich do walki ze zwolennikami rozbrojenia i do krucjaty przeciwko ZSRR - "imperium zła". Zamrożenie zbrojeń teraz "byłoby bardzo niebezpiecznym oszustwem po prostu iluzją pokoju. Rzeczywistość jest taka - powiedział prezydent - że musimy osiągnąć pokój poprzez siłę. Nawołuję was, byście występowali przeciwko tym, którzy pragnęliby ustawić USA w pozycji militarnej i moralnej niższości. Zgodziłbym się na zamrożenie jedynie w przypadku gdy moglibyśmy zamrozić globalne cele Sowietów". Prezydent powiedział także księżom, że powinni pamiętać iż USA i ZSRR są uwikłane "w walkę między słusznym i niesłusznym, oraz dobrem i złem".

● **Terrorysta za żelazną kurtyną**
 Dwóch terrorystów zastrzeliło w Belgradzie ambasadora tureckiego, 47 letniego G Balkara. We wrześniu ubiegłego roku został zastrzelony przez terrorystów attache konsulatu tureckiego w Burgas Bułgaria. Armeńscy bojowkarze wzięli na siebie odpowiedzialność za zabójstwo 24 dyplomatów tureckich w ciągu ostatnich 10 lat (w tym 5 w roku ubiegłym). Utrzymują także, że w 1915 roku Turcy zamordowali 1,5 mln Armeńczyków.

● **Rzeźnik Lyonu niewinny** we własnych oczach K Barbie szef Gestapo w Lyonie w latach 1942-1944 stwierdził że nie przypomina sobie by torturował i mordował Żydów oraz członków ruchu oporu. Zaprzeczył również, że wysyłał setki osób do obozów koncentracyjnych na śmierć. "Nie wiedziałem - powiedział - co się działo w obozach koncentracyjnych".

● **Eksplodacja gazu w kopalni tureckiej** Co najmniej 100 górników poniosło śmierć, a 86 zostało zranionych w największej katastrofie górniczej w Turcji.

● **Partyzanci afgańscy zabijają za kolaborację** Hokejowa reprezentacja Afganistanu wracająca z występów i treningów w ZSRR wpadła w zasadzkę w prowincji Baghlan. Partyzanci zabili za kolaborację z okupantem wszystkich sportowców i osoby towarzyszące.

● **W poszukiwaniu "ET"** Uniwersytet Harwardzki i Smithsonian Institution rozpoczęli obliczone na długie lata systematyczne przeszukiwanie i nasłuchiwanie kosmosu w celu odnalezienia pozaziemskiej inteligencji. Olbrzymi skomputeryzowany radio-teleskop o średnicy około 25 m wysyła i odbiera sygnały w obserwatorium Oak Ridge.

● **Próba złagodzenia izolacji Egiptu w świecie arabskim** Prezydent Egiptu H Mubarak przyłączył się do przywódców świata arabskiego i potępił izraelską okupację Libanu, Zach Brzegu i strefy Gazy.

● **I Japonia osiągnięta?** Miesięczny wskaźnik bezrobocia w styczniu osiągnął 2,72% i był najwyższy od 30 lat (w 1953 roku Japonia zaczęła prowadzić statystykę bezrobocia). Bezrobotnych było 1,62 mln Japończyków (990 tys mężczyzn, 630 tys kobiet). Zatrudnionych było 55,63 mln (34,17 mln mężczyzn, 21,46 mln kobiet).

● **Brat broni brata** 19 letni ksiądz Edward oskarżył dziennikarzy brytyjskich goniących za sensacją dotyczącą związku księcia Andrzeja z amerykańską aktorką Koo Stark (co spowodowało m.in. przerwanie pofalklandzkich wakacji księcia Andrzeja) o nieczemność. "On (ksiądz Andrzej red) był na wojnie - powiedział ksiądz Edward - i chciał oderwać się od wszystkiego i odpocząć, ale wrócił z (przerwanych) wakacji bardziej wykończony, bardziej zmęczony niż wrócił z trzech miesięcy wojny. Uważam takie potraktowanie kogoś kto właśnie spełnił swój obowiązek wobec ojczyzny za podłe".

● **Dzielną staruszką** W stanie Michigan trwa proces 39-letniej kobiety J Coney'a gwałciela 104-letniej kobiety. Został on aresztowany, gdy uciekał przed staruszką goniącą go z żelazną nogą od stołu.

● **Wybuchnie czy nie wybuchnie?** Niecodzienną i pełną napięcia operację przeprowadzono w Afryce Płd w Namibii w czasie walki wojsk pldafrykańskich z rebeliantami w pierśi jednego z żołnierzy utkwil granat M-60 (produkcji jugosłowiańskiej). Eksplozja wojskowi oznajmili że granat może w każdej chwili wybuchnąć. Dwóch lekarzy zdecydowało się jednak na super niebezpieczną operację i po usunięciu wszystkich osób ze szpitala polowego usunęli tkwiący między żebrami granat który wojskowi bezpiecznie zdetonowali.

● **Kobra-niepatriotka** Większość terytorium Nigeru została pozbawiona prądu elektrycznego na kilkanaście godzin gdy w największej elektrowni wodnej tego kraju wybuchł pożar na skutek spięcia spowodowanego przez olbrzymią kobrę.

● **Concorde będzie latał** Rząd brytyjski podjął decyzję o sybsydowaniu i w tym roku transatlantyckich lotów 6 ponaddwukrotnych Concorde'ów obsługujących Brytyjskie Linie Lotnicze. Wysokość sybsydium nie jest jeszcze ustalona. W zeszłym roku sybsydium wyniosło 27 mln dol.

Podróż papieża

W poprzednim numerze zamieściliśmy relację z wizyty papieża Jana Pawła II w krajach Ameryki Środkowej. Obecnie dokończymy.

Honduras był szóstym krajem do którego przybył papież Jan Paweł II w ramach wizyty w regionie Ameryki Środkowej. Honduras powitał Papieża z olbrzymim entuzjazmem i radością. Na całującym ziemię Hondurasu Papież spadł grad czerwonych goździków z krążącego helikoptera. W czasie 11 km drogi z lotniska do Bazyliki Dziewicy z Suyapa Jan Paweł II był bez przerwy obsypywany przez dzieci kwiatami a wzdłuż jego pojazdu jechali chłopcy na koniach. Podczas mszy świętej, w której wzięło udział 150 tys wiernych Papież ogłosił Amerykę Środkową regionem pod opieką Najświętszej Marii Panny by zginęła "nienawiść, gwałt i niesprawiedliwość". Oto fragment jego homilii: "Matko Boga i nasza własna matka, Najświętsza Mario Panno, oddaję w Twoją Opiekę wszystkie kraje tego regionu geograficznego. Troszcz się oń jak o najbardziej drogi skarb. Pokładamy nieskończoną nadzieję w Twojej opiece". Ameryka Środkowa, w większości katolicka, uznała akt ten za wielki zaszczyt, gdyż matka Jezusa otoczona jest w tym regionie szczególnym kultem.

W Belize, jedynym kraju regionu posługującym się językiem angielskim, Papież odprawił mszę świętą dla 30 tys tłumy - największego skupiska w dziejach tego małego kraju. Upał był tak nieznośny, że wielu ludzi zemdleło, w tym najstarszy biskup Belize F Castillo, który zemdleł z emocji zobaczywszy Papieża schodzącego z samolotu. Z Belize, gdzie Papież przebywał jedynie parę godzin Jan Paweł II udał się do Haiti.

W Haiti Haitińczyk z całego kraju zgotowali Papieżowi na lotnisku radość i zarazem hałaśliwą owację. Ludzie cieszyli się tańcząc, śpiewając, bijąc w bębny i grając na egzotycznych instrumentach. Dożyłowi prezydent Haiti J C Duvalier powitał Papieża na lotnisku w imieniu rządu zaprzysiężonego do stoczenia "desperackiej walki z głodem, chorobami, ubóstwem i ciemnotą" oraz wyraził uznanie dla Jana Pawła II za odwagę i mądrość w podejmowaniu poważnych problemów doby obecnej. Niespodziewanie także ogłosił, że nie rości sobie więcej prawa do mianowania biskupów i że pozostawia Watykanowi wolną rękę. Ale gest ten nie powstrzymał Papieża przed wygłoszeniem najbardziej politycznej homilii w czasie swej 8-dniowej podróży. Odprawiając mszę świętą na otwartym powietrzu Jan Paweł II powiedział do 200 tys tłumy wiernych, że jest "konieczne by wszyscy biedni odnaleźli nadzieję" i wezwał w ostrych słowach rząd haitański do zwalczania "niesprawiedliwości, nędzy, głodu i strachu". Jan Paweł II zwrócił uwagę że w Haiti istnieje potrzeba sprawiedliwości społecznej, równości, lepszego podziału dóbr i dostępu zwykłych ludzi do władzy. "Cos musi się zmienić tutaj" powiedział Papież. Wierni nagrodził homilię Jana Pawła II wygłoszoną po francusku ponad 20 minutową owacją.

W tym samym dniu, 9 marca, Papież spotkał się prywatnie z rodziną Duvalierów oraz wystąpił na posiedzeniu Konferencji Biskupów Krajów Ameryki Łacińskiej.

Późnym wieczorem Jan Paweł II odleciał do Rzymu. Wizyta Jana Pawła II odbyta w regionie Ameryki Środkowej w dniach 2-9 marca była jego 17-wizytą zagraniczną.

DEMONSTRACJA

Kawalkada samochodowa 13 marca była jedną z najbardziej udanych demonstracji roku. Gdy w Polsce na ulicach milicja rozpędzała tłumy demonstrantów w Toronto asysta policja pozwoliła na sprawny przejazd głównymi ulicami miasta dwukilometrowej kolumny samochodów. Kawalkadę zakończyła demonstracja pod konsulatem PRL na tyle liczna abyśmy mogli powiedzieć, że idea kontynuowania demonstracji po zawieszeniu stanu wojennego okazała się trafnym wyborem.

KONCERT

Występ Jacka Kaczmarskiego zgromadził kilkuset miłośników jego niepowtarzalnego talentu.

W koncercie Jacek przedstawił kilka piosenek z jego klasycznego repertuaru w tym "Rejtana", "Mury", "Oblawę", "Świadków", "Epitafium dla Włodzimierza Wysockiego", nowe, napisane już na emigracji i te odrzucone z dawnego śpiewnika, które nabrały aktualności.

Koncert był skrócony o blisko godzinę z powodu znacznego opóźnienia. Straciliśmy wiele pięknych ballad, które artysta zwykł śpiewać na swych koncertach. Na szczęście udało się kilka piosenek wyrwać Kaczmarskiemu w ramach bisów.

Podczas występów zapowiedział on, ku ogólnemu entuzjazmowi widowni, że wróci też we wrześniu i to w towarzystwie jednego z trzech aktorów występujących obecnie w Paryżu (Olbrychskiego, Pszomaka lub Seweryna) Oby

Złota Echo Tygodnia M. Kaczmarski

W KANADZIE

* Bezprecedensowa zmasowana rewizja lokalu tzw. kościoła naukowego, która miała miejsce w nocy z 3 na 4 marca w Toronto z udziałem 100 oficerów ontaryjskiej policji znalazła już pierwsze reperkusje prawne. Kościół wygrał na drodze sądowej prawo odebrania części zatrzymanych dokumentów oraz skopiowania pozostałych. Policja szukała dowodów nadużyć podatkowych, jakie kościół miał poczynić prowadząc drogie kursy terapeutyczne i działalność wydawniczą.

* 300 osobowa grupa demonstrantów dopadła premiera Trudeau w Lethbridge. Wołając "Pracy zamiast bomb" usiłowali połączyć dwa niewralgiczne problemy kanadyjskie. Demonstracja była jedną z dziesiątków, które przewaliły się przez Kanadę od momentu decyzji testowania rakiety Cruise na jej terenie.

Rakieta ta stała się symbolem wysiugu zbrojeń. Dla Sowieców główną przewagą technologiczną Wolnego Świata w dziedzinie zbrojeń.

* Jeden z najwybitniejszych współczesnych fotografów prasowych Boris Spremo, zwycięzca 185 nagród został uznany przez Ontaryjską Federację Fotografów za najlepszego fotografa wydarzeń roku 1982.

Boris Spremo należał do ekipy dziennikarzy Toronto Star wysłanych do Polski.

* Zbliża się termin zamknięcia listy kandydatów na przywódcę Partii Konserwatywnej. Wśród zgłoszonych oficjalnie znaleźli się David Crombie, John Gamble, Michael Wilson - posłowie z Toronto. Także Peter Pocklington z Alberta.

21 marca zamierza ogłosić swą kandydaturę John Crosbie. Wciąż otwarta jest możliwość dołączenia premiera Alberta Lougheeda i premiera Ontario Williama Davisa.

* Miasto Toronto według raportów policji staje się głównym centrum handlu narkotykami w Ameryce Południowej. Ilość aresztowań pod zarzutem przetrzymania narkotyków na lotnisku torontonskim wzrosła od zeszłego roku trzykrotnie, a dziesięciokrotnie ilość zatrzymanych nielegalnych ładunków narkotykowych.

OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM

przy KPK okęg TORONTO
206 Beverley St tel 979-9634

Założony w 1974 r. oferuje szeroki asortyment informacji i pomocy Poloni zamieszkałej w Toronto i okolicy, a szczególnie nowym Imigrantom (do 36 miesięcy pobytu w Kanadzie) i osobom z Pozwoleniem Ministra.

Na naszą pomoc składają się

- ogólna informacja o Kanadzie
- skierowanie do właściwych instytucji (kanadyjskich i polskich)
- wypełnianie formularzy, pisanie listów i podań
- pośrednictwo w załatwianiu spraw z różnych dziedzin życia,
- poszukiwanie mieszkań i pracy
- ustne i pisemne tłumaczenia
- uwierzytelnianie podpisów

Biurowo otwarte od poniedziałku do piątku w godzinach 10 rano - 4 po południu

Usługi bezpłatne

Prosimy o telefoniczne uzgodnienie terminu wizyty

Kongres Polonii Kanadyjskiej
Okęg Toronto

OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

MIĘDZYORGANIZACYJNE
BIURO IMIGRACYJNE
197 Garden Ave.
Tel 532-1126

KOMITET POMOCY
POLSKIM UCHODźCÓM
357 Runnymede Rd.
Tel 766-6191

OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley St.
Tel 979-9634

BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ
128 Fern Ave.
Tel. 533-9471

Biuro Pomocy Społecznej
przy 128 Fern Ave

otrzymało w charakterze donacji wózek inwalidzki. Zostanie on przekazany osobie, która ze względu na trudną sytuację materialną nie może sobie sama

kupić takiego wózka

Osoby zainteresowane mogą dzwonić pod numer tel 533 9471/72 w poniedziałki, czwartki i piątki w godzinach 10-4, oraz we wtorki i środy w godz 10-7"

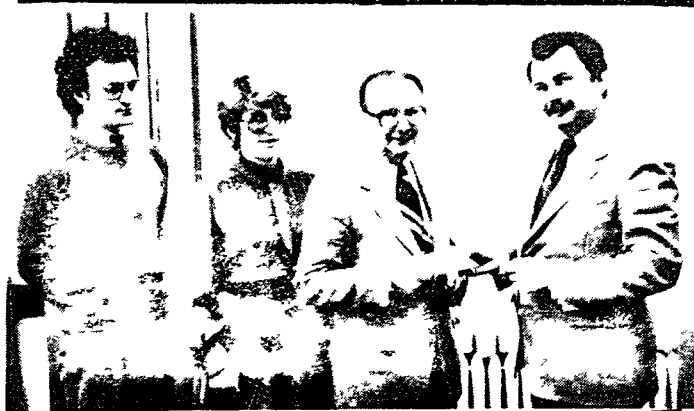
BIURO POMOCY
NOWO PRZYBYŁYM

przy 192 Garden Ave, tel 532-1126 czynne poniedziałek-piątek od 10 rano do 4 po poł, wtorek od 10 rano do 8 po poł

Serdecznie dziękujemy wszystkim ofiarodawcom, którzy przekazali rzeczy do magazynu dla nowoprzybyłych. Jednocześnie uprzejmie prosimy osoby pragnące przekazać nowoprzybyłym zbędne meble, sprzęt kuchenny i przede wszystkim dziecięce łóżka i wózki o skontaktowanie się z naszym biurem.

poszukujemy również pracy i mieszkań dla nowo przybyłych

DZIĘKUJEMY ZA POMOC!

Jerzy Szymko poseł do parlamentu prowincjonalnego Ontario wręczył Jerzemu Burskiemu prezesowi KPK okręgu Toronto czek na sumę \$13 172, co stanowi pierwszą wypłatę zasiłku rządowego. Zasiłek ten w wysokości \$36 000 przyznany został na utrzymanie biur pomocy dla polskich imigrantów.

Na zdjęciu od prawej Jerzy Szymko, Jerzy Burski oraz pracownicy biur Elżbieta Wolska i Aleksander Piecyk

Migawki torontonskie, migawki, migawki, migawki, migawki, migawki, migawki

Na występie Jacka Kaczmarskiego trzy panie w ostatnich rzędach oburzone oświadczyły OSIEM DOLARÓW ZA JEDNEGO CHŁOPA TO STANOWCZO ZA DUŻO! Po czym opuściły sale.

Na pożegnalnym bankiecie dla ambasadora Pawlaka w konsulacie na Lakeshore Bld w piątek 11 marca pewna Japonka, reprezentująca jedną z sekt religijnych, za wszelką cenę chciała się dostać do wnętrza konsulatu, obiecując, że zbawi dusze zebranych. Goryle strzegący towarzyszy i ich gości nie ustąpili. Najwidoczniej byli zdania, że ambasadora & co. nic już nie jest w stanie zbawic. Chyba mieli rację.

PROCES RADIA SOLIDARNOŚĆ

Solidarność

BIULETYN
INFORMACYJNY

w ciągu 20-30 minut otoczyć i zablokować kwartał pomiędzy ulicami Świerczewskiego, Pereca, Marchlewskiego i Żelazną. Wstrzymano ruch rewidowano samochody i przechodniów, badano wnętrza niektórych budynków. Akcja trwająca kilka godzin, w którą zaangażowano wiele wysiłku, ludzi i sprzętu nie przyniosła rezultatu. Nadajnik UKF jest w mieście bardzo trudny do wykrycia nawet za pomocą helikopterów przy krótkim czasie trwania audycji rozchodzące się prostoliniowo fale odbijają się bez przeszkód i interferują ze sobą, można jedynie określić rejon skąd nadawano. Tego dnia nadawano w rzeczywistości z pralni z bloku po drugiej stronie Marchlewskiego w pobliżu skrzyżowania ze Świętokrzyską a więc poza terenem największego zainteresowania milicji. Na skutek pełnienia taśmy w mieście audycja została przerwana w połowie /zezranie Rutkowskiego/, co dało podstawę plotkom o wykryciu radiostacji.

W drugiej audycji wystąpił Zbigniew Romaszewski zapowiedziany przez spikerkę podającą, że jest on organizatorem radiostacji.

Kolejna audycja 3 maja zawierała wypowiedź Zbigniewa Bujaka i m.in. informację o powstaniu Międzyzakładowego Robotniczego Komitetu Solidarności zrzeszającego 63 zakłady warszawskie i jego organie prasowym "CDN - Głos Wolnego Robotnika". Następne audycje nadawano co tydzień.

Po fiasku akcji z 30 kwietnia władze odstąpiły od tak demonstracyjnego poszukiwania nadajnika. Zaczęto używać pelengatorów produkcji NRD zamiast lawnych w międzyczasie na dachach kilku domów. Jednocześnie rozpoczęto zagłuszanie muzyką przy użyciu silniejszego nadajnika. Aby nadajnik zagłuszający nie utrudniał określenia kierunku skąd przychodzi fala, łączano go dopiero po upływie 1,5 - 2 minut. Państwowa Inspekcja Radiowa natychmiast podawała przybliżony rejon skąd prowadzone jest nadawanie, udawały się tam ekipy po cywilnemu, aby obserwować wyższe budynki, kontrolować osoby wchodzące i wychodzące, sprawdzać dachy i strychy. Dodatkowym ułatwieniem dla SB była późna godzina nadawania /w lecie 22/, kiedy praktycznie ruch w dzielnicach mieszkaniowych zanikał, oraz niekiedy wybór rejonów z małą ilością wysokich domów. Taka taktyka przyniosła rezultaty 8 czerwca a zatrzymano J. Bąka i D. Rutkowskiego w momencie wynoszenia z domu przy ul. 1-go Sierpnia 40 A około godziny 22:30 nadajnika z anteną, w tej okolicy jest około 10-ciu wysokich budynków. /Również sukcesem zakończyło się poszukiwanie nadajnika w dniu 30 sierpnia, kiedy po audycji nadanej o 18-tej znaleziono aparat w pralni na XVI-tym piętrze domu przy ul. Komarowa 58 - jest tam tylko jeden taki wysoki budynek/. Obaj zatrzymani 8-go czerwca od razu przyznali się do nadawania audycji z maszynowni windy w tym budynku. Podczas nadawania znajdowali się na dole, widząc że nie nadjeżdżają radiowozy milicyjne, udali się po kilkunastu minutach na górę, zdeklarowali antenę wystawioną przez okno dźwigowni na kładanej wędce, wynieśli sprzęt i zjechali windą w dół. Rutkowski początkowo odmówił składania wyjaśnień, lecz po tygodniu zmienił zdanie.

Oczywiście u obu podejrzanych i ich rodzin przeprowadzono przeszukania, które nie wniosły nic nowego do śledztwa, jedynie u teścia Bąka E. Pomianowskiego znaleziono ponad 70 różnych wydawnictw podziemnych, które skonfiskowano - posiadanie takich wydawnictw nie jest karalne, nie wolno ich jedynie rozpowszechniać.

Zeznania obu zatrzymanych spowodowały dalsze przeszukania i aresztowania. Rutkowski stwierdził, że poprzez swoją sympatię poznał Marka Rasińskiego, ten zaś pod koniec marca zaproponował mu uczestnictwo w nadawaniu audycji. Przed nadaniem odbyło się szkolenie w obsłudze radiostacji w jednym z mieszkań przy ul. Cecylii Sniegockiej, które prowadził mężczyzna posługujący się pseudonimem Teofil i nazwisku, jak okazało się w późniejszym śledztwie J. Klekowski. Miał on także przed każdą audycją wydawać nadajnik Rasińskiemu i Rutkowskiemu, w mieszkaniu przy ul. Ludwiki Rutkowski podał także miejsca, z których miał nadawać audycje łącznie z Rasińskim. Z kolei Bąkowi, jak twierdzi, zaproponował nadawanie

Z Pietrzak, kolega z poprzedniego miejsca pracy i znajomy Rasińskiego. Bąk również opisuje miejsce spotkania na ul. Cecylii Sniegockiej podając nawet rysunek rozmieszczenia sprzętów w tym mieszkaniu, oraz swoje spotkania, ich miejsce i przebieg, z Klekowskim, Rasińskim i Pietrzakiem. Twierdzi on, że brał udział w dwóch nadawaniach w pierwszym w dniu 6 czerwca łącznie z Klekowskim i w drugim z Rutkowskim w dniu 8 czerwca. Bąk przechował radiostację w mieszkaniu teściów, w którym również zamieszkuje. W dniu 8 czerwca jak podają Rutkowski i Bąk, spotkali się oni przed nadawaniem audycji w mieszkaniu na ul. Ludwiki z kobietą o imieniu Lidka, miała ona odebrać radiostację po nadaniu audycji. Obaj podali jej rysopis a później rozpoznali na zdjęciu i podczas konfrontacji, jaką przeprowadzono 28 października. Osobą tą miała być D. Jadczyk.

Obaj podejrzani podczas wizji lokalnej, w której wzięli udział, jak stwierdzają, dobrowolnie, rozpoznali domy przy ulicy Ludwiki i Sniegockiej. Skutkiem ich zeznań było aresztowanie Z. Pietrzaka w dniu 11 czerwca i M. Rasińskiego w dniu 16 czerwca, oraz przeszukania u nich i ich rodzin. W wypadku Pietrzaka przeszukanie nie przyniosło żadnego rezultatu, zaś w wypadku Rasińskiego zatrzymano maszynę do pisania i trochę materiałów podziemnych. Zarówno Pietrzak, jak i Rasiński są poważnie chorzy, Pietrzak ma uszkodzony staw, jego noga wymaga leczenia chirurgicznego - jest przetrzymywany w areszcie na postawie tylko jednego pomówienia J. Bąka ponad pół roku, nie ma żadnych innych dowodów obciążających go, służba śledcza chcąc zmusić go do zeznań łączyła go i groziła mu. Rasiński został zabrany ze szpitala, w którym przebywał w czerwcu. Stosowano w stosunku do niego formy psychicznego nacisku.

W swoich zeznaniach w połowie czerwca Bąk podał jeszcze dwa inne adresy mieszkańca przy ul. Puławskiej 81, gdzie miał spotkać się z Teofilem i mieszkańca przy Gąbińskiej w drzwi którego miał włożyć kartkę i z którego jar twierdzi, Teofil zamierzał nadać audycję. Na początku lipca zrobiono tam przeszukania, nie znaleziono niczego interesującego. Mieszkanie na Gąbińskiej było puste od początku maja z powodu wyjazdu właściciela za granicę. Przypadkowo właśnie 5 lipca wyznaczono termin wymiany instalacji centralnego ogrzewania na tym piętrze. Wymianę prowadzono kolejno w całym budynku. Z Kobylńskiego doglądał robot w tym mieszkaniu ekipa trzech SB-ków przybyła po południu aby przeprowadzić rewizję i po kilku godzinach odczekał waria na ewentualnych gości SB-cy udali się wraz z nim do jego mieszkania w Al. Stanów Zjednoczonych. Nie spodziewając się znaleźć niczego interesującego u Z. Kobylńskiego po dojeździe na Saską Kępę pracownicy KSMO odesłali kierowcę z powrotem do Komendy, tak że pozostało ich tylko dwóch.

Wydarzenia wieczoru 5 lipca były tak mało prawdopodobnym zbiegiem okoliczności niekorzystnych dla tej grupy podejrzanych, że wydają się być wymyślone przez scenarzystę filmu kryminalnego. W mieszkaniu Z. Kobylńskiego małżonkowie Romaszewscy w godzinach popołudniowych wyprawili uroczystość rocznicy ślubu, która przeciągnęła się do późnych godzin wieczornych. Upřednio w dniu 2 lipca przyjechał do Polski R. Noel przywoząc nadajnik radiowy - dar od działaczy "Solidarności" na Zachodzie - zmortowany w obudowie aparatu medycznego. Jak zeznaje Owczarska i Noel kontakt w sprawie przekazania aparatu udało się uzyskać dopiero 5 lipca. Owczarska obciąża D. Jadczyk twierdząc, że ta ostatnia zgłosiła się po nadajnik 5-go a.e. nie zastała Belga, zostawiła więc adres, pod jaki należy przywieźć aparat na Saską Kępę /ul. Ateńska/. Około godziny 22 Romaszewski wyszedł z mieszkania Kobylńskiego i udał się na pobliską Ateńską, jednak jeden z kluczy, jakim dysponował do tego mieszkania nie pasował, wobec tego musiał poczekać na Belga i Owczarską i podać im adres Kobylńskiego, po czym wrócił na Al. Stanów Zjednoczonych. Za chwilę przyjechała w pobliżu tego domu Owczarska z Belgiem samochodem sama poszła na górę sprawdzić mieszkanie, była krótko wewnątrz i wyszła po Belga. Po chwili przyszli dwaj SB-cy z Kobylńskim

Romaszewski wykorzystując nieuwagę funkcjonariuszy uciekł z mieszkania tak, jak stał, jeden z SB-ków pobiegł za nim, ale po kilkunastu minutach wrócił sam. Po powrocie tego SB-ka do mieszkania weszła Owczarska z Noelem i corpus delicti tj. nadajnikiem w torbie. Wynikiem tego było aresztowanie Z. Romaszewskiej, J. Szczęsnej, A. Owczarskiej, R. Noela i Z. Kobylńskiego. W mieszkaniu znaleziono szereg notatek i opracowań, które włączono do materiału dowodowego. J. Szczęsna odmówiła całkowicie zeznań i po trzech miesiącach została zwolniona.

R. Noel po umieszczeniu w areszcie zaczął składać obszernie wyjaśnienia, w których dokładnie opisał przebieg czterech wizyt w Polsce i podał nazwiska, oraz przybliżone adresy osób z którymi się kontaktował. Zajmował się on w charakterze kierowcy ciężarówki przywożeniem do Polski darów z Belgii. Pierwszy raz przyjechał do Polski w lutym, jego znajomy, z pochodzenia Polak, dał mu list i adres K. Dyrdy, ten z kolei nie znając francuskiego poprosił znajomą swojego brata A. Owczarską o pośrednictwo w rozmowach. Od tego czasu przy okazji każdego pobytu w Polsce Noel widywał się z Owczarską.

Noel podał w swoich zeznaniach szereg informacji, które nie mają żadnego związku ze śledztwem w sprawie radia "Solidarność", a są jednak niekorzystne dla osób z którymi się kontaktował, np. nazwisko osoby od której otrzymał około 100 znaczków "Solidarności", poinformował także jakie ulotki przywoził do Polski i komu je dawał. Zeznania te nie spowodowały poważniejszych konsekwencji, ale osoby te musiały tłumaczyć się na przesłuchaniach.

A. Owczarska początkowo odmówiła wyjaśnień, jednak po 10 dniach pobytu w areszcie na ul. Rakowieckiej zaczęła zeznawać, potwierdziła ona zeznania Noela i dodała szereg informacji. Wynika z nich, że na życzenie Belga starała się znaleźć kontakt z Z. Romaszewskim, udało się jej to poprzez Danutę Jadczyk, którą znała jeszcze przed 13 grudnia 81r. Owczarska twierdzi, że Jadczyk była zaangażowana w radiu "Solidarność" i spełniała funkcję łączniczki. Z kolei na skutek zeznania złożonego przez Owczarską, że w przekazywaniu wiadomości do D. Jadczyk pośredniczyła Irena Rasińska, ta ostatnia została zatrzymana na 48 godzin w Pałacu Mostowskich, a następnie przedstawiono jej zarzut w dniu 29 września.

Irena Rasińska-Gmerek popadła już raz w konflikt z prawem w PRL. Jako 19-letnia dziewczyna została przyjęta do pracy w charakterze maszynistki do Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego i pracowała tam w Departamencie kierowanym przez osławionego Różańskiego. Gdy zorientowała się jaką "robotę" wykonuje grupa 120 oficerów śledczych rozpoczęła gromadzić dokumentację tych zbrodni. Na skutek donosu została aresztowana. Była bita i maltretowana w śledztwie. Skazana została na dożywocie. Po kilku latach na skutek bardzo złego stanu zdrowia została zwolniona, do dziś nie rehabilitowano jej.

W ostatniej fazie śledztwa natrafiono na grzbiecie jednej z książek zatrzymanych 5 lipca na kilkanaście adresów, udało się rozszyfrować 13 z nich, w 12 wypadkach przeszukania nie dały wyniku, 13-ym okazał się adres R. Kołyszki, gdzie natrafiono na kilka przygotowanych nadajników, konstruktora aresztowano, jego proces odbędzie się oddzielnie. /Materiał przesłany z kraju/

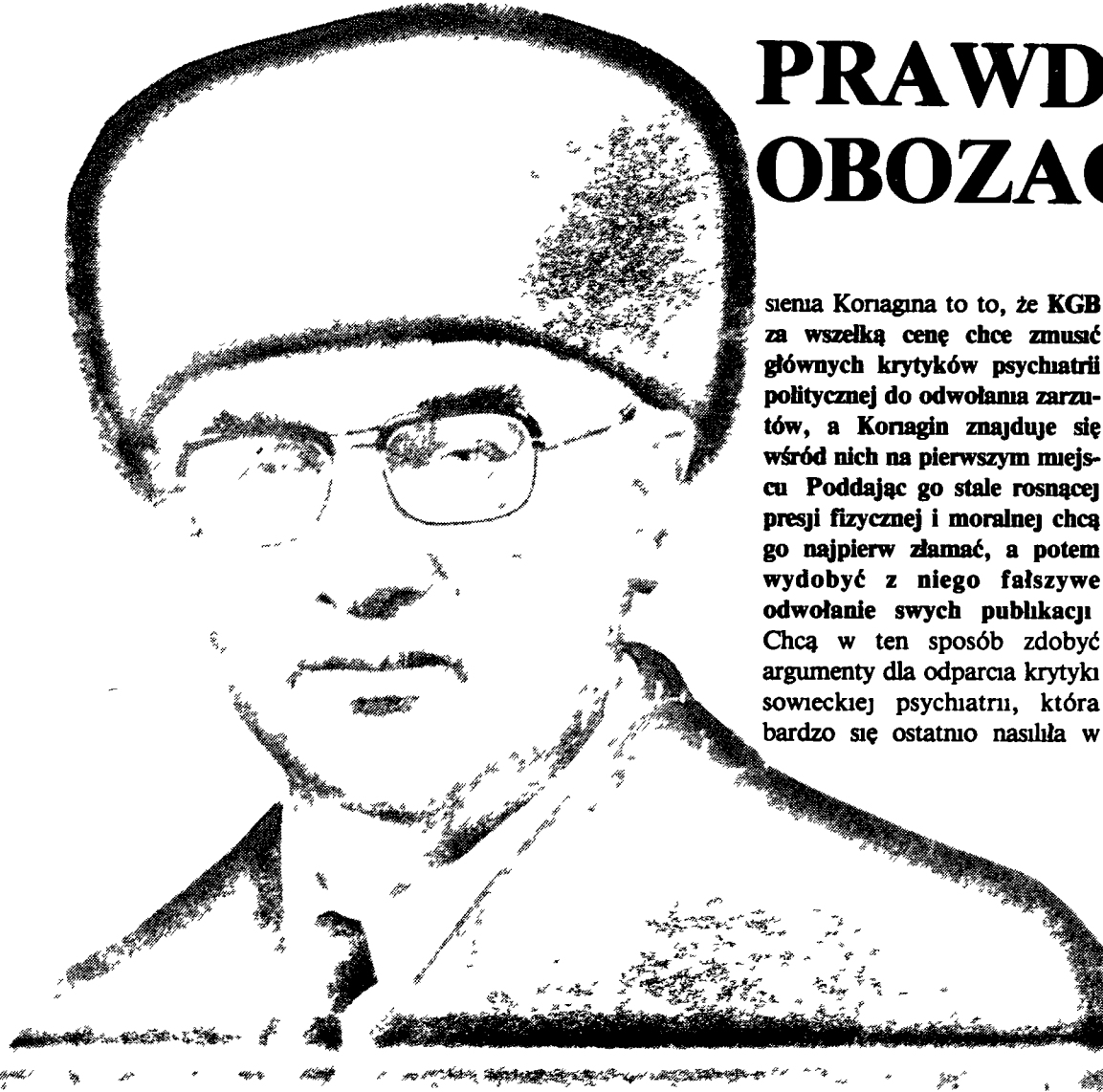
POST SCRIPTUM

31 grudnia ubiegłego roku o godzinie 23 podziemna "Solidarność" nadała półgodziną audycję z dwu silnych głośników umieszczonych na dachach okolicznych budynków do więźniów szczególnie pawilonu III /Śledczego MSW/. Nadano pozdrowienia dla aresztowanych działaczy podziemnej "Solidarności" i KSS KOR, wypowiedzi mające na celu podtrzymanie ich na duchu i informacje oraz przemówienie do więźniów Zbigniewa Bujaka. Audycję zaczęto i zakończono melodią "Siekiera, motyka".

Pijani w większości nadzorcy ogłosili alarm, myśląc, że nastąpił atak na więzienie.

W dniu rozpoczęcia procesu radio "Solidarność" nadała kolejną swoją audycję.

Udało się ostatnio przemycić na Zachód z obozu pracy przymusowej na Uralu dokument szczegółowo opisujący fizyczne tortury więźniów politycznych w ZSRR, morzenie głodem, torturowanie zimnem i brakiem snu. Autorem jest znany rosyjski psychiatra dr Anatol Koriagin. W 1981 r. dr Koriagin został skazany na 12 lat za to, że udokumentował zamykanie dysydentów w szpitalach psychiatrycznych i "leczenie" ich z nieprawomyślności przy pomocy leków o potężnym działaniu.

PRAWDA O SOWIECKICH OBOZACH

sienia Koriagina to to, że KGB za wszelką cenę chce zmusić głównych krytyków psychiatrii politycznej do odwołania zarzutów, a Koriagin znajduje się wśród nich na pierwszym miejscu. Poddając go stale rosnącej presji fizycznej i moralnej chcą go najpierw złamać, a potem wydobyć z niego fałszywe odwołanie swych publikacji. Chcą w ten sposób zdobyć argumenty dla odparcia krytyki sowieckiej psychiatrii, która bardzo się ostatnio nasiliła w

sowiecka obecnie wykorzystuje jako główny slogan w kampanii propagandowej prowadzonej na skalę światową

Jako sowiecki więzien polityczny i jako lekarz oświadczam, że warunki w których przetrzymuje się więźniów politycznych w obozach są obmyślone tak, by złamać ich zdrowie fizyczne i psychiczne. Warunki te bezpośrednio zagrażają ich życiu i je skracają. W niemałym stopniu wynika to z fizycznych tortur poprzez głód, zimno i brak snu

Dr Koriagin pisze, że w ciągu 6 miesięcy w więzieniu obozowym i 37 dni w obozowym karcerze, był

trzymany przeważnie w pojedynczej celi o powierzchni 3,2 metra kwadratowego, bardzo słabo oświetlonej, pozbawionej nawet wiadra z wodą. Wyprawiano mnie tylko na 30 minut dziennie na spacer w ciasnej przestrzeni gdzie z trudem można się było poruszać

Racje żywnościowe w obozie były specjalnie zmniejszone. Mała miska zupy lub trzy do czterech łyżek kaszy to zbyt mało, by zaspokoic podstawowe potrzeby ludzkiego organizmu. Człowiek stale czuje się wygłodzony i nieustannie myśli o następnym posiłku, który oczywiście także nie sasyca. Uczucie to jest tak długotrwałe i intensywne, że działa jak prawdziwa tortura. W karcerze, gdzie co drugi dzień otrzymuje się tylko chleb i wodę, tortura staje się niemal nie do zniesienia

Zimą temperatura w celach obozowego więzienia wynosiła przeważnie od 9 do 14 stopni Celsjusza. Człowiek w celi stale czuł się przemarznięty, nawet mając na sobie kurtkę. Strażnicy natychmiast kurtkę odbierali, kiedy temperatura sięgała 18 stopni

W karcerze mogłem jeść tylko siedząc na gołej, lodowatej podłodze. Było tam jeszcze trudniej znieść zimno, bo racje żywnościowe były drastycznie zmniejszone

Z zimna nie można było zasnąć. W karcerze noc była niekończącą się męczarnią. Sen polegał na krótkich chwilach drzemki, z których wyrывało nie dające się opanować drżenie z zimna. Zamarały stopy i głowa, specjalnie ogolona przed

wtrąceniem do karceru. Każda komórka ciała cierpiała z zimna. Mróz wcisnął się przez okno, przez żelazne drzwi, przez betonowe ściany i szpary

Człowiek musi wstać i dla rozgrzewki energicznie się gimnastykować. Potem zaśnięcie na gołych deskach jest zupełnie niemożliwe. Noc ciągnie się w nieskończoność

Za dnia głowa jest jak z ołowiu, jest się wiecznie zaspianym, nieruchawym, z lękiem czeka się na nadchodzącą noc. Normalne stany więźniów w karcerze to poczucie beznadziejności i frustracji, z wybuchami rozpacz i gniewu

Wszystkie te środki "redukacyjne" wyczerpują zasoby fizyczne i moralne więźnia, są bezpośrednio wymierzone w jego biologiczne jądro - w mechanizmy fizjologiczne jego ciała

Więźniowie zwykle zapadają na różne choroby, a jeśli poprzednio byli chorzy, stan ich się pogarsza. Funkcjonariusze obozowi reagują cynicznym komentarzem: *Tu nie sanatorium*. Lekarz, który wykrył szmery w sercu 58-letniego Juri Orłowa odmówił zwolnienia go z ciężkiej pracy fizycznej

Trzeba podkreślić, że więzienia obozowe i karcerzy są wypełnione przeważnie więźniami sumienia. Więźniowie ci cierpią najbardziej, bo funkcjonariusze chcą z nich wydobyć to czego domaga się KGB - odwołanie poglądów wzamian za zdrowie i życie

Za odmowę rozmów z funkcjonariuszami KGB byłam karany wielokrotnie. Ostatni z nich zagroził: *Im dłużej będziesz milczał, tym dłużej będziesz siedział w więzieniu*. Natychmiast po tym dostałem 15 dni karceru

Jak można tu mówić o prawie do życia? Więźniom pozwala się żyć tylko wzamian za ich sumienie i poglądy

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stworzyło i skodyfikowało cały wachlarz środków zmierzających do tego, by życie w obozie było nie do zniesienia. Tak więc tylko rząd sowiecki ponosi odpowiedzialność za zniszczone zdrowie i skrócone życie tych, którzy z jego rozkazu są torturowani w obozach politycznych.

Peter Reddaway

The New York Review of Books
3 marca 1983

Współwięźniowie Koriagina piszą, że jedną z przyczyn było to, że Koriagin, choć pozbawiony instrumentów, udzielał więźniom pomocy lekarskiej. Leczył m.in. więźnia politycznego Arutuniana, "bestialsko pobitego przez funkcjonariuszy więzienia w Rostowie, któremu potem lekarze obozowi odmówili pomocy"

Wśród dziewięciu współwięźniów Koriagina, autorów drugiego przemyconego dokumentu, znajduje się dr Jurij Orłow, który kierował moskiewską "grupą obserwatorów helsińskich". Piszą oni, że lekarz obozowy oświadczył: *Nikt was tu nie będzie leczył, a gdyby wam się coś stało, kraj od tego nie zubożeje*. Pomocy udzielał im tylko Koriagin

Moskiewscy przyjaciele są przekonani, że jeszcze ważniejsza przyczyna przenie-

kołach psychiatrów zachodnich. Mnożą się protesty na Zachodzie. M.in. przewodniczący brytyjskiego *Royal College of Psychiatrists* i inni czołowi przedstawiciele tego towarzystwa wysłali telegram do Andropowa domagający się zwolnienia dr Koriagina i przywrócenia mu prawa praktyki "w obliczu jego wybitnych zasług dla psychiatrii", które położył "broniąc zasad etycznych zawodu lekarskiego"

Nowy dokument dr Koriagina jest apelem do Światowej Organizacji Zdrowia i do Komisji Praw Człowieka ONZ. Koriagin wyraża nadzieję, że publiczna dyskusja pomoże zrozumieć rzeczywistość kryjącą się za sowiecką propagandą

Dr Koriagin pisze m.in. Podstawowym prawem człowieka jest prawo do życia. Jest to prawda, która propaganda

44-letni psychiatra w ub roku opracował nowy dokument. Wkrótce potem został przeniesiony na trzy lata z obozu nr 37 w Permie do więzienia o bardzo złej reputacji w Chustopolu w Republice Tatarskiej, gdzie, jak pisze jego żona w liście do uczestników madryckiej konferencji, stale grozi mu przemoc fizyczna. Jednocześnie w szkole w Charkowie miała miejsce okrutna napaść na jego syna

Dlaczego dr Koriagin jest traktowany w specjalnie brutalny sposób? W innym przemyconym dokumencie zajmuje się tym dziewięciu jego współwięźniów. Opierali się tyranu władz obozowych nie mniej zdecydowanie niż Koriagin, lecz tylko on został przeniesiony do Chustopola

dokończenie ze str. 1

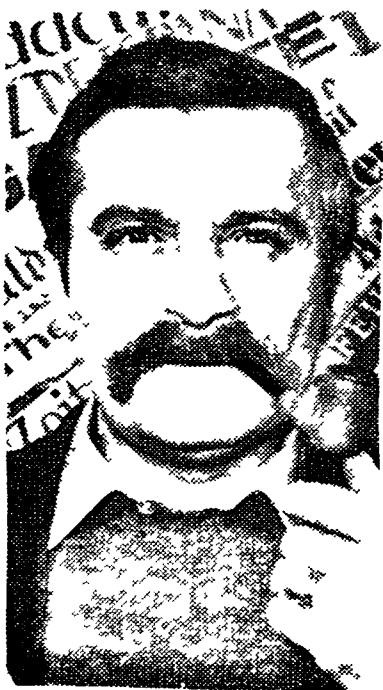
pod pobliską statua maryjną, zapalono świece Rozpostarto wielki arkusz papieru z napisem MATKO BOŻA, CHRON DZIAŁACZY SOLIDARNOŚCI Uliczki na Ostrowiu Tumskim zapełnione były ZOMO Miały miejsce aresztowania

Była to już druga seria interwencji ZOMO na ulicach polskich miast w ciągu ostatnich dni We wtorek 8 marca zomowcy obstawili ulice wokół Uniwersytetu Warszawskiego, by nie dopuścić do demonstracji w 15 rocznicę studenckiego marca w 1968 roku, kiedy odbył się historyczny wiec na Uniwersytecie Dla upamiętnienia tych wydarzeń w 1981 została wmurowana tablica pamiątkowa Teraz, 9 marca, pod tablicą pojawiły się kwiaty, mimo zomowskich patroli i konwojów

Tego samego dnia we Wrocławiu, jak donosiło رژیمowe radio warszawskie, aresztowano "prewencyjnie" 43 osoby, "by nie dopuścić do manifestacji młodych ludzi"

Demonstracje w dniu 13 marca prawdopodobnie miały też miejsce w Kaliszu Władze wspomniały tylko, że w Kaliszu "próba demonstracji została udaremniona"

WAŁĘSA: Organizować strajki protesty manifestacje

Lech Wałęsa oświadczył publicznie 9 marca, że Polacy powinni bardziej aktywnie dopominać się o swoje prawa Oświadczenie to złożył przed kamerami zachodniemieckiej stacji telewizyjnej ARN na zakończenie pierwszego dnia procesu Anny Walentynowicz w Grudziądzu, na którym był obecny

Wałęsa powiedział, że koniecznie są bardziej stanowcze próby walki o prawa Polaków, że będziemy musieli organizować teraz protesty, strajki, głódówki, manifestacje

Powiedział, że Polacy nie mają wyboru, że nie można rozmawiać z władzami, które nadal aresztują ludzi i postępują nieuczciwie i kiedy związkowcy przebywają w więzieniach Wałęsa stwierdził, że jego pisma do władz pozostają bez odpowiedzi Musi się to zmienić, będzie to wymagało twardszych działań, ze strony samego Wałęsy i innych

Prasa رژیمowa nie poinformowała o wystąpieniu Wałęsy, lecz miliony Polaków dowiedziało się o nim następnego dnia z radia Wolna Europa

Następnego dnia Wałęsa pojechał do Elbląga na proces pięciu działaczy Solidarności oskarżonych o zorganizowanie protestu w osrodku "internowania" W Elblągu, w rozmowie z zachodnimi korespondentami, Wałęsa podtrzymał swoje oświadczenie z dnia ubiegłego, o konieczności nsielenia walki o prawa Polaków

Stoczniovcy żądają przywrócenia Solidarności

Z pokojowym protestem wystąpiła też wielotysięczna załoga Stoczni Gdńskiej, która wysłała list otwarty do sejmiku żądający przywrócenia zdelegalizowanego w 1982 roku Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarnosc" W liście stoczniovcy ostrzegają rząd, że nie uda mu się cofnąć koła historii List został doręczony sejmowi w środę 9 marca, zachodni dziennikarze otrzymali go 10 marca, od przedstawicieli podziemia Solidarności Stoczniovcy stwierdzili też w liście, że zawieszenie stanu wojennego okazało się pustym gestem, który niczego nie zmienił Podkreślił, że związkowcy poddawani są represjom i że się ich zwalnia z pracy

List stwierdza, że załoga stoczni poddawana jest presji, by wstępować do nowych związków zawodowych - "tworu pseudospołecznego, który nie cieszy się poparciem" Nowe związki "są nam obce", stwierdzili stoczniovcy - "nie mamy zamiaru do nich wstępować"

Stoczniovcy piszą, że w przygotowaniu są nowe procesy, wyrzucania z pracy i dalsze obniżenie stopy życiowej ludzi pracy Wnoszą też skargę przeciw kampanii nękania Kościoła i szkalowania Lecha Wałęsy

Jednym z zadań stoczniovców wyrażonych w liście jest wizyta Ojca Sw. w stoczni, w czerwcu br w czasie Jego pielgrzymki do Polski na Jasną Górę

List wzywa wreszcie do przywrócenia legalnego, otwartego działania Solidarności i położenia kresu represjom W zakończeniu stoczniovcy gdńscy stwierdzają, że będą walczyć

przy pomocy wszelkich dostępnych środków "Proznie są nadzieje tych, którzy chcą odwrócić koło historii i rozwój świadomości ludzi pracy"

Nasilone represje szkalowanie Solidarności

Tymczasem władze nasiliły represje i kampanię szkalowania Solidarności Oprócz procesu Anny Walentynowicz w Grudziądzu oskarżonej o wzywanie do strajku po ogłoszeniu stanu wojennego i procesu b internowanych w Elblągu, miały znów miejsce aresztowania działaczy Solidarności Wśród nich aresztowano osoby zwolnione z "internowania" Na zebraniach partyjnych i w oficjalnej prasie رژیمowej nasilono kampanię przeciw intelektualistom i pisarzom nadal bojkotującym رژیمowe instytucje

Anna Walentynowicz na procesie odrzuciła oskarżenie Ambasada PRL w Paryżu oświadczyła, iż nieprawdą jest, że Anna Walentynowicz była poddana wielotygodniowym badaniom psychiatrycznym w czasie jej "internowania" w Gołdapi Anna Walentynowicz jest ogólnie znana i szanowana we Francji, wystąpił w jej obronie francuski Komitet na rzecz zwolnienia więźniów politycznych w Polsce

Nowe formy oporu

Działająca w podziemiu Tymczasowa Komisja Koordynacyjna Solidarności, wypowiadając się na temat form ruchu oporu społecznego na obecnym etapie, zaleciła jedynie bardzo krótkie strajki ostrzegawcze podejmowane w zakładach pracy jedynie na podstawie uchwały załogi popartej bezwzględna większością głosów Inne formy działania to pomoc przesładowanym związkowcom i ich rodzinom, oraz inne formy nacisku na władze

Pojawiły się już ostatnio nowe formy działania, m in w niektórych zakładach po uprzednim ostrzeżeniu obnizano dobowa wydajność pracy

Powszechne oburzenie, nie tylko opinii związkowców, wywołało przekazanie przez władze majątku Solidarności rządowym funkcjonariuszom związkowym

W dniach 22 i 23 marca ma się odbyć sesja sejmiku poświęcona gospodarce i "stanowi bezpieczeństwa i praworządności w PRL"

TYDZIEŃ W POLSCE

PARTYJNI ZŁODZIEJE

Partyjni złodzieje mienia społecznego w PRL spotykają się z łagodnym traktowaniem przez sądy, wymierzające im tylko symboliczne kary Jak informuje oficjalna prasa PRL, niejaki towarzysz Sz (pełnego nazwiska nie podano, zapewne, by mu oszczędzić nieprzyjemności) dopuścił się milionowych malwersacji budowlanych Afera dotyczyła budowy promienicznych wili we Wrocławiu Towarzysz Sz ukradł 4,5 miliona zł Został skazany na 1 rok więzienia z zawieszeniem na trzy lata Zastępca tow Sz, też milionowy złodziej, otrzymał taki

samek wyrok Dyrektor kombinatu ogrodniczego, który ukradł 5 milionów skazany został na półtora roku z zawieszeniem na trzy lat Podobnie łagodne wyroki otrzymali dyrektorzy kopalni i zjednoczeń górniczych, którzy budowali sobie wille za kradzione, społeczne pieniądze Sprawa tych malwersacji była głośna, określano ją jako "afere ulicy Granicznej" Wszyscy dostali wyroki z zawieszeniem

"Przestępcy" z Solidarności dostają wyroki bez zawieszenia, będą latami siedzieć w więzieniu za tak "szkodliwe społecznie" czyny, jak kolportaż ulotek

Znów podwyżka cen

Od dnia 15 marca obowiązujące w Polsce podwyżka cen benzyny i olejów napędowych W tydzień później ma nastąpić podwyżka cen papierosów i kawy przy jednoczesnym zniesieniu kartkowej sprzedaży tych artykułów

"Małpa z wąsami..."

Władysław Machejek, redaktor naczelny Życia Literackiego wychodzącego w Krakowie

pochwalił w swym piśmie terenowy aktyw partyjny, bo też aktywisci, jak pisze, "nie śpiewali pod Twoją obronę, gdy małpa z wąsami wspinała się coraz wyżej na drzewie przedgrudniowej rzeczywistości" Małpą z wąsami jest oczywiście Lech Wałęsa Komentarz Tygodnika Powszechnego No cóż, uczylimy dobrych manier Urbana, może nie jest za późno przypomnieć to i owo z tej dziedziny Machejkowi" My się obawiamy, że niestety już za późno, Machejek jest niereformowalny i dobrych manier nigdy się już nie nauczy

Komisja Praw Człowieka ONZ, mimo opozycji bloku sowieckiego, podjęła uchwałę żądającą dochodzenia w sprawie gwałcenia praw człowieka w PRL i zwróciła się do Jaruzelskiego, by zniósł restrykcje ograniczające prawa człowieka Uchwała przeszła 19 głosami przeciw 14 Delegat PRL określił uchwałę jako "akt hipokryzji" i stwierdził, że oparta jest na "wątpliwych doniesieniach"

LIST

Szanowny Panie J Swrydowicz! Należę do "emigracji 68" i uczulem się urażony treścią Panskiego listu z nr 21 "Echa Tygodnia"

Pisze Pan o "wywiezionym majątku" przez tych emigrantów Ja ze swoją rodziną wywożem z Polski majątek 15 dolarów, po 5 dolarów na osobę - tyle pozwalają przepisy Mój bagaż - książki i ubrania - był ściśle rewidowany przed wyjazdem, ponadto przeszliśmy rewizję osobistą w Zebrzydowcach, połączoną z rozbieraniem do kalesonów Podobnie zostali potraktowani inni wyjeżdżający w tym czasie

Nasza emigracja 68 była wybitnie polityczna Zostaliśmy pozbawieni obywatelstwa i odesłani bez paszportów, jedynie z tak zwanymi "dokumentami podróży"

Pisze Pan, że "emigracja 68" opanowała większość przybytków rozkoszy w Frankfurcie, ale nie wspomina Pan ile było w tej emigracji lekarzy, inżynierów, profesorów, pisarzy, itp ludzi wolnych zawodów Przedstawiając tak naszą emigrację 68, Panski list sugeruje, że przeważnie zajęliśmy się brudnymi zawodami

W swoim czasie Chruszczow powiedział, że wśród ludności żydowskiej byli tacy co walczyli z Hitlerem i tacy co współpracowali z nim Ile było tych i ile tamtych - tego nie powiedział Oświadczenie Chruszczowa jest kłamliwe i oszczercze Panskie - również

Mgr Inz A S

(Nazwisko i adres znane Redakcji)

CZY POKOLENIE STRACONE?

Jeśli tak to raczej dla władzy niż dla narodu polskiego. Od początku stanu wojennego mamy liczne przykłady, że młodzież polska jest świadoma wartości podstawowych i nie poddaje się presji władzy. Oto kolejne przykłady postaw młodych ludzi.

Nowe wiatry idą przez polskie szkoły. W podstawówkach dzieci ze starszych klas mają obowiązek czytać Trybunę, Rzeczpospolitą i oglądać dziennik telewizyjny. Nauczyciele nie wysyłają już co się zdarzało ongiś, dziecka po dziennik lekcyjny do pokoju nauczycielskiego, gdyż progę tego pomieszczenia przekroczyć im nie wolno. Po lekcjach parami schodzą do szatni pod czujnym okiem pedagogów. Każdy nauczyciel po skończonej lekcji zabiera kredę. W wielu szkołach wraca się do mundurków, białych bluzek etc. Ze daje to skutki inne od zamierzonych, to pewne. Kto wie jednak jak i jak głęboko wchodzi w dziecięcą świadomość? Dzieciarnia chichocząc rysuje kotwicę zubieniec to zwisającym pzp-rem MO i innymi "zasłużonymi" dla ojczyzny instytucjami.

Barykada nr 3

Z PRZEMYSŁEŃ LICEALISTY

Liceum Ogólnokształcące jakich wiele między Odrą a Bugiem - gdzieś w Polsce. Zwyczajny dzień. Szkoła szybko zaludnia się młodzieżą spieszącą się i gwarną. Dlaczego jednak dziś wchodzących obserwuje baczne oko dyrektora? Po krótkiej chwili refleksja - przecież dziś 13-ty. Po drodze czyjeś ręce podają mi biało-czerwoną kokardkę. Już wielu z nas ma takie nieporadne, niewprawną ręką szyte wstążeczka na szpice, wpięte w sposób mniej lub bardziej widoczny. Jesteśmy trochę podenerwowani ale dumni. Nauczyciele udają że niczego nie widzą. Jest zupełny spokój, lekcje toczą się jak zawsze.

Duża przerwa. Wychodzimy z klas. Nigdzie nie słychać zwykłego gwaru, rozgardiaszu, nie widać bieganiny - tylko cisza, tylko lekki szmer. Komuś tam wymknie się głośniejsze słowo lub śmiech - ale milknie zaraz skarcony spojrzaniem kilku par oczu. Cicho - to przecież duża przerwa ( )

Tak jest zawsze 13-go, od wielu miesięcy stanu wojennego. Budzi to niepokoje naszych władz szkolnych, dociera dalej i wyżej i wraca do nas w groźbach wyciągnięcia surowych konsekwencji. Dotarło nawet do oficjalnej prasy, ale tu komentator nawet zdobył się na słowa zrozumienia naszych postaw. Wiemy też, że duża część naszych nauczycieli jest z nami, że nasi rodzice, chociaż zamieszani o nas, nie są przeciwko nam, że część naszych kolegów z innych szkół próbuje postępować podobnie. Nasze "ciche przerwy" dotarły do społeczeństwa.

Nie akceptujemy obecnej rzeczywistości i nikt nie potrafi przekonać nas do różnych Rad i Komisji do spraw młodzieży, czy do takich organizacji jak ZHP czy ZSMP. Może pójść z nimi "młodzieżow" działacze po 30-ce czy wydelegowane grupki harcerzy i to może wystarczyć władzy za "przedstawicieli" młodego pokolenia Polski lat 80-tych? Młode pokolenie Polski to jednak nie oni - to My, autentycznie młodzi uczący się i pracujący. To także My bici i wyrzucani ze szkół i uczelni za udział w ulicznych protestach, wyławianiu specjalnie z grup demonstrujących i demonstracyjnie filmowaniu z kamieniem w ręku skazywaniu na wysokie grzywny przez Kolegia Orzekające. To także My, autentycznie młodzi żyjący dnem dzisiejszym, niepewni jutra bez perspektywy dalszej przyszłości. My młodzi, którzy nie chcemy stać się kolejnym "straconym pokoleniem".

Jesteśmy częścią społeczeństwa. Żyjemy, patrzymy i myślimy. Widząc i myśląc uczymy się rozumieć ten świat. Widzieliśmy entuzjazm społeczeństwa i mieliśmy w nim swój udział. Przeżyliśmy załamanie się nadziei i gorycz klęski. Dotknęło to nas szczególnie boleśnie, bo były to nasze pierwsze nadzieje i dążenia wyrosłe z naszych marzeń i myśli o wolności i sprawiedliwości. Brutalna rzeczywistość stanu wojennego wzbudza więc nasz szczególnie gorący protest i wolę oporu.

Jesteśmy częścią społeczeństwa żyjącą w próżni jeszcze bez własnej przeszłości, a już bez przyszłości. O tej przyszłości bliższej i dalszej nikt z nas nie myśli. Żyjemy z dnia na dzień, inaczej nie można. Ale czasami jednak rozmawiamy o tym, co chcielibyśmy. Chyba skończyć szkołę, jak się uda to z maturą potem może studia i studiować najdłużej jak tylko się da. Nikt nie myśli o przyszłej pracy, o rodzinie. Wielu jest takich, co myślą o wyjeździe za granicę, na stałe. W kraju nie widzą dla siebie żadnych perspektyw. Są i tacy co milczą. Dlaczego? Kto im odpowiedzie, gdy postawią swoje pytania?

Bo jak na razie na nasze DLACZEGO? nikt nie może odpowiedzieć.

VETO nr 8

W SZKOLE I POZA SZKOŁĄ

Przyszli do nas żołnierze - oficerowie polityczni. "Dlaczego więc ludzie bez żadnego nakazu? Dlaczego gdy stawali opór lub chcieli dokumentu, który byłby nakazem aresztowania, byli bici? Czy są to swobody obywatelskie?" Burza oklasków. Odpowiedź "panów oficerów" "Niestety, nie spotkał się jeszcze z czymś takim, ale jeżeli jest to prawda, to bardzo nam przykro". Bardzo im przykro, albo "nie jesteśmy kompetentni w tych sprawach", lub inne wymijające odpowiedzi. Siedziałam w pierwszym rzędzie i wszystko się we mnie gotowało. Ich "wredne oczka" tylko notowały twarze.

Następna wypowiedź "Chciałbym się dowiedzieć czy ci, którzy zabierali tu głos, będą mogli spokojnie wrócić do domu?"

- "Oczywiście! Daję wam na to słowo honoru!"

- "Czy pan ma honor?"

- "Widzę, że dyskusja przybiera dziwny obrót. Tworzy się jakiś mur między nami!"

"A czy panowie wiedzą, co jest tego przyczyną? Wy czyli władza?" Przyszła pani dyrektor i powiedziała, że panowie żołnierze są zmęczeni i czas konczyć tę "pogadankę". "Chyba wszystkie nasze wątpliwości zostały rozwiązane? Do widzenia ( )

Później był "Czerwiec. Koniec roku, trochę zamieszania, ale na uczczenie ofiar pomordowanych w służnej sprawie jest czas. Przyszliśmy ubrani na czarno. O 12 tej idziemy pod pomnik. W trójkę. Ja w środku trzy mam bukiet kwiatów z czarną wstążką. "Rozsuńcie się, idźcie delegacja". My też chcemy się rozsunąć ale ktoś z naszej szkoły daje nam znak, że wzięto nas za delegację. Położyliśmy kwiaty pomodliliśmy się i poszliśmy pod tablicę Romka Strzałkowskiego. Było już tam bardzo dużo kwiatów. Wracamy pod pomnik, a tam coraz więcej znajomych twarzy. I przyjechali 2 armatki wodne, "dyskoteki" pełne ZOMO "suki" prezentacja sily Oklaski gwizdy "A panienki tu po co? Proszę dokumenty". Przede mną stoi milc-

jąnt z małymi oczkami. Podaję mu legitymację "Z liceum?" "Tak" moja odpowiedź była chyba zbyt pewna, bo aż się chwycił za pałę. "Ty też stamtąd? ironiczna uwaga "pana władzy" "No to spierniczać do domu, bo wam dupy palą poobijam" grzeczna rada pana milicjanta. Ojciec Jan przestrzegł nas, żebyśmy nie robili głupstw.

Wakacje. Wszyscy na wakacjach mówili tylko o polityce. Byli tacy, co słyszeli o naszych przerwach ciszy. Byłam bardzo dumna, że chodzę do tej właśnie szkoły. Potem była pielgrzymka do Częstochowy. I transparenty "Solidarność". Piękne, wzniosłe kazania rzesza ludzi. Kaplica Matki Boskiej Częstochowskiej była ozdobiona proporcami "Solidarność", znaczkami. Wszyscy byliśmy razem.

I znowu początek roku. "Wiesz co? Mój wujek został zwolniony". "Mój też". Czy wszystkich krewnych uczniów naszej klasy zwolnili? Nie! Został jeden, ale tego tak szybko nie zwolnią. I znów 13-ty. "Przerwa ciszy" specjalnie przygotowana dla pierwszoklasistów. Wielka akcja. Szkoła zasypa ulotkami. My mamy ulotkę z kwiatów symbol zwycięstwa. Kiloro dzieci wychodzi do ubikacji, ktoś idzie po chustkę, ktoś po kredę. I nasze "V" ogląda i podziwia cała szkoła. Zeszliśmy na dół i trzymamy się za ręce.

Potem był październik i akcja ulotki kowa przed strajkiem 10 listopada. Cała szkoła zarzucona.

Pojawiły się nawet zdjęcia. Wałęsy. I ktoś napisał na szkole "Uwolnić Lecha". Dyrektor latał jak opętany. Znów przesłuchania i "przerwa ciszy". Trzeba odśpiewać Rotę ale jak? Gdy dyrektor zobaczy, to cię wyłaja i udało się. Nie śpiewaliśmy słów, tylko nuciliśmy melodię. Znów zwyciężyliśmy! Bo "nie może złych owoców dobre drzewo wychować, ani drzewo złe owoców dobrych wychować nie może".

VETO nr 8

Praca, zarobek!
Szukamy kolporterów Echa Tygodnia w polskich skupiskach w Kanadzie i USA.
Płacimy \$ 30 za 100 sprzedanych egzemplarzy.

Nasz adres i telefon. Patrz str. 2 tego numeru, z lewej strony z góry.

CREDIT UNION ŚW. STANISŁAWA I ŚW. KAZIMIERZA

oferuje swoim członkom w szerokim asortymencie

POŻYCZKI

na wyjątkowo dogodnych warunkach

HIPOTEKI

ZAMKNIĘTE 11 3/4 %

O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU - 11 1/2 %

OTWARTE 13 %

Wszystkie ubezpieczone na życie do sumy \$30,000 00, bez dodatkowych kosztów

POŻYCZKI

PERSONALNE - 14 1/2 %

Ubezpieczone do \$10,000 00

CIĄGŁY KREDYT - 14 1/2 %

Pragniesz mieć dom, domek letniskowy, samochód, jacht, nowe meble, wyjechać, nawycieczkę zagraniczną, a nie masz odłożonej gotówki?

SKORZYSTAJ Z NASZEJ OFERTY

Najniższy z możliwych koszt. Porównaj z ofertami innych, a przekonasz się, że najtaniej jest w twojej Credit Union.

Dnia 23 marca o godz. 7 wieczorem w CREDIT UNION przy 220 Roncesvalles odbędzie się spotkanie informacyjne na temat: Zasady i warunki uzyskania obywatelstwa w Kanadzie - prelegent p. IRENA UNGAR Kontynuacja wyższych studiów i nastryfikacja dyplomu - prelegent p. DANIELA SZADO.

Nowo przybyłych i wszystkich zainteresowanych Serdecznie zapraszamy

Biurowo Pomocy Nowo przybyłym Biurowo Pomocy Społecznej

February 24, 1983

Richard Kolasiewicz,
President,
Solidarity Support Committee
of Toronto,
P O Box 174,
Etobicoke, Ontario
M9C 4V2

Dear Mr Kolasiewicz

I am pleased to add my support to your campaign to stop the Show Trials in Poland!

This campaign draws attention to the political tragedy and serves to remind the Soviet Union and their military puppets that decent men and women will not tolerate such blatant disregard for basic human rights. I support your actions because silence and indifference are the greatest enemies in our fight for human rights and freedom.

I have enclosed a photograph of myself and a \$50.00 donation to assist you in your efforts.

Sincerely,

The City of Toronto
Arthur C. Eggleton
Mayor

CZY UNIKNĘLIŚMY INTERWENCJI?

O złożoności tego tematu zdawałoby się, tak prostego przekonałem się już w kilka dni po przyjeździe do Kanady. W wielu rozmowach z Polakami od dawna tu przebywającymi i nie tylko z nimi napotykałem na mur niezrozumiałości prawd tak oczywistych, tak zrozumiałych i prostych dla wszystkich, którzy żyją w kraju, a którym dane było być uczestnikami tworzenia tego ewenementu w komunistycznym świecie jakim jest "Solidarność".

Od samego początku w rozmaitych dyskusjach także na łamach prasy tzw. oficjalnej słyssało się niedwuznaczne ostrzeżenia przed zbrojną interwencją radziecką. Przedstawiano tę interwencję jako coś najgorszego co może nas spotkać, a jednocześnie przywódcy partii dawali do zrozumienia, że tylko oni będą nas mogli przed takową uchronić.

Interwencja ta już nastąpiła i to dość dawno, bo w latach 1944/45 i jej skutki w całej swej okazałości trwają do dnia dzisiejszego. Zresztą interwencja zagraża kierownictwu partii dużo bardziej niż zwykłym ludziom. Dotychczas istniały tylko dwa sposoby uniknięcia interwencji. Pierwszy to uległość wobec wielkiego sąsiada i jego krajowych pełnomocników, a sposobem drugim jest postawa całego narodu, która sprawi, że towarzysze radzieccy uznają interwencję za zbyt ryzykowną.

"Solidarność" od pierwszych godzin istnienia była pod olbrzymią presją. Raz po raz odzywały się groźne pomruki zwiastujące późniejszą burzę. Pierwsze poważne ostrzeżenie przed interwencją padło z ust ówczesnego redaktora naczelnego tygodnika "Polityka" członka Komitetu Centralnego, a obecnie wicepremiera - Rakowskiego. Jeszcze przed podpisaniem Porozumień Gdanskich w dniu 27 sierpnia 80 r., ostrzegł przed konsekwencjami prowadzonymi jak to określił do samozniszczenia kraju. Następnie stwierdził: "Nie chcę nikogo straszyć sam także się boję" i podsumował: "Nikt nie chce ponownie przeżywać tragicznych chwil, które zaznaaliśmy w przeszłości. To i wiele innych wystąpień przywódców partyjnych różnych szczebli, a także liczne głosy krytyki płynące z państw bloku sowieckiego tworzyły stan ciągłego zagrożenia w umysłach przeciętnych ludzi.

To co stało się 13 grudnia nie można traktować tak jak chcą tego reżimowe władze, które na prawo i lewo usiłują przekonać świat o tzw. wewnętrznej sprawie Polski. Bez rozkazu i błogosławieństwa Moskwy żadne przedsięwzięcie władz nie byłoby możliwe. Na 6 tygodni przed stanem wojennym odbyły się aż 3 posiedzenia ministrów obrony Paktu Układu Warszawskiego. Co robił w Warszawie radziecki marszałek Kulikow przez całe dwa tygodnie bezpośrednio poprzedzające 13 grudnia? Tytuł korespondencji z Polski za-

mieszczanej przez Literaturną Gazetę z dnia 11 listopada 1981 brzmi "Solidarność? Nie! Kontrrewolucja!" To nie był tylko tytuł. To wyrok!!!

13 grudnia gdy zapelnily się więzienia, gdy pierwsze palki spadły na zbyt wysoko podniesione głowy, gdy w centrum Europy pacyfikowano systematycznie strajkujące fabryki w prasie radzieckiej opublikowano oświadczenie TASS-a z 12 grudnia, które stwierdza, że "liderzy Solidarności odrzucają apele rządu o jedność narodową, a elementy kontrrewolucyjne szykują się do bezpośredniego przejęcia władzy" oraz że "patriotyczne siły w społeczeństwie polskim z coraz większą determinacją domagają się aby wrogom socjalizmu dać odpór na jaki zasługują" i że w tej słusznej walce z kontrrewolucją bratnie kraje socjalistyczne stoją po stronie narodu polskiego.

14 grudnia czytelnicy radzieccy przeczytali na tytułowej stronie dekret o wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego, utworzeniu Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego, ustanowienia pełnomocnych komisarzy oraz internowania ekstremistycznych przywódców Solidarności i członków "nielegalnych organizacji antysocjalistycznych" w szczególności KSS KOR i Konfederacji Polski Niepodległej. Komunikat TASS-a z 15 grudnia wylicza powody, które zadecydowały o przyjęciu nadzwyczajnych środków. Jest to zagrożenie niepodległości Polski ze strony wrogów socjalizmu i bezpośrednia obawa, że Polska nie będzie mogła wypełniać swych zobowiązań sojuszniczych w ramach Paktu Warszawskiego. TASS oznajmia, że to co dzieje się w Polsce "jest oczywiście jej własną sprawą" dodaje jednak "kierownictwo radzieckie i wszyscy ludzie radzieccy uważnie śledzą wydarzenia w Polsce i wokół niej".

Dla środków masowego przekazu w ZSRR wróg jest jeden i od dawna znany. Nie ma takiego komunikatu TASS-a, w którym by nie było mowy o wciąż tych samych grupach kontrrewolucyjnych i wciąż tych samych ludziach. Oskarża się ich o straszliwe zbrodnie.

Przede wszystkim o to, że przy pomocy terroru moralnego i gróźb fizycznego unicestwienia zmuszali robotników do strajków (Prawda z 21 12 81). Czytelnik radziecki mógł się zgrozą dowiedzieć, że przygotowywano represje i fizyczne zgładzenie około 80 000 członków PZPR (Prawda z dn 19 12 81 r) oraz, że były plany likwidacji wszystkich organów PZPR i władzy ludowej, fizyczna eliminacja dziesiątków tysięcy komunistów (Prawda z dn 20 12 81 r).

Publikując te "krwawe plany" zawsze powoływano się na dokumenty zdobyte przez czujne i dzielne organy służby bezpieczeństwa jak to określały główne "Solidarności" 23 grudnia - w dziesięć dni po wprowadzeniu stanu wojennego pojawiła się w "Prawdzie" pierwsza korespondencja z Polski 25 grudnia w "Izwestiach", a 31 grudnia w "Konsomolskiej Prawdzie". Korespondenci ci snuli zgodnie dwa wątki. Jak do tego doszło i co teraz robić? Na pierwsze pytanie odpowiedź jest prosta: "Antysocjalistycznym terrorem psychicznym zmuszono polską klasę robotniczą aby wstępowała do "Solidarności". Równie prosto brzmi odpowiedź - recepta na pytanie drugie co robić dalej? Trzeba tylko "odbudować bojowego marksistowsko-leninowskiego ducha partii (Prawda z 29 12 81 r). Rozmawiając z polskimi komunistami korespondent radziecki dowiaduje się, że kontrrewolucjoniści wzywali do natychmiastowej likwidacji - obojętnie jakimi sposobami - wszystkich sędziów, prokuratorów, sekretarzy partii, pracowników i współpracowników służby bezpieczeństwa wraz z ich rodzinami.

Podobnych historyjek zamieszczono wiele, można by je całkiem lekceważyć gdyby nie stwierdzenie Geobelsa, że kłamstwo wielokrotnie powtarzane staje się prawdą. Przykład? Polska partia, która ma w nazwie określenie robotnicza, nigdy nie była lojalnym partnerem "Solidarności" i narodu.

Ten straszny grudniowy dzień był wpisany w kalendarz i w los narodu od chwili powstania "Solidarności". Jego realizacja zaczęła się w lutym 1981 r. wraz z nominacją Jaruzelskiego na premiera. Kiedy partia po marcu 81 r. wołała o dialog, gotowe już były listy internowanych. Kiedy nadzwyczajny zjazd partii wołał o dialog, Jaruzelski drukował w Rosji afisze z obwieszczeniem o stanie wojennym.

Spotkać się można z opinią, że to apel "Solidarności" do robotników w Krajach Demokracji Ludowej, oraz żądanie referendum nagrane przez SB w Radomiu czy Gdanku 12 grudnia w nocy spowodowały stan wojenny. Jest to podobne w treści do argumentów wytoczonych w 1939 r. przez Hitlera, który powoływał się na zamach na radiostację w Głiwicach w sierpniu 1939 r., podczas kiedy rozkaz agresji na Polskę gotowy był już od dawna. Powodem stanu wojennego w Polsce nie byli żadni ekstremiści we władzach związku, lecz samo powstanie Solidarności i podpisane przez rząd 21 punktów postulujących Wolne Związki.

Zawodowe, prawo do strajku, zniesienie cenzury i bardziej ludzkie warunki bytu. Po prostu perspektywa innej władzy.

Dla celów tzw. normalizacji jest obojętne kto robi interwencję Jaruzelski, SB czy wojska radzieckie? Finał polskiego sierpnia oznacza kres kolejnej szansy ewolucji systemu. Jeszcze raz okazało się, że komunizm jest nierreformowalny. Każda odwilż w krajach satelickich wydaje się Moskwie śmiertelnym zagrożeniem. Dla władzy komunistycznej wszystko co nawet legalnymi środkami w ramach podpisanych umów społecznych zbliża do autentycznej demokracji i autentycznej niepodległości jest niebezpiecznym ekstremizmem. Jedyną sensowną taktyką, w tej sytuacji jest więc dawna taktyka samych komunistów. Walczyć w ramach systemu przeciw temu systemowi i zawsze być przygotowanym na delegalizację.

Nieuniknioną przyczyną konfliktu między władzą a Solidarnością była autentyczność ruchu. W społeczeństwie, które oprócz Kościoła składa się z samych makiet powstało nagle coś co musiało być zniszczone jako wzorzec, ukazujący ponurą prawdę naszego życia społecznego. Dla wszystkich,

którzy za początek walki uważają sierpień 80, 13 grudnia jest wojną przegraną. Lecz dla tych których początkiem walki jest rok 1944 - 13 grudnia stanowi tylko przegraną bitwę w zwycięskiej kampanii. Jest sprawą ogromnej wagi, aby zachód zrozumiał nareszcie co naprawdę stało się w Polsce. Było słychać zdania o rzekomym romantyzmie solidarności i realizmie generałów. Czy Solidarność nie posunęła się za daleko? Należy zapytać czy to może nie Solidarność, ale Jaruzelski posunął się za daleko?!

Mimo woli Zachód przyswoił sobie elementy propagandy wschodniej, a mianowicie twierdzenie, że władze komunistyczne mają zawsze rację ileokroć bronią swojego monopolu. Władze nigdy nie posuwają się za daleko - nawet gdy wypowiadają wojnę własnemu społeczeństwu. To społeczeństwo posuwa się za daleko i zgodnie z porządkiem ściga na siebie kłeskę i lekcję próbuje się domagać odrobiny tych wolności, które ma Zachód.

GRZEGORZ ABRAMOWSKI

*Od Redakcji.
Autor tekstu jest byłym internowanym,
który przyjechał do Kanady w 1983 r.*

Listy

Szanowny Panie Redaktorze

Trudno jest polemizować z krytyką mojego artykułu w *Ottawa Citizen*. Kiedy krytyk (p. Zbigniew Farmus) nie zadał sobie trudu, żeby go przeczytać. Ogranicz się więc do kilku uwag.

1) "Obecna polityka rządu polskiego oferuje najlepszą szansę dla narodu". Jest to tytuł który nie odpowiada moim poglądom. Widzę szansę ale wcale nie najlepszą. Są one wynikiem wielu czynników a nie polityki rządu polskiego. Mój tytuł brzmiał (w tłumaczeniu) "Nowy Rok w Polsce. Jest to przywilejem redakcji doliczyć tytuł odpowiadający specjalnemu redaktorowi od tytułów. Uznaję że p. Farmus mógł tego nie wiedzieć".

2) Nie odkryłem dwu alternatyw krytykowanych przez p. Farmusa. Proszę je cytować. Nie twierdzę też, że można pisać życiorys po śmierci.

3) Na temat wolności sporo opublikowałem. W omawianym artykule umieszcili kilka zdań. Wydrukowano jedno. Wnoski z tego jednego zdania wyciąga p. Farmus a nie ja ale mi je przypisuje.

4) Młot Jaruzelskiego? też nie mój. Ograniczyłem się do stwierdzenia że Gen. Jaruzelski uważa się za żołnierza raczej niż za polityka. Tak przynajmniej twierdzi co łatwo sprawdzić.

5) Ani nie piszę, że trzeba chronić komunistów ani nie piszę, że dzwona polszczyzną. Pisałem po angielsku. Nazwę partii komunistycznej w Polsce też podałem po angielsku (rzekomo jej nie znam). Stanowisko Prymasa jest wypaczone ale nie przeze mnie piszę o rządzie a nie o dominacji.

6) Nie nawołuję do zaufania do Sowietów, rządu polskiego partii komunistycznej ani gen. Jaruzelskiego. Wprost przeciwnie, piszę, że kompletne zaufanie to mrzonka i musimy się nauczyć współżyć bez zaufania.

7) Nie pisałem ani słowa o "ilorazie inteligencji" ani o głupocie Kremla. Nawołuję prosto do zdrowego rozsądku.

8) Jeśli się chce coś krytykować, należy to zobaczyć.

Wyrazy poważania łączę
Tadeusz Grygier

Od Redakcji.

Polemizowałem z poglądami Pana, przedstawionymi w artykule "Obecna polityka rządu polskiego oferuje najlepszą szansę dla narodu" nie wiedząc, że zarówno tytuł jak i treść artykułu odbiega od oryginału, o którego istnieniu "Związkowiec" zgodnie z ostatnio panującymi w nim zwyczajami nawet nie wspomniał. Ubolewam, iż padł Pan ofiarą złego tłumaczenia zamieszczonego tam artykułu.
Zbigniew Farmus

Szanowna Redakcjo!

Celem tego listu jest wpłata \$25 jako półroczna prenumerata dla nieznanego mi czytelnika z Vancouver, którego list ukazał się w *Echu* z dnia 24 II 83.

Ponieważ zespół redakcyjny ciekaw jest opinii czytelników, uprzejmie donoszę, że gazeta jest redagowana wspaniale, a jej wysoki poziom jest gwarantem powiększania nakładów, czego serdecznie życzą stali czytelnicy.
Helena Zdzisław Forsowie

WYBORY

Na wyniki wyborów federalnych w Zachodnich Niemczech czekano w napięciu. Szczególnie oba supermocarstwa, Europa i NATO 6 marca Niemcy w RFN zdecydowali

Kamień z serca spadł w USA Reaganowi i jego administracji, NATO promieniało, a Europa Zachodnia odetchnęła z ulgą. Wyraży głębokiego niezadowolenia

pojawili się na twarzach decydentów moskiewskich i różnej maści pacyfistów, zwolenników rozbrojenia i detente. Społeczeństwo zachodniemieckie - jak zauważył szczęśliwy kanclerz H Kohl - udzieliło jednoznacznego mandatu Chadecji Niemcy z RFN obudzili się w końcu i zerwali powrót polityki wschodniej, na który nanizali ich dwaj poprzedni kanclerze z ramienia SPD - Brandt i Schmidt wodząc w objęcia supermocarstwa komunistycznego. W końcu Niemcy dali się uwieść Hitlerowi i przed 1933 rokiem prawie nikt tego nie przewidział. Kto wie dokąd mogły doprowadzić ich zaloty promoskiewskie? Ponoć lubią ordnung

W każdym razie w niedzielę 6 marca Chadecja odniosła wyraźne zwycięstwo, a lepszym wynikiem wyborczym mógł się poszczycić jedynie K Adenauer wygrywający wybory w 1957 (absolutna większość w Bundestagu) Na 498 miejsc w Bundestagu CDU/CSU zdobyły 244 miejsca, tj 48,8% głosów (w wyborach 1980 roku - 44,5%) FDP zdobyła 34 miejsca, tj 6,9% głosów (w 1980 - 10,6%) Łącznie rząd koalicyjny H Kohla złożony z Chadecji i FDP posiada w Bundestagu 278 miejsc (55,7%) SPD zdobyła jedynie 193 miejsca (38,2%) - o ponad 50 mniej niż w poprzednich wyborach, a Zieloni - nowa partia na arenie politycznej Zachodnich Niemiec zanotowali niespodziewany sukces wyborczy osiągając 27 miejsc tj 5,6% głosów (w 1980 - jedynie 1,5% i bez miejsca w parlamencie)

Niemcy Zachodnie i świat

Ostatnie wybory nie miały charakteru lokalnego. Były to wybory o charakterze światowym. W kluczowym momencie zmagania dwóch supermocarstw miały dać odpowiedź jak dalece Europa Zachodnia i NATO są podzielone i na jak dalekie ustępstwa są skłonne pójść wobec sowieckiego zagrożenia i szantażu. W sytuacji, w której w Genewie pod koniec bieżącego roku mają zakończyć się rozmowy ZSRR i USA w sprawie rozmieszczenia pocisków z głowicami nuklearnymi na terenie Europy partie w RFN musiały podjąć problem rozmieszczenia rakiet amerykańskich na terenie RFN. CDU/CSU zajęły stanowisko stanowcze i wyraźne jeśli rozmowy pomiędzy USA i ZSRR w Genewie zakończą się fiaskiem wówczas USA automatycznie uzyskuje zgodę na rozmieszczenie rakiet średniego zasięgu z głowicami nuklearnymi na terenie RFN. Stanowisko SPD było miękkie i niejednoznaczne nie chcemy rzecz jasna naruszać potęgę NATO, ale decyzję o rozmieszczeniu rakiet amerykańskich podejmemy w zależności od warunków i tutaj następował brak bliższego sprecyzowania tych warunków. Nic więc dziwnego, że obydwa supermocarstwa obrzucały się oskarżeniami o próby wpływania na wyniki wyborów, a w samych Niemczech Zachodnich wzmożyły się kampanie proamerykańskie i antyamerykańskie. Z tego powodu wyborcy zostali bardzo wyraźnie wciągnięci w orbitę polityki międzynarodowej w aspekcie zasadniczym - przeżywalności świata zachodniego w obliczu potęgi sowieckiej. I Niemcy w RFN nie ugięli się przed sowieckim szantażem.

Decyzja wyborcza w RFN daje prawdziwy atut w ręce negocjatorów amerykańskich w Genewie, atut silnego, zwartego Zachodu, gotowego do swej obrony. Dopiero od tego momentu ZSRR zacznie - jeśli w ogóle - traktować serio negocjacje w Genewie.

Niemcy a Polska

Dopóki na świecie będzie panował jedynie rozejm, a więc strony uczestniczące w II wojnie światowej nie zakończą jej traktatem pokojowym dopóty dla Polaków będzie istniała kwestia niemiecka, mniej ostatnio ostrą niż rosyjska, ale wciąż żywa i ciężąca nad naszym krajem. Najczarniejszą wersją tej kwestii jest sytuacja kolejnej okupacji niemieckiej w Polsce bądź jej rozbiór do spółki z Rosją sowiecką. Historia dopiero ujawni jakie "nagrody" obiecywał Breżniew Brandtowi za jego politykę wschodnią. Warunkiem narodowego i państwowego przeżycia Polski jest niedopuszczenie do dogadania się ZSRR i Niemiec kosztem Polski. Chadecja, która od dawna domaga się utworzenia jednego narodu niemieckiego jest z tego punktu widzenia groźniejsza niż SPD, której lewicowe skrzydła często widzą w Niemczech Wschodnich, prawdziwe odrodzone Niemcy. Ale chadecja idąca na pełną jedność ze światem zachodnim, z NATO, z USA jest czynnikiem stałego oddalania niemiecko-rosyjskiego zagrożenia dla Polski. Trudno sobie wyobrazić sytuację okupacji Polski albo jej rozbiór przez Rosję sowiecką i NATO. W tym sensie wyniki wyborów w RFN uważam za korzystne także z naszego narodowego punktu widzenia.

Brunatni, Zieloni, Czerwoni...

Brunatni z mało znanego ruchu i melizżającej się partii w niemieckim parlamencie urosli do gigantycznych hord, które zalały świat. Brunatni chcieli zbawić świat stosując bron. Po 50 latach od dojścia Brunatnych do władzy 27 miejsc w Bundestagu zdobywają Zieloni, raczej jeszcze grupa polityczna niż partia, ale ludzie, którzy też zamierzają zbawić świat, tyle, że wyzyskując się broni Zieloni - pacyfiści, zwolennicy rozbrojenia i ochrony środowiska zapowiedzieli już, że ujawnią - wykorzystując swe parlamentarne uprawnienia do informacji tajnych - miejsca, gdzie Amerykanie rozmieszczą rakiety Pershing II. Czyż by Niemcy ponownie zmierzali do możliwego samobójstwa? A co będzie jeśli w następnych wyborach do Bundestagu (za 4 lata) Zieloni zdobędą 100 miejsc bądź 150? Wtedy ich Zieloni zacznie przebarwiać się w czerwieni. Fenomen Zielonych i uważam za pierwszy krok w poszukiwaniu przez pewne kręgi społeczeństwa zachodniemieckiego totalitarnego porządku. Zaczyna się od hałaśliwej anarchii, ucieczki od wolności i odpowiedzialności. Skończyć się może na czerwonych, bo brunatni już byli. Od ustabilizowanej polityki wewnętrznej zależy czy Zieloni okażą się modą jednych wyborów czy też sprowokują potrzebę władzy totalitarnej. Zwycięstwo Chadecji - stabilizujące Niemcy Zachodnie także od wewnątrz - usuwa tę groźbę przynajmniej do najbliższych wyborów.

Z.F

Z KOMISJI SKARBU NARODOWEGO

W dniu 27 lutego 1983 Komisja Skarbu Narodowego na Kanadę odbyła swoje doroczne plenarne zebranie. Po raz pierwszy w obradach jej uczestniczył prezes Głównej Komisji Skarbu Narodowego w Londynie (Anglia). Jest nim obecnie p. Ludwik Łubieński. Udział wzięli również Delegat Rządu R.P., Ksiądz Prałat Franciszek Pluta. Ponadto stawili się zaproszeni członkowie Oddziału Rady Narodowej R.P. w Kanadzie oraz przedstawiciele wielu Komitetów i Delegatur Skarbu Narodowego w prowincji Ontario. Najliczniejszą oczywiście była reprezentacja Komitetu w Toronto, gdyż prawie wszyscy jego członkowie byli obecni. Następnym z kolei był siedmioosobowy zespół Komitetu w Hamiltonie. Dwóch przedstawicieli było z Kitchener Waterlo, po jednym z Bracebridge, Guelph, Oshawa, Ottawy, Welland i Sudbury.

Z organizacji społecznych wzięli udział w uroczystym otwarciu zebrania - a niektórzy również w obradach - prezes Związku Narodowego Polskiego p. W. Korzeniowski i wiceprezes Gminy i tego Związku, p. A. Brandt, prezes Placówki 114 SWAP p. W. Jagielnicz, prezes Skrzydła "Warszawa" Stowarzyszenia Lotników Polskich, p. W. Babijczuk, prezes Koła Nr 20 SPK, pani I. Kasprzak, prezes Stowarzyszenia Żołnierzy II korpusu, p. F. Bach, Zarząd Główny Federacji Polek reprezentowała na tym otwarciu p. L. Sas Korczyńska, przewodnicząca tej Federacji, Ogniu Nr 1 Federacji - p. W. Żalutynska, Związek Ziemi Wschodnich miał swojego przedstawiciela w osobie prezesa A. Budrewicza, Koło A.K. w osobie prezesa p. A. Sas Korczyńskiego.

Prezes Komisji Skarbu Narodowego na Kanadę, p. A. Budrewicz, w przemówieniu powitalnym otwarcie zebrania przypomniał, że odbywa się ono w 10 rocznicę Zjazdu Scalenowego, który zakończył rozłam w tej instytucji, wywołany długotrwałym kryzysem polskiej emigracji politycznej. Chwilą milczenia uczczono pamięć działaczy Skarbu Narodowego zmarłych w ciągu tych 10 lat oraz ś.p. dr. Stanisława Ostrowskiego, b. Prezydenta R.P. na Uchodźctwie, który zmarł w ubiegłym roku.

Głównymi mówcami w tej części zebrania byli Delegat Rządu R.P. na Kanadę i prezes Głównej Komisji Skarbu Narodowego, którego przedstawił zebraniem p. A. Sas Korczyński w swoim charakterze Delegata do Głównej Komisji.

Obszerne sprawozdanie za lata 1981 i 1982 złożył w imieniu prezydium Komisji na Kanadę p. A. Budrewicz.

KOMISJA SKARBU NARODOWEGO NA KANADĘ SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 1982

Wpływy	
Na Skarb Narodowy	\$27,586 38
Na Fundusz Pomocy	3,881 54
Sumy przechodnie	53 00
Pozostałość z poprzedniego okresu	133 62
Razem	\$31,654 54

Wypłaty	
Koszty administracyjne	\$464 66
Ogłoszenia	109 50
Sumy przechodnie	53 00
Na Fundusz Pomocy	3,881 54
Na Skarb Narodowy	26,600 00
Razem	\$31,108 70
Pozostałość na następny okres	545 84
	\$31,654 54

Zestawienie wpływów z Komitetów i Delegatur

Bracebridge, Delegat	180 00
Calgary, Delegat	555 00
Edmonton, Komitet	1,800 00
Guelph, Delegat	377 71
Hamilton, Komitet	4,835 31
Montreal, Komitet	2,300 00
Niagara, Komitet	325 00
Oshawa, Komitet	2,498 05
Ottawa, Komitet	2,148 00
Prince Albert, Delegat	130 00
Prince Albert, Koło SPK No 26	4,000 00
Sudbury, Delegat	424 00
Toronto, Komitet	5,947 88
Toronto, Komisja	853 00
Vancouver, Komitet	1,992 91
Waterloo-Kitchener, Komitet	528 00
Welland, Delegat	958 00
Windsor, Delegat	1,088 06
Winnipeg, Delegat	600 00
Z poprzedniego okresu	133 62
Razem	\$31,654 54

Antoni Budrewicz
prezes

Ludwika Sas-Korczyńska
skarbnik

Przedstawił w nim nie tylko sprawy dotyczące działalności Skarbu Narodowego w Kanadzie, ale również charakterystykę "klimatu społecznego" w jakim rozwija się ta działalność. Sprawozdania finansowe za powyższe lata przedłożyła p. L. Sas Korczyńska, długoletni skarbnik Komisji, która na tym zebraniu zakończyła swoje funkcje, gdyż nie zgodziła się kandydować w nadawanych wyborach do Komisji z uwagi na inne obowiązki społeczne i zawodowe. Pani Sas Korczyńska wykazała jak bardzo w Kanadzie wzrosły wpływy na Skarb Narodowy od czasu Zjazdu Scalenowego, szczególnie zaś przez ostatnie cztery lata. Stało się tak, mimo tego że Skarb Narodowy prowadzi na zlecenie Rządu R.P. zbiórki na Fundusz Pomocy Krajowi, na której czele stoi Prezydent R.P., Edward Raczynski.

Licząc się z obecnością wielu terenowych działaczy Skarbu Narodowego, prezydium Komisji prosiło Komitety i Delegatury o przygotowanie odpowiednich sprawozdań, które odczytali reprezentanci placówek, którzy braли udział w zebraniu. Sprawozdania Komitetów i Delegatur nie reprezentowanych na obradach odczytał sekretarz Komisji.

Po dyskusji udzielono na wniosek Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego w Kanadzie, absolutorium z podziękowaniem dla ustępującego prezydium Komisji, po czym dokonano wyboru nowego prezydium. Tworzą je p. A. Budrewicz, prezes, p. A. Sas Korczyński, sekretarz, p. M. Jagla - zastępca sekretarza oraz p. Z. Giera, A. Laskowski i C. Łaskiewicz. Po dookooptowaniu przez Komisję weszła do prezydium również p. Wanda Żalutynska i objęła stanowisko skarbnika.

Do Komisji na Kanadę wchodziło po poprzednio dr. W. Babijczuk (Oshawa), p. Janusz T. Bućko (St. Catharines, Ont.), p. A. Caputa (Waterloo), dr. E. Kozorowski (Edmonton, Alberta), p. I. Legun (Hamilton, Ont.), p. K. Sako-wicz (Guelph, Ont.) i p. A. Żurowski (Ottawa).

Komisję Rewizyjną tworzą pp. B. Kowalski i A. Waroczewski (oba w Toronto). Miejsce opróżnione w Komisji Rewizyjnej przez p. Żalutynską zostanie obsadzone w drodze kooptacji.

Zaznaczyć należy, że połowa składu Komisji na Kanadę została, zgodnie ze statutem Skarbu Narodowego w Kanadzie, odnowiona w wyborach zakończonych 17 stycznia 1983.

PREZYDIUM KOMISJI
SKARBU NARODOWEGO
NA KANADĘ

JAK DZIAŁA WYWIAD KOMUNISTYCZNY W EMIGRACYJNEJ SPOŁECZNOŚCI?

Ladislav Bittman, w wydawanym w Toronto czechosłowackim dwumiesięczniku *Zapad*, pisze o działaniach wywiadu komunistycznego skierowanych przeciw emigracyjnej społeczności. W latach 1964-66 Bittman był majorem czechosłowackiej służby wywiadowczej na stanowisku zastępcy szefa służby dezinformacji w Pradze. Jako attache prasowy ambasady czechosłowackiej w Wiedniu pozostał na Zachodzie i otrzymał azyl polityczny w USA, gdzie mieszka od listopada 1968 r.

Najważniejszym zadaniem służb wywiadowczych, pisze Bittman, jest systematyczne gromadzenie ważnych informacji o swych przeciwnikach. Drugie zadanie to czynny udział służb wywiadowczych w polityce zagranicznej w postaci specjalnych, tajnych operacji, określanych przez wywiady komunistyczne jako *aktywne środki*. Celem operacji specjalnych jest osłabienie przeciwnika, poprzez podkopywanie jego wartości politycznej, wojskowej, gospodarczej i jedności moralnej, poprzez prowokowanie nowych konfliktów w przeciwnym obozie, dyskredytowanie jego polityki w oczach opinii światowej, a także poprzez wpływanie na jego politykę zagraniczną przy pomocy dostarczania mu fałszywych informacji.

Czechosłowacka służba wywiadowcza jest ważnym elementem wywiadu sowieckiego. *Działa na wszystkich kontynentach*, między innymi bardzo interesuje ją różnorodna politycznie czeska i słowacka społeczność emigracyjna.

Wkrótce po zakończeniu drugiej wojny światowej Czechosłowację opuszczali ludzie z konserwatywnych, prawicowych środowisk. Po puczu komunistycznym w lutym 1948 wyjechało tysiące osób politycznie umiarkowanych i niekomunistycznych lewicowców. Po sowieckiej inwazji w 1968 na Zachód popłynęła nowa fala emigrantów wśród których znaleźli się też komuniści. Wielka różnorodność emigracyjnych organizacji, różnice między ich przywódcami i konflikty między nimi stwarzają podatny grunt dla działalności wywiadu.

Emigranci i uchodźcy wychowani w warunkach komunistycznych są szczególnie podatni na tę działalność. Totalitarny socjalizm odebrał im pewność siebie i zdolność stanowienia o własnym losie. Stała interwencja aparatu partyjnego i rządowego w ich życie doprowadziła do tego, że stracili inicjatywę i nabrali poczucia bezradności wobec wszechmocnej władzy.

W pierwszych latach życia w otwartym społeczeństwie zachodnim uchodźca z kraju komunistycznego przeżywa szok kulturowy i polityczny. Musi się przystosować do nowego otoczenia, odkryć nowe źródła dające poczucie bezpieczeństwa, przyjąć nowe reguły gry. Większości udaje się dokonać tej przemiany, lecz

niektórzy dają za wygraną, pozostają nie przystosowani. Wśród tych nie przystosowanych wywiady komunistyczne najłatwiej znajdują ofiary.

Podstawowa taktyka czechosłowackiego wywiadu stosowana przeciw emigracyjnej społeczności opiera się na zasadzie *dziel i rządź*. Przy pomocy dezinformacji wywiad rozbija jedność i pogłębia naturalne konflikty wśród organizacji. Dąży do tego, by pozbawić społeczność emigracyjną sympatii i poparcia zachodnich rządów oraz do zdyskredytowania emigrantów w oczach spo-

macyjnych mających na celu sianie niezgody wśród emigracji politycznej. W 1954 wywiad rozpowszechnił wśród emigrantów list fikcyjnej organizacji *Ruch Powrotu Uchodźców*, nakłaniający do powrotu do Czechosłowacji. W miesiąc później Praga ogłosiła amnestię dla uchodźców.

Społeczność emigracyjną zasypywano lawiną najróżniejszych fałszyfikatów, sfalszowanych listów, rozmaitych deklaracji, nawet całych fałszywych numerów wychodzących czasopism i gazet. Celem było dezorientowanie emigrantów i szerzenie wśród nich wzajemnej podejrzliwości.

Nowy etap działalności nastąpił w 1959, kiedy w sowieckim wywiadzie stworzono specjalny wydział pod kierownictwem

leczeństwa w Czechosłowacji, przedstawienia ich jako egoistycznych dorobkiewiczów, pozbawionych zasad moralnych.

W atakach przeciw uchodźcom komunistyczne wywiady nie wahały się przed zastosowaniem najbardziej drastycznych metod, nie wyłączając porwania i morderstw. W grudniu 1953 w Austrii porwany został były wicepremier Czechosłowacji *Bohumil Laušman*. Słowacki polityk *Matus Cernak*, który od zakończenia wojny mieszkał w Niemczech Zachodnich, padł ofiarą zamachu bombowego, przeprowadzonego przez czechosłowackich agentów 5 lipca 1955 na poczcie w Monachium. Wybuchła mu w rękach paczka, którą otwierał. Oprócz niego śmierć poniosły dwie inne osoby.

W połowie lat 1950-tych sekcja antyemigracyjna czechosłowackiego wywiadu przeprowadziła dziesiątki akcji dezinformacyjnych

generała *Agajanca*. W latach 1963 i 1964 podobne wydziały, specjalizujące się w czarnej propagandzie i dezinformacji, zostały zorganizowane w Niemczech Wschodnich, Czechosłowacji, Polsce, Bułgarii i na Węgrzech. Po inwazji Czechosłowacji głównym celem stali się emigranci, którzy poprzednio należeli do partii. Reżim uważał ich za bardziej niebezpiecznych niż emigranci po 1948, m.in. dlatego, że głosili ideały demokratycznego socjalizmu, popierane przez zachodnioeuropejskie partie komunistyczne.

Jednym z głównych obiektów kolejnego ataku stał się *Jiri Pelikan*, były dyrektor telewizji praskiej, który osiedlił się w Rzymie, zaczął wydawać czasopismo *Listy* i został członkiem europejskiego parlamentu. W 1973 wywiad posłużył się fałszywką - rzekomym listem Pelikana, który udało się opublikować w emigracyjnym piśmie torontonskim *Nase Hlasy*.

Redaktor na łamach zaatakował Bogu ducha winnego Pelikana, w odpowiedzi na rzekomy list, stwierdzając, że powinien zostać postawiony przed międzynarodowym trybunałem, jak hitlerowscy przestępcy wojenni.

W 1975 zaatakowało Pelikana partyjne pismo w Pradze, a w miesiąc później nadeszła do niego przesyłka wysłana pocztą z Mediolanu. Był to wybuchający list, który Pelikan wyrzucił w ostatniej sekundzie. Pelikan jest bardzo popularny w Czechosłowacji, ma wpływowe kontakty wśród lewicowych polityków w zachodniej Europie i jest dokładnie obeznany z mechanizmami władzy w Czechosłowacji.

Bittman na zakończenie swego artykułu przedstawia 10 przykazań, które, jego zdaniem, powinny pomóc emigrantom bronić się przed agresją ze strony komunistycznych wywiadów. Poleca je szczególnie angażującym się politycznie działaczom organizacyjnym i dziennikarzom.

1 Korespondencja organizacyjna i wydawnictwa emigracyjnych jest ważnym źródłem informacji (nazwiska, adresy, treść listów). Jeśli jest łatwo dostępna wszystkim twym "zaufanym" gościom i przyjaciołom, możesz być pewny, że kopie już są w Pradze.

2 Listy prywatne do Czechosłowacji i stamtąd otrzymywane od przyjaciół i krewnych nie tylko przechodzą przez ręce cenzorów, ale także przez ręce specjalistów od dezinformacji, którzy systematycznie gromadzą informacje polityczne, a także nawet pozornie mało ważne dane o życiu osobistym i rodzinnym. Informacje takie mogą zostać wykorzystane publicznie lub prywatnie w celu szantażowania ofiary.

3 Pamiętaj, że listy z Czechosłowacji, zwłaszcza adresowane do wybitniejszych działaczy emigracyjnych, mogą być przeznaczone lub całkowicie sfalszowane. Łudzące nawet podobieństwo pisma nie jest dowodem ich autentyczności. Eksperci w Pradze potrafią naśladować każdy charakter pisma.

4 Znajomy z Pragi lub Bratysławy, którego nie widzieliśmy od czasu wyjazdu z Czechosłowacji i który teraz odwie-

dza Kanadę czy Stany Zjednoczone "w delegacji służbowej", przekazując pozdrowienia od przyjaciół, może być agentem praskiej policji, zmuszonym do tej roli szantażem. Bądź przyjazny, lecz nie trać realizmu.

5 Jeśli pozwolono odwiedzić cię krewnym z Czechosłowacji, nie jest to oznaką "odkręcania śruby", lecz konsekwencją starannej analizy sytuacji. Po powrocie zostaną wezwani przez towarzyszy z ministerstwa spraw wewnętrznych, którzy nie zadowolą się neutralnymi politycznie ogólnikami o życiu na Zachodzie. Nie narażaj krewnych na niepotrzebne ryzyko.

6 Jeśli chcesz odwiedzić Czechosłowację pamiętaj, że służba bezpieczeństwa może cię szantażować, niezależnie od tego, czy twój status emigracyjny jest "unormowany" czy nie.

7 Anonimowość jest znakiem firmowym fałszerzy. Anonimowy list, oświadczenie czy prośba, w 99% jest niewątpliwym fałszerstwem, spreparowanym w Pradze. Australijski, francuski czy austriacki znaczek pocztowy na kopercie jest bez znaczenia.

8 Jeśli otrzymasz prowokacyjny list lub dokument na papierze firmowym faktycznie istniejącej organizacji, skontaktuj się z nadawcą i sprawdź, czy przesyłka jest autentyczna. Nie rób nic, dopóki tego nie sprawdzisz. Dezinformatorzy w Pradze liczą na bezmyślne, emocjonalne reakcje i rachuby te często się sprawdzają.

9 Zamordowanie bułgarskiego emigracyjnego dziennikarza Georgi Markowa w Anglii w 1977 roku zasygnalizowało początek nowej polityki wobec uchodźców z bloku sowieckiego. Jeśli twoje nazwisko pojawia się często na łamach emigracyjnej prasy, znalazło się też na liście osób, wobec których Praga nie zawaha się postąpić w sposób najbardziej brutalny. Morderca jest zawodowcem, wyposażonym w najnowszą technologię.

10 Szpieczy z Pragi mają długie ręce, lecz nie są wszechobecni. Paranoiczny lęk przed wszechobecną instytucją sparaliżuje twą zdolność do działania i nie mniej niż lekkomyślność, wystawi cię na ryzyko. Jednym z głównych celów komunistycznych wywiadów jest zastraszenie i ucieszenie uchodźców politycznych.

206 BEVERLEY STREET
TORONTO ONT. M5T 1Z3

CANADIAN POLISH CONGRESS-TORONTO DISTRICT
KONGRES POLONII KANADYJSKIEJ - OKRĘG TORONTO

7 marca, 1983

Szanowny Panie Redaktorze,

Uprzejmie proszę o podanie do wiadomości Pańskich

czytelników, że poglądy wyrażane przez pana Aleksandra Pruszyńskiego w gazecie "Słowo" / m.in. patrz nr 4/53 - "Fałszywy wiatr przyniesie burzę" / absolutnie nie odzwierciedlają stanowiska Kongresu Polonii Kanadyjskiej - Okręg Toronto, a przeciwnie godzą w nasze dobre imię

Z pozowaniem

Jerzy Burski - Prezes

O lwicy salonowej, "Związkowcu", spółdzielni i antyimperialistycznej propagandzie rezimowej słów kilka

Pani Aleksandra Ziółkowska, przebywająca w Toronto pracowniczka warszawskiej telewizji, z werwą demaskuje nieludzkie oblicze kapitalizmu w Kanadzie, ze specjalnym uwzględnieniem cierpien zadawanych przez tutejsze społeczeństwo imigrantom i gościom z Polski

Robi dobrą robotę dla reżimowej propagandy. Jednym z czołowych tematów reżimowej propagandy po wprowadzeniu stanu wojennego jest, jak powszechnie wiadomo, niedola naiwnych emigrantów, którzy zamieni fałszywym blaskiem Zachodu porzucili socjalistyczną ojczyznę i za karę zostali wydani na łup wilczych praw kapitalizmu w ostatniej fazie imperialistycznej zgnilizny

Historijki pani Ziółkowskiej mają ilustrować dehumanizację stosunków międzyludzkich i deptanie godności jednostki ludzkiej w tutejszym społeczeństwie egoistycznych wyzyskiwaczy -

dorobkiewiczów, którzy nie pomną żadnej okazji, by eksploatować i poniżać pocziwych imigrantów z Polski, niezależnie od ich pici, wieku, wyznania, stanu małżeńskiego i przynależności klasowej

Nie zawsze udaje się autorce uniknąć groteski. Wśród cierpien imigranckich jednego z bohaterów wymienia karę za prowadzenie samochodu po pijanemu (tam wprawdzie pałają, ale patrzcie - oto jak się zachowuje wstrętne imperialistyczna policja kanadyjska). Dziewczyna na wizycie z Polski umawia się na randkę na niewidzialnego, z ogłoszenia w gazecie *Fatygant* okazuje się głupawą pokraką z odstającymi uszami i długimi tłustymi włosami. Wydział prasy KC zapewne dobroliwie wykłynie autorce te drobne potknięcia i pomoże jej udokonać literacko-propagandową technikę pisarską

Pikanterii nadaje sprawie

fakt, że p Ziółkowska demaskuje prawdziwe, odrażające oblicze Kanady na łamach torontonskiego pisma *Związkowiec*, organu Związku Polaków w Kanadzie. Robi to zresztą nie z amatorstwa, lecz za dolary kanadyjskie z kasy ZPwK i jego przybudówki - Fundacji Reymonta (Fundacja, jak wiadomo, ma za zadanie popierać zdolną młodzież kanadyjską polskiego pochodzenia). Także za złotówki. Aby być dokładnym, za wierszówkę w *Kobietcie i Życiu*, w PRL, gdzie po kolei umieszcza te same kawałki co w *Związkowcu*

Sprawa jest pikantna, lecz dziwna nie jest, zważywszy kurs jaki od pół roku obrał nasz biedny *Związkowiec*

Nie jest też przypadkowa. Pani Ziółkowska dała się poznać jako grasująca po Toronto niezmordowana lwica salonowa (wagi ciężkiej), której wytrwale patronowała kilkuosobowa spółdzielnia panów w wieku czcigodnym, znanych zarówno z niewygasłego zamilowania do piękna kraju ojczystego jak i jego obywatelkę, co umożliwiły im wizy przybijane w Konsulacie PRL. Sprowadzając do Toronto p Ziółkowską i wice i propagandystkę w jednym ciebie, dogodzili swym upodobaniom estetycznym i uczynili zadość wymogom natury dyplomatycznej i to wszystko, jak przystało, za polonijne pieniądze ciężko przez emigrantów zapracowane u kanadyjskich wyzyskiwaczy, tak skutecznie demaskowanych przez Autorską

Nadobna Aleksandra też nie od macochy, bje z dwururki, a co padnie kanadyjski imperialista, to się otwierają dwie kasy, jedna z kanadyjskimi dolarami, druga z peerelowską walutą. Siła przebicia jest, a że kaliber niewąski, trup pada gęsto

A swoją drogą, spółdzielczość to genialny wynalazek

prezes

- A jak sprawy kultury i życia codziennego? - indagował dalej pan Bogdan

- W Laponii wychodzą trzy gazety "Połnocna Trybuna" popołudniówka "Wieczorna Zorza" i najmłodsza, pod nazwą "Wolny Renifer" Telewizja i radio nie istnieją ze względu na zakłócenia magnetyczne dykcji tamtejszych spikerów. Młodzież zrzeszona jest w zespole tanecznym "Przebisniegi", jest jej jednak niewiele, bowiem przyrost naturalny jest mały ze względu na niską temperaturę i obfitość odzieży. To z kolei wpływa na dość wysoką stopę zyciową Laponczyków. Dlatego wielu z nich jeździ nowymi reniferami i mieszka w wygodnych igloo, które urządzone są bardzo nowoczesnie: lodowki, chłódnie, zamrażalnice, szwedzkie meble, na półkach schłodzone paczuski ze sniegiem. Popularną formą wypoczynku są wyjazdy do Grenlandu i na Syberię. Przystępność praktycznie nie istnieje oprócz nielicznych przypadków zgwałcenia wielorybów. Pleni

Prezes Dobranowski i szpinak

Prezes ZPwK p Julian Dobranowski. Na 50-lecie *Związkowca* wprowadził w gazetę cenzurę. Przesunął metodę na niezawodną metodę na tych, co nie chcą kolaborować *Młotkiem, ich, młotkiem!*

Czy jednak młotek prezesa jest w stanie nakłonić niechętnych czytelników do lektur *Związkowca*? Już tysiąc osób zrezygnowało z prenumeraty organu p Dobranowskiego, zasłużonego cenzora spod znaku młotka. Na interesujące pytanie o skuteczność młotka próbujemy odpowiedzieć w załączonym tekście

Biedny prezes Dobranowski! Najpierw musiał wyrzucić redaktora *Związkowca*, organu Związku Polaków w Kanadzie, bo redaktor piętował kolaborantów i z niedostatecznym szacunkiem wyrażał się na łamach o generale Jaruzelskim. Nie pokochała za to prezesa jego własna dyrekcja prasowa, więc z kolei musiał wyrzucić jej przewodniczącego i sekretarza. Ale na tym nie koniec kłopotów *Związkowca* w nowym wcielenu, żeglującego po kursie wyznaczonym przez prezesa, przestali kochać czytelnicy

Kiedy dziecko nie chce jeść szpinaku, można mu przyłożyć pasem. Ale co robić z dorosłymi, co nie chcą czytać gazety?

Prezes Dobranowski wierzy w skuteczność młotka, tradycyjnego już oreza Zarządu Głównego pod jego egidą. Niechętnych czytelników trzeba po prostu walić młotkiem. Kiedy pracownicy Wydawnictwa *Związkowiec* protestowali wobec nowego kursu narzuconego przez zarząd, przedstawiciel tego zarządu wysłany przez prezesa by ich spacyfikować, groził, że tym co list podpisali, będzie się palce młotkiem obtłukiwać. Teraz kolej na czytelników

Ostatnio, na zjeździe akcjonariuszy *Związkowca*, nasz dzielny prezes postanowił przyłożyć na odlew tym, którym się gazeta po jego reformach przestała podobać

"Widzimy, że *Związkowiec* atakują idywidua będące od niedawna w Kanadzie, osoby, które dla Polonii absolutnie nic jeszcze nie zrobiły, idywidua o nieznanym przeszłości. Przyjrzyjmy się bliżej, kum są ci "zbawiciele Polski, szermierze demokracji" i bojownicy o wyzwolenie Narodu Polskiego. Trzeba przyznać, że są dość wykształceni i "mocni w pysku". Ale poza tym niewiele reprezentują sobą. Iluz z nich pracuje, by zarobić na chleb?

Albo nie robią nic, albo czepiają się Polonii, by z niej żyć bez wysiłku i trudu, tak jak do niedawna żyli w Polsce

Tylko garstka rozrabiaczy, być może nasłana przez agentury wyrotowe do robienia zamieszania wśród osiadłej Polonii w Kanadzie, dla prowokacji, posądza nas o dyktaturę, cenzurę, o nieuznawanie *Solidarności*"

się niestety hazard - tzw gra w pingwina, czyli rzucanie tymi nieszczęsnymi zwierzętami do celu na pieniądze

- A przemysł, co z przemysłem? - zainteresował się hr Nieprzeski

- Większość Laponczyków zatrudniona jest przy produkcji przerebli. Oszczędności lokują w kasie zapomogowo-pożyczkowej "Bałwan", która z kolei reinwestuje je w przemysł przerebłany - odparł prezes

- Czyli że pieniądze lądują w przerebli? - zapytał p Bogdan

- Być może - powiedział prezes - Mogę natomiast państwa zapewnić, że nieklamana satysfakcją napawa mnie fakt, iż udało się nam położyć podwaliny pod przyszłe Towarzystwo Przyjazni Polsko-Lapon-

Gustownie Pan to sformułował, kochany prezesunciu, ale czy to rzeczywiście pomoże? Czy pozerani wstydem czytelnicy co się odwrócili od *Związkowca*, teraz, pod wpływem pańskiej sztuki krasomówczej, zaczną się ustawiać w kolejkach po pańską gazetę?

W swym przemówieniu dyskretnie pominał Pan fakt, że po wprowadzeniu cenzury w *Związkowcu*, gazeta ta straciła już tysiąc prenumeratorów. Dzieci nie chcą jeść szpinaku

Ma Pan absolutną rację. Ten tysiąc, co nie chce już czytać Pańskiej gazety, i te kilka innych tysięcy, co czytają prasę nie cenzurowaną przez Pana, to najoczywistsza banda rozrabiaczy nasłanych przez agentury wyrotowe, indywiduów o nieznanym przeszłości, które choć dość wykształcone, nie pracują na chleb i czepiają się Polonii by z niej żyć bez wysiłku i trudu, oraz prowokatorzy. Nie ulega kwestii. Wynika to jasno z samej istoty logiki. Nawet Arystoteles by się nie powstydział Pańskiego rozumowania

Mamy dla Pana radę. Wszystkich, co nie czytają *Związkowca* należy po prostu deportować z Kanady. Niech Pan to spróbuje załatwić przy okazji wizyty roboczej w Ottawie. A wtedy, na wzór ZPwK, w całej Polonii zapanuje wreszcie prawdziwa demokracja. Pod batutą konsulatu

Indywiduum

(Dość wykształcone)

Daleka podróż

Spotkaliśmy się jak zwykle w klubie, gdzie za chwilę miał się zjawic prezes Omega, który dopiero co wrócił z dalekiej podróży. Z niecierpliwością oczekiwaliśmy więc jego nadejścia, sącząc powoli aperitify

- Ciekawe, czy prezes zadowolony z podróży - powiedziałem

- Ba! Taka podróż! Pełna cudownych wrażeń i widoków - zamyślił się hrabia Nieprzeski

- Obawiam się, że program był zbyt przeladowany - dodał pan Bogdan

- Prezes nie miał chyba zbyt wiele czasu dla siebie. Ale oto i on. Witamy, panie prezesie, witamy!

- Dzień dobry państwu - powiedział wchodząc prezes Omega i oddawszy kelnerowi futro, rzucił - Podwójną proszę

Pan Bogdan uprzejmie podsunął prezesowi fotel. Wszyscy zamieniliśmy się w słuch

- Jak państwo wiecie - zaczął prezes - odbyłem niedawno z ramienia naszej Organizacji

podróż do Laponii. Celem podróży było zapoznanie się z sytuacją na miejscu, przekazanie naszym doswiadczen i zdobyć jak najwięcej informacji o tym ciekawym kraju. Ostatednie, co wiemy o Laponczykach, bardzo mało. W skład naszej delegacji wszedłem ja i Wdowa

- Zenon Wdowa, mój zastępca - wyjaśnił kwasno prezes - W charakterze eksperta pojechał też prof Kapusniak z Instytutu Wylądowawczy w stolicy. Zostaliśmy przywitani przez docenta Mbdtala i natychmiast udaliśmy się w północny, najbardziej zaludniony region Laponii. Niestety, towarzyszył nam już tylko prof Kapusniak, bo Wdowa zle znosi podróż saniami

- Czy wśród Laponczyków istnieją w ogóle jakieś formy życia organizacyjnego? - zapytał p Bogdan

- Tak. Istnieją tam dwie organizacje: "Polarna Macierz" i "Towarzystwo im Józefa Pletwala". Obie wchodzi w skład tzw Dwubiegunowej Rady Laponskiej - wyjaśnił

OPOWIADANIE

Dziwne światło w Sanlt-au-Récollet

Na skraju półwyspu, który ciągnie się aż do Rivière-des-Prairies można czasami zauważyć dziwny ogień migoczący w wiejącym od rzeki wietrze. Niedowierzający okoliczni mieszkańcy, którzy chcieli dojść przyczynę tego zjawiska, na próżno szukali nieistniejących dowodów. Ba, nie mogli nawet znaleźć śladu popiołu na miejscu rzekomego ogniska. A co dziwniejsze, widziano tam również sylwetkę, pochylonego nad ogniem Indianina, który bezskutecznie usiłował ogrzać swoje zziębnięte dłonie. Kim jest ten nieszczęśliwy człowiek i dlaczego właśnie w tym miejscu ukazuje się, od czasu do czasu, jego postać?

podwórza małej kaplicy. Na jego twarzy malowała się troska i niepokój, widoczne było, że młodego księdza nurtował jakiś poważny problem, którego rozwiązania nie był w stanie znaleźć. Na progu plebanii Indianin czyścił skóry wyder i bobrów, rzucając od czasu do czasu spojrzenie w kierunku księdza.

- Czy zawieziemy te skóry sami, Wielebny Ojciec, czy też powierzymy je przewoźnikom?

- Przygotuj je dobrze, Ahautsic. Sami dostarczymy je do Trois-Rivières, a może nawet do samego Quebecu i tam zopatrzymy się we wszystko, co jest nam potrzebne. Jestem bardzo zmęczony, Ahautsic. Zima była długa i ciężka. Miejscowi nie słuchają moich rad i za wszelką cenę dążą do wojny z Iroquois. Należy mi się po tych wszystkich kłopotach trochę odpoczynku. A poza tym tęskno mi za moimi rodakami - toż już

małej kaplicy na stromym brzegu rzeki Saint-Charles, niedaleko Quebecu. Widział już oczyma swojej wyobraźni rzeszę wiernych ciągnących na mszę i stylizował dźwięk dzwonów wzywających parafian do modlitwy i medytacji.

- Zdecydowałem, Ahautsic, jedziemy.

Pierwsze dni podróży przebiegały spokojnie. Każdego ranka serce Ojca Wiel było radosnie na myśl, że wkrótce zobaczy swoich. Ale jednocześnie zauważył, że twarze Huronów, którzy towarzyszyli mu w podróży zmieniają się gwałtownie i że rzucają oni pełne pożądanie spojrzenia w kierunku paczki z futrami leżącej na dnie łodzi.

Któregoś poranka przewoźnicy zmienili nagle kierunek kursu i wybrali do dalszej podróży rwące, kryjące w sobie wiele niebezpieczeństw, potoki. Wiedzieli dobrze, że ani ojciec Wiel ani jego wierny Indianin nie umieją pływać i w razie jakiegoś "wypadku", opieka nad cennymi futrami spadnie na

Cofnijmy się myślamy wstecz. Była wiosna roku 1625. W tamtych czasach - Huronia - obszar rozciągający się między jeziorem Simcoe i północnym brzegiem zatoki Georgienne, był tylko dziką krainą, pełną lasów i jezior, wśród których można było spotkać nieliczne obozy zamieszkałe przez tubylczych Huronów. Jedyną większą osadą była Carhagouha, położona kilka mil w głąb lądu, której znaczenie opierało się głównie na handlu futrami. Niedaleko miasteczka, przy plaży Kninonascarant niewielka flotylla łodzi czekała na swój ładunek. Za kilka dni, z grupą przewodników indiańskich, miała wyruszyć w długą i niebezpieczną podróż. Tymczasem młody człowiek, odziany w szarą sutannę zakonu Récolletów przechadzał się nerwowo wzdłuż i wszerz

cały rok nie słyszałem mej oczystej mowy. Czy został ci jeszcze których z naszych w tej dzikiej Nowej Francji?

Ojciec Nicolas Viel miał słuszne powody, aby być smutnym i zalamany. Przybył tu z Francji, ponaglany wielokrotnymi prośbami Champlaine'a, wraz z innymi duchownymi zakonu Récollets. Część grupy osiedliła się w Quebecu, drudzy udali się do Tadoussac, inni jeszcze powędrowali ok 600 mil na zachód. Do 1625 Ojciec Viel nie uskarżał się zbyt na samotność, albowiem w sąsiednich osadach było wielu jego kolegów z seminarium. Ale teraz wszyscy z nich zostali skierowani na wschodnie wybrzeże i Ojciec stracił z nimi całkowity kontakt. Kiedy nadeszła wiosna i natura zaczęła budzić się do życia, zaczął marzyć o zbudowaniu

nich. Tak też się stało. Gwałtowna fala uderzyła nagle w łódź, a Ojciec Viel i Indianin, pozbawieni jakiegokolwiek pomocy, zostali pochłonięci przez rwącą rzekę. Przewoźnicy oczywiście bez problemu dopłynęli do brzegu wraz z zapakowanymi futrami, które to w tenże sposób stały się ich własnością.

Nigdy nie znaleziono ciała duchownego, ani jego wiernego Indianina, ale nigdy też nie zapomniano o ich tragicznym losie, nazywając miejsce tego wypadku Sanlt-au-Récollet. Imieniem zaś Indianina - lekko przekształconym - nazwano północne przedmieście Montréal - Ahautsic.

Centes francas et légendes canadiennes. The Macmillan Company of Canada Limited Toronto 1962

RECENZJA

Ponieważ prawdy oczywiste wchodzi najtrudniej do głowy, przeto nie dziwi mnie szok jaki przeżyłem nie tylko ja, ale i całe polskie społeczeństwo w Grudniu 81 roku. A przecież już, bez mała, czterdzieści lat temu komunisti oszukali ludzi w Polsce i łamiąc wszelkie umowy i własne obietnice zdobyli przy pomocy Sowietów władzę. Piszę o tych oczywistych sprawach teraz, bo wpadła mi do ręki książka "Dramatyczny rok 1945". Niewiele jest osób, które byłyby tak jak Tadeusz Żenczykowski predestynowane do pisania o tych czasach. W polityce jest profesjonalistą absolwent Szkoły Nauk Politycznych w Warszawie, od wczesnej młodości działacz społeczny i polityczny, poseł do ostatniego Sejmu II Rzeczypospolitej. W czasie okupacji jako członek AK zajmuje się dywersją psychologiczną i dezinformacją okupanta niemieckiego. O tym okresie działalności Żenczykowskiego obszernie pisze Jan Nowak w swoim "Kurierze z Warszawy". Po wojnie działa nadal w konspiracji i jest świadkiem wielu wydarzeń, które zawarł w swojej książce. W listopadzie 1945 roku musi opuścić Polskę aby uniknąć aresztowania przez UB. Wyjeżdża na zachód gdzie pracuje w prasie polonijnej, a od 54 do 72 w Rozgłosni Polskiej RWE. Książka jest oparta na uaktualnionych materiałach radiowych opracowanych przez autora.

Zgodnie z tytułem książka przedstawia wydarzenia międzynarodowe, krajowe - polityczne, społeczne i gospodarcze dotyczące Polski. Czytelnik znajdzie w tej książce informacje na temat Jałty, procesu moskiewskiego, powstawania partii i stronnictw politycznych w Polsce i systematycznego pogrążania się kraju w bagno komunizmu. Jest to książka szczególnie ważna dla tych, którzy niedawno, przyjechali z Polski, bo w kraju druga połowa lat czterdziestych jest tematem tabu i oprócz paru sloganów historia oficjalna nie przedstawia nic. Jest książka "czterdziesty czwarty" z Żakuskiego, ale mówi ona głównie o zmaganiach militarnych i ogranicza się do 44 roku przedstawiając niewiele poza tym. Są opracowania prof. W. T. Kowalskiego - ale pisane na potrzeby i zamówienie partii, więc siłą rzeczy zawierają mnóstwo przeinaczeń, nieścisłości i przemilczeń. Był trudno dostępny, ale jednak dostępny, Pobog-Malinowski, ale mimo bardzo rzetelnego opracowania smiertelnie nudny i nie do przebrnięcia dla nie-pro-

fesjonalisty

Książka Żenczykowskiego jest nieoceniona przez swą przystępność, klarowność, brak nachalnego komentarza i popularyzatorską formę. Dzięki tej książce wszystko staje się oczywiste i tak jak bez znajomości historii średniowiecza nie zrozumie się historii Europy, tak bez znajomości wydarzeń 45 roku nie zrozumie się nic, albo niewiele z rzeczywistości polskiej. Wtedy doszło do podpisania umów jałtańskich, do natychmiastowego ich złamania przez Stalina i do zlekceważenia tego faktu przez Aliantów. Często słyszy się opinie, że w tym czasie zabrakło nam polityków na miarę Piłsudskiego czy Dmowskiego. Że Mikołajczyk to jednak nie ten kaliber. Zgadzałem się z tym ostatnim twierdzeniem, lecz trzeba zdać sobie sprawę, że przy takim nastawieniu zwycięskich państw do sprawy polskiej nie pomógłby nam Piłsudski ani Dmowski ani trzech Talleyrandów, bo polityka obraca się w granicach możliwości i w sferze bieżących faktów. I ogromną zasługą Żenczykowskiego jest przedstawienie prawdy tamtych czasów. Książka pokazuje jeszcze jedną smutną rzeczywistość - utrata Chun, przegrane w Korei, w Wietnamie oraz przejęcie przez Sowietów roli lidera światowego nie było przypadkiem, a weszli oni po prostu w próżnię stworzoną przez mocarstwa zachodnie.

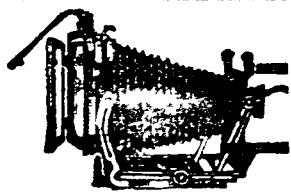
Po przeczytaniu ogarnęła mnie jeszcze jedna refleksja o fałszywych mitach na temat Polaków. Mit pierwszy "w Polsce nie było Quislingów" - Nieprawda! Było ich mnóstwo, tylko nie współpracowali z Niemcami, bo to nie było możliwe. Możliwe stało się to z Sowietami. Bierut, Gomułka, Żymierski, Osóbka, czy ostatnio Jaruzelski to Polacy. I trudno zaprzeczyć, że są Quislingami. Mit drugi "Polacy nie potrafią się rządzić" - Też nieprawda! Nikt im nie dał tej możliwości po drugiej wojnie światowej, a mimo wyjątkowo niesprzyjającej sytuacji potrafili zachować niezależność - relatywną oczywiście - i własną twarz jako społeczeństwo.

Bardzo potrzebna książka. Namawiam wszystkich do przeczytania. Między innymi po to, aby po jej przeczytaniu bardziej polubić własny naród.

ŁUBUDU

*) Tadeusz Żenczykowski "Dramatyczny rok 1945" Polonia Book Fund, 1982 (Adres: 10 Queen Anne's Gardens, London W4 1TU) Cena £5 50

INTERNATIONAL
CAMERA REPAIRS
3351 Bloor St West - kolo Islington
TORONTO ONT M8X 1E9
Tel 239 1882

KUPNO, SPRZEDAŻ, WYMIANA I NAPRAWA
APARATÓW FOTOGRAFICZNYCH
RÓŻNEGO TYPU
Właściciel Stan NYCZ

KSIĘGOWY
(BOOKKEEPER)
POLECA SVOJE USŁUGI

Prowadzenie ksiąg rachunkowych (Bookkeeping) dla
- SKLEPÓW - HURTOWNI
- RESTAURACJI - DROBNYCH USŁUG

Pracujemy szybko i dokładnie
MAREK BULICKI Tel 248-6332

UWAGA POSZUKUJĄCY PRACY!

Dynamicznie rozwijająca się firma produkująca między innymi rewelacyjny zestaw ziołowy do redukcji nadwagi (zatwierdzony przez Min. Zdrowia) poszukuje organizatorów sieci sprzedaży i sprzedawców w różnych miastach Kanady.

Wspaniałe warunki finansowe na cały lub na pół etatu. Preferowane małżeństwa. Doswiadczenie nie wymagane. Prowadzimy szkolenia.

Szczególnych informacji udzieli
Zygmunt WARDZIŃSKI, 130 MISSION RD S E
CALGARY, ALBERTA, T2G 3Y9

MONTREAL

WIADOMOŚCI Z TERENU KONGRESU POLONII KANADYJSKIEJ
W MONTREALU

Sensacyjna ucieczka samolotem PLL "LOT" z Warszawy do Montrealu

Wywiad z bohaterem lotu p
RYSZARDEM KUŹMIŃ-
SKIM

*E. Czy zgodzi się pan powie-
dzieć kilka słów dla Echa
Tygodnia?*

R.K. Oczywiście, ponieważ
znam tę gazetę i bardzo mi się
ona podoba

*E. Jak to? Jest pan dopiero 3
dnia w Montrealu i zna pan
Echa?*

R.K. Będąc u Prezesa Kongresu
Polonii Kanadyjskiej na Okręg
Quebec p Jerzego Rawicza zda-
żyłem już się zapoznać z
kilkoma ostatnimi numerami

*E. Mam nadzieję, że pozostanie
pan stałym czytelnikiem
Echa, ale porozmawiamy o
panu. Może się pan krótko
przedstawi*

R.K. Nazywam się Ryszard
Kuźmiński, mam 34 lata, z
awodu jestem radiomechanik-
iem samolotowym, w Polsce
ostawiłem żonę, syna i rodzi-
ów

*? Czy rodzina wiedziała coś o
waszym wyjeździe?*

R.K. Nic, ponieważ decyzję
odjąłem błyskawicznie, przy-
adkowo znalazłszy się na lot-

nisku

*E. Czy nie obawia się pan repre-
sji wobec rodziny pozostającej w
kraju?*

R.K. Tak, stale o tym myślę,
teraz w Polsce wszystko jest
możliwe

*E. Czy wcześniej nie myślał pan
o wyjeździe z Polski?*

R.K. O wyjeździe myślałem już
od roku, kiedy to wyrzucono
mnie z pracy za działalność w
Solidarności 15 lat pracowałem
w Polskich Liniach Lotniczych
"LOT" jako radiomechanik
Od lutego 1982 r. pozostałem
bez pracy. Dwa miesiące nie
pracowałem w ogóle, a potem,
aby zapewnić sobie środki do
życia, podjąłem pracę w pry-
watnym warsztacie za czwartą
część mojego poprzedniego wy-
nagrodzenia. Życie w Polsce
stało się nieznośne. Byłem stale
narażony na przesłuchania, re-
wizje, łapanki i inne represje.
Warunki do życia z dnia na
dzień się pogarszają, uważałem
że wyjazd jest moją jedyną
szansą

E. Jak doszło do wyjazdu?

R.K. Zupełnie przypadkowo, w
czwartek 3 marca w godzinach

wieczornych byłem w Porcie
Lotniczym na Okęciu. Dowie-
działem się, który samolot
będzie leciał do Montrealu i
postanowiłem spróbować.
Znając doskonale układ lotnis-
ka udało mi się o godz. 230 w
nocy (czasu lokalnego), a więc
w piątek, przejść na płytę lotnis-
ka międzynarodowego, pomimo
licznych wart milicji i wojska.
Drzwi do samolotu nie są na
noc zamykane, były też pod-
stawione schody. Wszedłem
więc do samolotu i ukryłem się
w pomieszczeniach na bagaż, w
pewnej luce, gdzie znajdują się
urządzenia techniczne

E. Jak przebiegał lot?

R.K. Start nastąpił o godz.
1000 rano, do tego czasu byłem
stałe ukryty w schowku w po-
mieszczeniach nieogrzewanych,
gdzie temperatura wynosiła
minus 4°C. Miałem na sobie
jedynie marynarkę, kurtkę zdją-
łem, ponieważ mi zawadzała. W
2 godziny po starcie przeszed-
łem do bagażnika, gdzie było
trochę ciepłej - temp. plus 4°C.
Tam mogłem również rozpros-
tować kości i usiąść wygodnie
na walizkach. W samolocie

przesiedziałem więc 14 godzin.
Podczas lotu, jak również przy
wejściu i wyjściu z samolotu nie
byłem zauważony przez nikogo
z polskiej obsługi. W momen-
cie, gdy samolot wylądował na
lotnisku Mirabel o godz. 14
czasu miejscowego i nie zdążył
jeszcze wygasic silników, ot-
worzyłem drzwi od bagażnika
i wyskoczyłem na płytę z
wysokości 3 metrów, ku wiel-
kiemu zdziwieniu kanadyjskie-
go pracownika z obsługi lotnis-
ka

*E. Czy miał pan ze sobą swój
bagaż, pieniądze?*

R.K. Kompletnie nic, przylecia-
łem w tym co miałem na sobie,
wziąłem jedynie dowód osobis-
ty i licencję radiomechanika

*E. Czy był pan już kiedyś na
zachodzie?*

R.K. Nie, na zachodzie jestem
po raz pierwszy

E. I jakie pierwsze wrażenia?

R.K. Bardzo miłe, po zejściu z
samolotu oddałem się w ręce
policji. Wielkim zaskoczeniem
było dla mnie to, że policjanci
bardzo grzecznie ze mną rozma-
wiali. Następnie zaprowadzili
mnie do biura emigracyjnego na

lotnisku, gdzie po krótkiej roz-
mowie wiedziałem, że nie zosta-
nę odesłany do Polski. Po
złożeniu wyjaśnień zawiezono
mnie do hotelu, stamtąd zabrał
mnie p. prezes J. Rawicz, który
obecnie się mną opiekuje.
Jestem pełen uznania dla kana-
dyjskich władz emigracyjnych
oraz dla Kongresu Polonii za
tak serdeczne przyjęcie

*E. Co pan myśli robić w Kana-
dzie?*

R.K. Chciałbym jak najszyb-
ciej podjąć pracę, znaleźć miesz-
kanie, by nie narażać Kongresu
na koszty i stratę czasu w
związku z moją osobą

*E. Jeszcze jedno pytanie, czy
były już podobne przypadki w
historii "Lotu"?*

R.K. Nie, nie słyszałem o
takich

*E. A więc w imieniu Echa gratu-
luje bardzo panu tego wspania-
łego wyczynu i życzy samych
sukcesów na nowej drodze życia
w prawdziwie wolnym i demo-
kratycznym kraju.*

Dziękuję bardzo
Rozmawiał: Krystyn Piętka

KOMUNIKAT POLSKIEJ FUNDACJI SPOŁECZNO-KULTURALNEJ W QUEBEC

Zarząd Polskiej Fundacji
wiadomiam, że podania o
ryznanie dotacji na rok 1983
niezależnie do dnia 30 kwiet-
nia 1983 na adres Fondation
socio-Culturelle Polonaise du
Québec, 65 est, rue Sherbrooke,
uite 103, Montréal, Que.,
2X 1C4

Tylko instytucje, organizacje i
osoby działające lub zamieszka-
we w prowincji Quebec mogą
reagować się o dotacje

polonijne instytucje
kulturalne i kulturalno-oświa-
towe

polonijne organizacje społe-
czne i młodzieżowe na cele wy-

chowawcze, kulturalne i oświa-
towe

3 studenci polskiego pochodze-
nia uczęszczający na uznane
kursy zawodowe

4 studenci polskiego
pochodzenia, studiujący na
uznanych wyższych uczelniach,
na pomoc w studiach począ-
wszy od przynajmniej 2-go roku
studiów

5 studenci polskiego pochodze-
nia, kandydaci na kursy letnie w
Kraju

Każde podanie musi być umoty-
wowane i zawierać dokładne da-
ne odnośnie celu na jaki dota-
cja ma być przeznaczona, a w

wypadkach instytucji lub orga-
nizacji - zestawienie przycho-
dów i wydatków za rok ubiegły
(1982) oraz preliminarz budże-
towy na rok bieżący (1983)

W wypadku podań studen-
ckich, następujące czynniki
będą brane pod uwagę: przyna-
leżność do organizacji polonij-
nej, wykazanie się dobrymi po-
stępnymi w nauce, zaświadczenie
od władz szkolnych, listy pole-
cające od profesora danej uczel-
ni, znajomość języka polskiego,
i warunki materialne osoby
ubiegającej się o stypendium
lub dotację

Zarząd Polskiej Fundacji

czności, ale i w świecie, zwa-
szcza we Francji, wystawia-
ła wtedy swoje słynne abaka-
ny. Wtedy były to jeszcze
tkaniny, niemniej już odbiega-
jące od tego, co zazwyczaj
uważa się za tkaninę w sensie
tradycyjnym, w porównaniu z
tymi ostatnimi wyrażały pop-
rzez gwałtowność faktury,
potęgę wspaniałego, głębo-
kiego, pełnego dynamizmu i
pasji kolorytu, niespotykane-
go u żadnej kobiety, ogrom
wiedzy o człowieku jako
takim

Dzis po blisko 20-tu latach,

spotykam się ze sztuką tej
wielkiej artystki po raz wtóry,
miałem bowiem to ogromne
szczęście, że uczestniczyłem
w wernisazu. Rozmawiałem
nawet trochę z samą artystką,
która na zaproszenie Muzeum
Sztuki Współczesnej w Mon-
trealu urządziła ogromną
wystawę, niestety jej rzeźby
Tak rzeźby, ponieważ p. Mag-
dalena uprawia również rzeź-
bę. Niestety w sali, w której
została pokazana montreal-
skiej publiczności, traci na sile
wyraza, po prostu za mało
miejsca

Uprzejmie zawiadamiamy szanownych czytelników o zwiększonej ilości
punktów zajmujących się sprzedażą "Echa" w Montrealu
Można je obecnie kupować w następujących miejscach

- 1 Kościół Sw. Trójcy - przed sumą.
- 2 Kościół M.B. Czeszochowskiej - przed sumą.
- 3 Kościół Sw. Wojciecha - po sumie
- 4 Sklep z gazetami 3511 Boul. St. Laurent.
- 5 Sklep z gazetami 12-48 Peel, k. Ste-Catherine
- 6 Kiosk z gazetami - Ave des Pins, k. Boul. St. Laurent.
- 7 Sklep spożywczy - 2657 rue Ronen, wł. p. Jasioły
- 8 Sklep spożywczy - 3561 rue Belair, wł. p. Grocholowski
- 9 Sklep spożywczy, Marian - 4355 Boul. St. Laurent
- 10 Boulangerie-Syrenka - 4371 rue Belanger, wł. p. Mitrowski
- 11 Alfred Delicatessen - 1766 rue Centre, wł. p. Chrusciński
- 12 Sklep spożywczy - 1903 rue Jolicoeur
- 13 Fruiterie Ludmila - 65 90 Ave. Ville la Salle

We wszystkich sprawach dotyczących kupna i sprzedaży gazety, można
się kontaktować z p. Tadeuszem Kruszkowskim - Tel 481-10-94 i
p. Krystyną Piętką - Tel 525-86-49

Jej rzeźby świetnie się pre-
zentowały na pewnej placy w
Polsce, w ten bowiem sposób
zostały pokazane polskiej
publiczności, jak również i w
Metropolitan Museum w No-
wym Yorku

W tkaninie artystka odeszła od
też i przeszła niemal do
rzeźby, tak jej sztuka przestała
być sztuką dla sztuki, a stała
się pewnego rodzaju przesła-
niem, ostrzeżeniem dla świata
przed tym, co nas ewentualnie
może spotkać w niedalekiej
przyszłości

Jest sprawą oczywistą, że
każdy autentyczny artysta jest
zawsze prekursorem w swojej
sztuce i wybiega w daleką

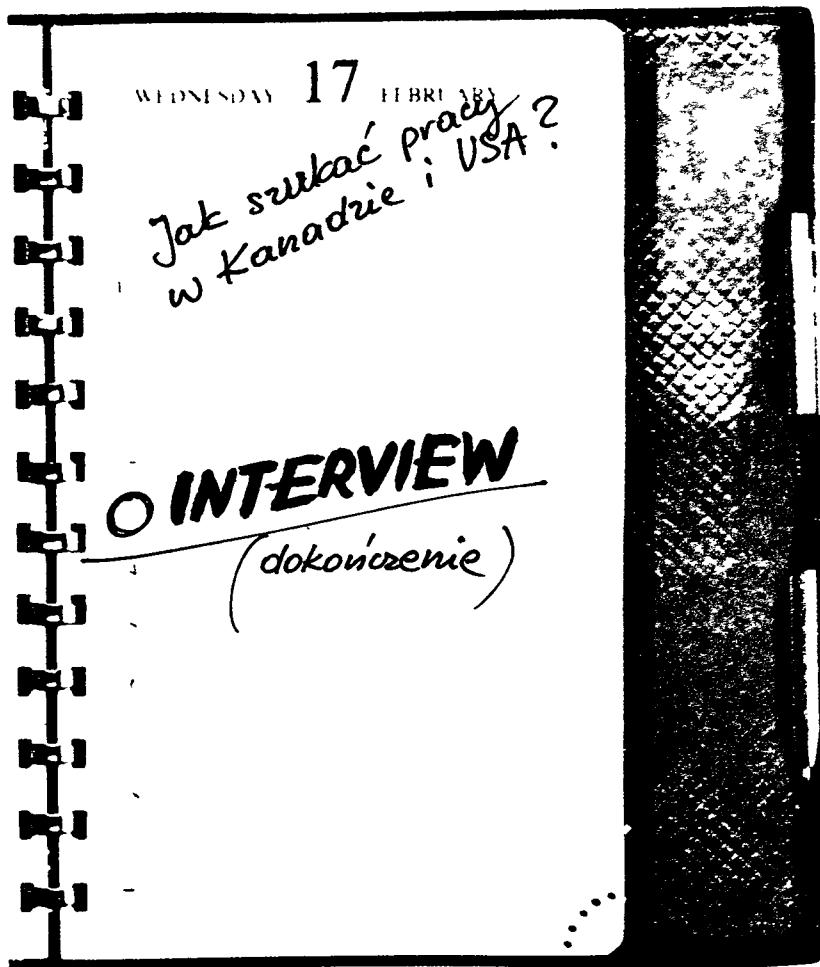
przyszłość nie tylko w spra-
wach techniki, co jest sprawą
najłatwiejszą, zwłaszcza tu w
Ameryce Północnej, ale i
to jest najistotniejsze i dziś
BARDZO RZADKO SPOTY-
KANE - można na palcach u
jednej ręki, no może u obu
rąk policzyć tych artystów,
którzy mają odwagę uprawiać,
wyrażać w swojej sztuce hu-
manizm

Drugą mają refleksją, zasa-
dniczą, jest fakt, że artystka
ostrzega ludzką przed możli-
wością tragicznej przyszło-
ści, sztuka jej jest UNIWERSA-
LNA!!!!!!

Irena Anna Stawinska, artysta
malarz

WERNISAZ

Ostatnio miało miejsce nap-
rawdę wielkie wydarzenie w
Montrealu. Był nim wernisaz
polskiej artystki, jej
w swojej sile wyraża i
indywidualności na are-
sztu sztuki ogólnoludzkiej -
miałem w Muzeum
Narodowym w Warsza-
wie ogromną wystawę tka-
niny. Artystka już dobrze
zna nie tylko polskiej publi-

Interview z kandydatami na kierownicze stanowiska, fachowcami, pracownikami biurowymi. Trzeba raz jeszcze przypomnieć - punktualne stawienie się na rozmowę jest absolutnie konieczne. Faktem jest bowiem, że wielu kierowników w północnoamerykańskich przedsiębiorstwach uznaje punktualność za niezbędną cechę pracownika.

Pierwsze wrażenie jakie kandydat sprawia na wszystkich, z którymi się styka w firmie po przybyciu na *interview* jest bardzo istotne. Pamiętajmy - *interview* zaczyna się od chwili kiedy przekraczamy prog firmy.

Do czego zmierza osoba z którą rozmawia kandydat? Jest to albo dyrektor firmy, albo kierownik personalny. Jego celem jest "zgranie" cech kandydata z wymaganiami na określonym stanowisku pracy. On wie dokładnie jakie są wymagania, kandydat - nie. Dlatego nie starajmy się zdominować rozmowy, nie próbujemy zablęsnąć interesującą konwersacją. Odpowiadajmy na pytania - krótko, lecz rzeczowo i kompletnie.

Siedzmy spokojnie, zrelaksowani. Objawy zdenerwowania, "tiki", mogą doprowadzić rozmówcę do wniosku, że nasze zachowanie w pracy może doprowadzić do napięć i tarc ze współpracownikami. Nie znaczy to, że trzeba być zimnym i utrzymywać dystans od rozmowcy. Przeciwnie, wskazane jest, by przejawiać żywe zainteresowanie pracą o którą się staramy, a nawet pewien stopień entuzjazmu.

Nie zapominajmy ani na chwilę, że z punktu widzenia osoby, która przeprowadza z nami rozmowę, celem *interview* jest ustalenie możliwie

dokładnie, co możemy wnieść do firmy, jak się w niej najlepiej możemy przydać.

Może się zdarzyć, że na zakończenie rozmówca zasugeruje jeszcze jedno spotkanie. Jest to oczywiście bardzo dobry objaw, znaczy to, że nasze szanse na otrzymanie pracy znacznie wzrosły.

Angażując pracowników na ważniejsze stanowiska firmy często oczekują, że kandydat odbędzie więcej niż jedną rozmowę - *interview*, z różnymi przedstawicielami kierownictwa. Tu ostrzeżenie dla kandydatów należy być cierpliwym, powstrzymać się od wywierania presji na firmę, by wreszcie podjęto decyzję. Przejawianie niecierpliwości na tym etapie przekreśliło szansę niejednego kandydata, jak twierdzą specjaliści.

Rozmowy na temat wynagrodzenia. Kiedy przedstawiciel pracodawcy podnosi w *interview* temat naszego wynagrodzenia, jest to sygnał, że zapadła pozytywna decyzja i że w zasadzie chce nas zatrudnić. Kwestii wynagrodzenia starajmy się o pracę nie powinniśmy poruszać pierwszy, należy to pozostawić pracodawcy. Może się zdarzyć, że zostaniemy zapytani, jakiego wynagrodzenia się spodziewamy. Jest to najbardziej kluczowy moment w czasie całego *interview*. Podejmujemy ryzyko zarówno żądając zbyt wiele jak i zbyt mało.

Specjaliści na ogół radzą, by określić wynagrodzenie, którego się spodziewamy na poziomie o 10 do 15 procent wyższym od tego, co przewidujemy, że nam zaoferuje pracodawca. Trzeba też brać pod uwagę, zwłaszcza na kierowniczych stanowiskach, wszelkie dodatkowe świadczenia, jak premie, emerytury, ubezpieczenie.

Jeśli pracodawca da do zrozumienia, że to, czego żądamy nie odpowiada temu, co gotów jest zaoferować, możemy obniżyć nasze wymagania. Jeśli się zgodzi - negocjacje przyniosły nam dodatkową korzyść w postaci nieco wyższych zarobków.

Błędem jest sądzić, że zwiększamy szansę uzyskania pracy żądając wynagrodzenia o wiele mniejszego niż przeciętne wynagrodzenie płacone na stanowiskach podobnych do tego, o które się staramy. Pracodawca

prawdopodobnie dąduje do wniosku, że brak nam pewnością siebie, że mamy wątpliwości, czy rzeczywiście się nadajemy na to stanowisko, że nie cenimy swych kwalifikacji w dostatecznym stopniu i nasza zaniżona oferta może odnieść skutek odwrotny od zamierzonego.

Przyjęta w Ameryce konwencja wymaga, by po wywiadzie - *interview* - kandydat napisał krótki list do osoby, która z nim rozmawiała, dziękując za *interview*. Oto przykład takiego listu.

Mr John Black
Brown Electronic Co
1065 High Street
Peterborough, Ontario

Dear Mr Black
Thank you very much for the interview you granted me after the referral from the World Personnel Service.
Attached please find the complete resume you suggested. If you wish further information or would like me to come for another interview, please let me know.

Sincerely yours,
Jan Kowalski

Robimy wszystko aby zadowolić Was i Rodziny w Polsce
Jedyna firma posiadająca kanadyjski serwis w Polsce

TransCanPol

Enterprises Ltd.

PACZKI DO POLSKI

Terminy dostaw morskich do 8 tygodni
lotniczych do 3 tygodni
(w szczególnych przypadkach dostawa do 5 dni)

- ★ paczki są dostarczane do domu odbiorcy bez względu na miejsce zamieszkania w Polsce własnym serwisem
- ★ Odbiorca nie ponosi żadnych opłat za doręczenie
- ★ Wysyłający otrzymuje potwierdzenie odbioru podpisane przez odbiorcę w Polsce
- ★ Wszystkie przesyłki ubezpieczone

Wysyłamy

- Paczki własne klientów bez ograniczeń wagi i wymiarów
- Paczki standardowe i do wyboru z naszych magazynów w Toronto, Chicago, Warszawie
- Przekazy pieniężne
- Sprzęt gospodarstwa domowego

SZYBKO — TANIO — SOLIDNIE

TransCanPol

Centrala 393 Roncesvalles Ave TORONTO ONT M6R 2N1 tel 535-9944
SZCZEGÓLOWYCH INFORMACJI UDZIELAJĄ BIURA TERENOWE I DEALERZY

ONTARIO

TRANSCANPOL Ltd
393 Roncesvalles Ave
TORONTO
tel 535-9944

WELLAND TRAVEL SERVICE

79 East Main Str
WELLAND, ONT
tel (416) 732-4466

JAN REINERT

301 Beatrice
WELLAND ONT
tel 723-4568
odbior paczek z domu

ZBIGNIEW RACZYNSKI

45 Grenoble Rd Apt 2406
Don Mills - TORONTO
tel 456-6757

BARTON CENTER

774 Barton E
HAMILTON ONT
tel 549-8652

WELLINGTON DELI

623 Upper Wellington
HAMILTON ONT
tel 385-9730

HELEN'S DELICATESSEN

50 James Str
St CATHERINES ONT
tel 685-0452

OSHAWA MEAT PRODUCTS

1818 Dundas St E
WHITBY ONT
tel 725-5821

EUROPEAN FOODS & RESTAURANT

399 St Clair
CHATHAM ONT
tel 351-4435

CZESŁAW JEDLIŃSKI

1332 Hall St
WINDSOR ONT
tel 254-4035

D & L VARIETY

912 Ottawa St
WINDSOR ONT
tel 254-0191

ALBERTA

POLONEZ TRAVEL AGENCY Ltd

10154-103 Street
EDMONTON Alta
tel (403) 424-0521

INTERLOT TRAVEL Ltd

10856-97 Street
EDMONTON Alta
tel (403) 424-1648

B & C GROCERIES Ltd

10570 96 Street
EDMONTON Alta
tel (403) 424-1732

SPECJALNA OBSŁUGA -

ODBIÓR Z DOMU KLIENTA
10153 158 # 303
EDMONTON Alta
tel (403) 483-3209

Betty's EUROPEAN DELICATESSEN

MARKET MALL
SHAGANAPPI Tr N W
CALGARY Alta
tel 286-1077

SPECJALNY PUNKT ODBIORU
PACZEK PRZED POLSKIM KOŚCIOŁEM
KAŻDA NIEDZIELA GODZ 11-12
CALGARY Alta
tel 282-8180

JAVE & CENTRAL St
w godz 10-6
CALGARY Alta
od 31 marca

BRITISH COLUMBIA

"ALAMCO" Ltd
3994 Fraser St N
VANCOUVER B C
tel (604) 434-6444

MANITOBA

PARCEL SERVICE "TEMPO"
358 Selkirk Ave
23-1700 Burrows Ave
WINNIPEG MAN
tel (204) 632-5878

MIRACLE BAKERY
1386 Main St
WINNIPEG MAN
tel (204) 586-6140

"HONEY BEE" BAKERY
284 Selkirk Ave
WINNIPEG MAN
tel (204) 582-4202

SPECJALNA OBSŁUGA - ODBIOR
PACZEK Z DOMU KLIENTA
WINNIPEG MAN
tel 783-4689, 786-2702

INCOME TAX

Personal Exemptions

Każdy podatnik ma prawo odjąć od sumy zarobków \$3 560,00 z tytułu "personal exemption", a ponadto po przekroczeniu 65 roku życia, jeszcze dodatkowo \$2 220,00. Ma on również prawo do potrąceń na członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu. Potrącenia te jednak zależą od wysokości zarobków poszczególnych członków rodziny. Pełna stawka "married exemption", czyli potrąceń na współmałżonka wynosi \$3 110,00. Przy dochodach współmałżonka od \$550,00 do \$3 660,00 "married exemption" równa się różnicy między \$3 660,00, a wysokością zarobku. Na przykład jeżeli "net income" żony wyniósł \$1 200,00, to "married exemption" odejmowane od zarobku męża równa się \$2 460,00. Prz "net income" powyżej \$3 660,00 nie można już stosować "married exemption".

W szczególnych przypadkach, kiedy małżeństwo zostało zawarte w ciągu

roku podatkowego, może zaistnieć sytuacja, w której oboje małżonkowie mogą zastosować "married exemption". Dzieje się to dlatego, że w tym przypadku oblicza się "married exemption" tylko od zarobków w czasie trwania małżeństwa.

"Personal exemption" przysługuje również na dzieci będące na utrzymaniu podatnika. Do tej kategorii należą również dzieci pozamałżeńskie (nieślubne) i adoptowane, a także i wnuki. "Personal exemption" na dzieci urodzone w roku 1965 lub później wynosi \$670,00, zaś na dzieci urodzone w roku 1964 lub wcześniej, \$1 220,00. Dziecko, które przekroczyło 21 rok życia nie kwalifikuje się już do "personal exemption", chyba że uczęszcza do całodziennej szkoły.

"Personal exemptions" na dzieci również zależą od wysokości zarobków. Poniższa tabelka podaje sposób obliczania potrąceń

Ulgi na dzieci będące na utrzymaniu podatnika

Rok urodzenia	1965 i później 1964 i wcześniej	1965 i później 1964 i wcześniej	1965 i później 1964 i wcześniej
Dochód dziecka	\$2 320 lub mniej \$2,440 lub mniej	\$2,320 - 3,660 \$2,320 - 3,660	\$3,660 lub więcej \$3,660 lub więcej

Wysokość ulgi	\$670,00 \$1 220,00	½(3,660 - net income) 3,660 - net income	0 0
---------------	------------------------	---	--------

Należy jednak pamiętać, że osoba, która korzysta z ulgi na dzieci musi również włączyć do swego dochodu "family allowance" czyli tak zwany "baby bonus" otrzymywany na te dzieci. Ponieważ jednak z reguły suma potrąceń na dziecko przewyższa sumę "family allowance" (chyba, że zarobki dziecka przekroczyły przewidzianą granicę), wskazane jest, aby dziecko zadeklarował w swoim zeznaniu po-

datkowym ten z rodziców, który ma wyższe zarobki, obniżając sobie tym samym stopę podatkową.

W przypadkach rodzin wielodzietnych, zwłaszcza tam gdzie część dzieci pracuje, bardzo ważne jest umiejętne rozdzielanie ich pomiędzy zeznaniami podatkowymi matki i ojca, aby jak najlepiej wykorzystać możliwości podatkowe.

ANNA DUBISKI
pracownik firmy

EATON'S

Don Mills
447-3331
wew. 206

For year-round service
District Office
2388 Eglinton Ave East
Scarborough Ontario
M1K 2P3

H&R BLOCK

THE INCOME TAX PEOPLE

Fachowo wypełnia
zeznania podatkowe

Opłaty od \$ 10 00 wwyż

Zapewniamy klientom
załatwianie spornych spraw z
Urzędem Podatkowym
bez dodatkowych opłat przez
cały rok.

MÓWIMY PO POLSKU

PRAWO ITY

Mecenas January

Bronimy się w sądzie

Ciąg dalszy

Ważnym elementem przygotowań do rozprawy sądowej jest decyzja dotycząca przyznania się do winy. Jeśli jesteśmy niewątpliwie niewinni, nie powinniśmy się do winy przyznać. Lecz w większości przypadków związanych z prowadzeniem samochodu w grę wchodzi element interpretacji. Trzeba też wziąć pod uwagę życiowy fakt, że być może wbrew naszemu poczuciu sprawiedliwości, sąd często będzie przywiązywał większą wagę do zeznań policjanta, niż do zeznań oskarżonego. Policja wniesie szereg zarzutów, oskarżając o naruszenie kilku różnych przepisów, na przykład oskarży o niedbałe prowadzenie (*careless driving*) i utrzymywanie zbyt małej odległości od jadącego z przodu pojazdu (*following too closely*). Wyrok skazujący za niedbałe prowadzenie wozu oznacza utratę sześciu punktów, lecz wyrok trzy punkty i grzywnę, więc normalnie będzie niższy. W tej sytuacji ma sens jak najszybsze pojawienie się na policji i wynegocjowanie przyznania się do mniejszej winy. Policja będzie zadowolona, bo uzyska wyrok skazujący, a my zostaniemy ukarani. My zaś możemy być zadowoleni, bo udało się nam uzyskać niższą grzywnę i stratę mniejszej ilości punktów. Oczywiście, nie należy się wdawać w żadne negocjacje, jeśli mamy dostatecznie silną obronę, lub jeśli policja nie dysponuje dowodami.

Ważne upomnienie Nie należy przyznawać się do winy tylko dlatego, że moralnie czujemy się winni. W sądzie nie chodzi o ustalenie winy w sensie moralnym, lecz w sensie prawnym. Są to zupełnie różne sprawy.

Jeśli jest jasne, że rzeczywiście jesteśmy winni, lub że nasza wina zostanie w sądzie udowodniona, należy przyznać się do winy od razu, za pierwszym pojawieniem się w sądzie. Sąd docenia szczerze i niezwłoczne przyznanie się do winy i fakt, że oskarżony nie marnuje cennego czasu sędziego i urzędników sądowych. Po przyznaniu się do winy, możemy koncentrować cały wysiłek na sprawie wyroku. Sąd zazwyczaj orzeka łagodniejszą grzywnę, kiedy oskarżony przyznał się do winy. Trzeba z góry wiedzieć, jak jest najwyższa i najniższa kara za wykroczenie, o które jesteśmy oskarżeni.

Reguły przewodu sądowego

Jeśli nie mamy obrony technicznej i jesteśmy przekonani o swej niewinności lub o tym, że udowodnienie nam winy jest mało prawdopodobne, powinniśmy zdecydować się na rozprawę. Każdy proces, czy to w sądzie policyjnym (*police Court*) czy w sądzie najwyższym (*Supreme Court*), prowadzony jest według tych samych reguł. Reguły te zawiera łatwa do zapamiętania angielska formuła *Chief Cross R*. Znaczenie tych określeń wyjaśnimy za chwilę.

Rozprawa sądowa polega na przedstawieniu zeznań pod przysięgą. Nawet dowody materialne muszą być przedstawione przez świadka. Najpierw dowody przedstawia strona oskarżająca, czyli w tym wypadku - prokurator (*the Prosecutor*). Kiedy prokurator skończył już przedstawiać wszystkie swe dowody, kolej na przedstawienie dowodów przez oskarżonego, chyba, że oskarżony chce zwrócić się do sądu o oddalenie oskarżenia wysuniętego przez prokuratora.

Kolej teraz na wyjaśnienie reguł.

Chief (Examination-in-Chief) można to przetłumaczyć słowami *badanie główne*. Podczas tej fazy procesu oskarżony nie ma prawa zadawania pytań określanych jako *leading questions*, czyli sugerujących pożądaną odpowiedź. Na przykład takich pytań, jak "Przyjmuję, że jechał pan z szybkością znacznie przekraczającą 45 mil na godzinę". W tym wypadku dozwolone jest tylko pytanie: "Z jaką szybkością zbliżał się pan do skrzyżowania?" Klasycznym pytaniem typu *leading questions* jest "Kiedy przestał pan bijać swoją

żone?"

Cross (cross Examination) Można to przetłumaczyć jako *badanie za pomocą pytań krzyżowych*. Ta faza rozprawy ma miejsce bezpośrednio po zakończeniu badania głównego. Polega na zadawaniu pytań przez stronę reprezentującą interes przeciwny niż interes świadka.

R (Re-Examination) można to przetłumaczyć jako *ponowne badanie*. W tej fazie obowiązują te same reguły, co w czasie badania głównego z tym, że można zadawać tylko pytania odnoszące się do spraw nowych, które wypłynęły w czasie badania za pomocą pytań krzyżowych, w fazie drugiej.

Wszystkie trzy fazy - Chief, Cross i R - mają po kolei miejsce przy przesłuchaniu każdego ze świadków.

Tak więc, rozprawa polega po pierwsze na tym, że prokurator kolejno wzywa wszystkich swych świadków, a przesłuchanie każdego kolejnego świadka przechodzi przez trzy fazy - Chief, Cross i R - czyli przez badanie główne, badanie za pomocą pytań krzyżowych i ponowne badanie.

Następnie my, jako strona oskarżona (*accused* albo *defendant*), wzywamy swoich świadków, których teraz prokurator poddaje badaniu głównemu (*Examination-in-Chief*). Możemy im zadawać tylko pytania określone regułami badania głównego, czyli nie należące do kategorii *leading questions*.

Po przesłuchaniu świadków obrony od zakończenia rozprawy dzieli nas tylko jej podsumowanie.

Za tydzień

Atakujemy świadków oskarżenia

Potrzebny

technik budowlany z praktyką kanadyjską

w robotach remontowych i budowlanych
Znajomość wyceny robót, technologii wykonawstwa
i materiałów budowlanych dostępnych na rynku

Wymagana biegła znajomość
języka angielskiego i polskiego

Zgłoszenia 242 4914 w godz 9 00 do 6 00 p p

HENRY CARTAGE and MOVING

Właściciel HENRYK PODSIEDLIK

Wszelkie przewozy towaru i przeprowadzki

Usługi ubezpieczone

Tel. 278-4480

poradnia zaufanie

Syndrom uchodźcy

PORADNIA "ZAUFIANIE"

Panstwo Barbara i Michał T piszą

"Przyjechalismy tu niedawno. Uwazamy się za uciekinierów politycznych, a nie ekonomicznych, którzy wyjechali jeszcze wtedy gdy "Solidarność" była w rozkwicie. Nie mamy tu rodziny. Natrafilismy tu na takich kandydantów, którzy twierdzą, że Stany Zjednoczone są takim samym zagrożeniem dla świata jak Moskwa. Ci to chociaż mają jakies poglądy, ale większość interesuje się tylko własnym domem. W kościele też nie znajdujemy oparcia, jakis taki za bardzo podobny do protestanckiego. Niedawno w kościele rozdawano ulotki "za rozbrojeniem". Czujemy się całkiem rozbitci i bliscy zatamania.

Nasza odpowiedź

Zjawisko psychologiczne, które opisują nasi czytelnicy można by określić mianem SYNDROMU POLSKIEGO UCHODZCY POLITYCZNEGO. Charakteryzuje się ono głębokim rozczarowaniem, poczuciem żalu i osamotnienia, w kraju osiedlenia na skutek rozbieżności pomiędzy własnymi oczekiwaniami a rzeczywistością społeczno-polityczną, w której przychodzi mu żyć po ucieczce z kraju.

NIEULECZALNY ROMANTYZM?

Większość rzeczywistych uchodźców politycznych z Polski, działaczy "Solidarności" i ugrupowań opozycyjnych, a szczególnie ci, którzy na Zachodzie znaleźli się po raz pierwszy, wyobraża sobie realia kraju osiedlenia w następujący sposób:

1 moje polskie doświadczenie "podziemne" lub opozycyjne na pewno będzie bardzo przydatne w nowym kraju, bo przecież nie zamierzam być bierny, chcę walczyć dla Polski również na obczyźnie. To mój moralny obowiązek,

2 wszyscy na Zachodzie myślą tak samo jak ja, popierają walkę o wolność i demokrację i ostro dostrzegają totalitarne niebezpieczeństwo ze Wschodu, tak właśnie przecież wygląda Zachód w oczach "Wolnej Europy" i "Głosu Ameryki",

3 natychmiast po przyjeździe, jako "prześladowany z bloku wschodniego" spotkam się z wyrazami szczerego współczucia i oburzenia

wobec wojskowo-milicyjno-partyjnej junty rządzącej Polską,

4 cała Polonia na Zachodzie aktywnie walczy o wyzwolenie Polski, będę się więc mógł dołączyć do tych szeroko zakrojonych akcji - nie może być przecież Polaka, który nie popiera walki "Solidarności" w kraju,

5 rząd kraju osiedlenia nie chce zapewne utrzymywać żadnych kontaktów dyplomatycznych i handlowych z krajem, gdzie gwałci się prawa człowieka.

Z takimi to oczekiwaniami wobec Zachodu przybywa do swojego nowego kraju Polak-uchodźca. Łatwo jest mu zarzucić naiwność, niedojrzałość i NIEULECZALNY ROMANTYZM. To zresztą podobno polskie cechy narodowe. Ale taki jest właśnie obraz Zachodu, kreowany przez zachodnie radiostacje nadające w języku polskim i wzmacniany przez głębokie przekonanie Polaków, że jeżeli gdziekolwiek na świecie istnieje wolność i sprawiedliwość, to istnieją one na Zachodzie. Idealizując Zachód, Polakom po prostu łatwiej jest żyć we własnym kraju. Mają bowiem gotowy wzór czy model, do którego chcą dążyć. Choć prawie nikt już w Polsce nie wierzy w możliwość interwencji Zachodu w przypadku gdyby wolnościowe zrywy Polaków miały być przemocą tłumione przez Sąsiada, to jednak, gdzieś na granicach świadomości tkwi przekonanie, że Oni jednak kiedyś nam pomogą. To wygasające, ale wciąż jeszcze żywe pozostałości mitu "Zachód nas nie zostawi". Oni przecież wierzą w te same ideały.

RZECZYWISTOŚĆ

Nieuleczalnie chory "na Polskę" uchodźca, już wkrótce po przybyciu do kraju osiedlenia, zaczyna ku własnemu przerażeniu nabierać przekonania, że

1 jego "podziemne" i "opozycyjne" doświadczenia okazują się całkowicie nieprzydatne, nikogo one nie interesują i właściwie nie można ich wykorzystać w "wolnym świecie",

2 wcale nie wszyscy na Zachodzie myślą tak samo jak ja, wszyscy co prawda werbalnie popierają walkę o wolność i demokrację, ale

- część z nich nie zamierza poprzec pięknie brzmiących słów jakimkolwiek czynem, który wymaga rezygnacji z własnego komfortu psychicznego, wie-

czoru przy kominku czy przejażdżki samochodem, - część zaś głośno i namiętnie oskarża Stany Zjednoczone o wszystkie możliwe przestępstwa na Ziemi, interwencję w Salwadorze, Nikaragui i na Kubie, protestuje przeciw próbom "Cruise missiles" i apeluje o wycofanie się Kanady z NATO, nie interesując się Europą Wschodnią i jej doświadczeniami ani trochę. Celowo czy przez zapomnienie?

3 Nikt nie zwraca na mnie uwagi jako na "prześladowanego", powoli zaczynam wierzyć, że nic wielkiego w Polsce mi się nie stało, nie byłem przecież nawet tak torturowany jak są podobno ci w Salwadorze. Ale jednak, gdy spotkam osoby, które twierdzą, że Jaruzelski uchronił Europę przed wielką zawieruchą wojenną i uprzedził wkroczenie Rosjan ("dlaczego Polacy byli tacy niecierpliwi?"), zaczynam przestawać kontrolować swoje emocje.

4 wcale nie cała Polonia jest zainteresowana losem kraju. Są tacy, którzy woleliby widzieć ją przez pryzmat historii, tradycji i sztuki, nie dotykając współczesności. Albo przez pryzmat wieczorków towarzyskich w zaprzyjazznionym polonijnym gronie "Czy pamięta pani, jak się nazywa ta figura w krakowiaku?", "Skąd macie tak znakomity przepis na mazurek?",

"Nie, niestety nie mam teraz czasu zbierać podpisów pod listem protestacyjnym do rządu PRL, bo właśnie wypisuję zaproszenia na jubileusz naszego koła" (przykłady autentyczne).

5 rząd kraju osiedlenia prowadzi ożywiony handel z PRL, a jego premier jest najbardziej ciepło wzmiankowanym politykiem zachodnim w relacjach agencji PAP.

REAKCJA

Powoli zaczyna narastać poczucie alienacji, osamotnienia, bezradności gdzie szukać ludzi, którzy myślą tak samo, jak ja? Ogarnia przestroch co by było, gdyby ci wszyscy niepokorni w Polsce, narażający swe życie i wolność osobistą każdego dnia, a może nawet każdej godziny, wiedzieli, jak wygląda rzeczywistość na Zachodzie? Gdyby widzieli tę wszechogarniającą tu bierność i wygodę? To skłócenie Polonu?

Czasami towarzyszy temu uczucie żalu i krzywdy to myślenie tam, w Polsce, nadstawiali karki w tak trudnych warunkach, siedzieliśmy w więzieniach i uciekaliśmy przed gazem po to, żeby oni tutaj mieli "Polish riots" jako główną atrakcję dziennika telewizyjnego i nic więcej? Oni, którzy mają wszelkie legalne możliwości protestu stojące przed nimi otworem? Bez żadnego ryzyka?

Dlaczego nie protestują? Wszystko jedno, z jakiego powodu. Z czysto ludzkiej solidarności czy z lęku, że i im może się to przytrafić.

Pojawia się gorycz i żal. Doradzają one wyłączyć się z tego wszystkiego, daj sobie spokój, oni i tak tego nigdy nie zrozumieją, nigdy nie czuli na ramieniu ciężkiej ręki Wielkiego Brata.

Narasta chęć izolacji. Mam tyle własnych problemów, z pracą, z rodziną, ze wszystkim. Wyłączę się.

JAK PRZERWAĆ BŁĘDNE KOŁO?

Przed wszystkim uświadom sobie, że rzeczywistość nigdy nie jest czarno-biała, całkowicie dobra lub całkowicie zła. Nie wolno generalizować na podstawie pierwszych wrażeń, tylko dlatego, że nie są zgodne z naszymi oczekiwaniami. Grupy najbardziej krzykliwe nie zawsze mają decydujący wpływ na świadomość przeciętnej mieszkanki Zachodu. Najbardziej widoczne są zawsze ekstrema. Co wiemy o poglądach "srodka"? O niego przecież toczą się wszystkie walki polityczne.

Warto poznać nowych ludzi. Spośród Kanadyjczyków i Polonii. Ludzie myślący, podobnie jak Ty, muszą gdzieś być. Może są w diasporze, źle zorganizowani. Może izolują się z tych samych powodów, co Ty. Może są w jakichś organizacjach społecznych, charytatywnych, o nieatrakcyjnym szyldzie. Może są skromni, cisi i niewidoczni. Nie rzucają się w wielką politykę. Są realistami, ale wierzą w pewne naczelną WARTOŚCI i PRYNCYPIA.

Warto być otwartym na nowych ludzi i ich poglądy. Mimo wszystko, warto ich przekonywać i pozyskiwać. Będąc świadomym swych własnych korzeni narodowych i religijnych. Tak, religijnych również, bo Kościół katolicki w Kanadzie, choć nieco odmienny od polskiego, przecież uznaje tego samego Boga, którego wizerunek wisiał nad Twoim łóżkiem.

Dr ZOFIA BOŃCZA

YANKA REALTY INC
151 Roncesvalles Ave
Tel 537-4156

SWÓJ DO SWEGO
PO RZETELNĄ OBSŁUGĘ
KUPNO, SPRZEDAŻ DOMÓW
I INTERESÓW

POLSKI KUCHARZ, lat 25,

z 5-cio letnim stażem pracy na Polskich

Statkach Morskich
Poszukuje pracy w zawodzie

M Wozniak, 2331 Hunter St

Halifax N S B3K-4V7

Wiosenna wysprzedaż obrazów olejnych

Duży wybór obrazów olejnych, krajobrazów, miasta, tematyka morska po cenach hurtowych
8 x 10 - \$ 9 95
20 x 24 - \$ 39 00
24 x 36 - \$ 49 00
24 x 48 - \$ 59 00

Duży wybór ram od \$ 15 00

Oprawiemy zdjęcia, obrazy i wyszywanki

2340 Dundas Str West

The "Crossways" naprzeciw Dundas Subway
Otwarte codziennie od godz 10 00 - 7 00 wieczór

"ALOHA" MOTEL

HIGHWAY 7 na wschód HIGHWAY 27
NOWOCZESNE POKOJE
Z KOLOROWĄ TELEWIZJĄ
POLSKA OBSŁUGA—CENY PRZYSTĘPNE
MANAGER STAN KRASNY
TEL 851 0871

ZDROWIE

...DYSKIEM ZWANA

Jakie są przyczyny i kiedy dochodzi do wypadnięcia "dysku"?

Przyczyn jest tak dużo i są one tak bardzo różnorodne, że można je w zasadzie usystematyzować w najważniejsze grupy

★ Wrodzone osłabienie odcinka lędźwiowego kręgosłupa wskutek niedoskonałego przystosowania się tego narządu do przyjętej przez człowieka postawy pionowej

★ Przeciążenie tego odcinka kręgosłupa (nadmierna waga ciała, dzwiganie ciężarów itp.)

★ Nadmierne, gwałtowne i nieprzewidywane ruchy kręgosłupa, związane często z wykonywaniem pracy w niefizjologicznych pozycjach i warunkach

★ Makro i mikrourazy działające na okolice krzyżowo-lędźwiową

★ Siedzący i mało ruchliwy tryb życia

★ Osłabienie mięśni brzucha z przewagą mięśni grzbietu, zwłaszcza u osób po 40-tym roku życia

★ Zmiany zwyrodnieniowo-zniekształcające kręgosłupa (w tym i tarczy międzykręgowej)

★ Niestabilność kręgosłupa wywołana przez różne przyczyny chorobowe

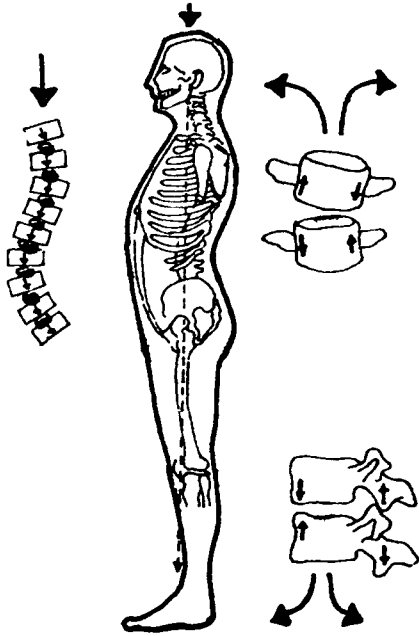
★ Wady postawy

★ Ciasnota kanału kręgowego wrodzona lub nabyta

Bóle krzyża nie zawsze są spowodowane tylko i wyłącznie uciskiem korzonków przez wypadniętą tarczę międzykręgową. Bóle dodatkowo mogą pochodzić ze zmian zwyrodnieniowych, zwłaszcza stawów międzykręgowych, przeciążenia tych stawów, nadmiernego napięcia torebki stawowej, podwichnięcia w tych stawach. Ponadto należy wymienić tu kręgosłup, bóle z napiętych nadmiernie więzadeł kręgosłupa, bóle mięśniowe, bóle wskutek zmian urazowych czy wrodzonych zniekształceń kręgow, wad statycznych narządu ruchu

Aby wyjaśnić zjawisko wypadnięcia "dysku" - należy zacząć od opisu budowy kręgosłupa

Kręgosłup składa się z 33-34 kręgów ułożonych w kształcie kolumny jeden nad drugim, poprzedzielanych tarczami międzykręgowymi, tzw. "dyskami". Patrząc z boku - jest on esowato wygięty do przodu w odcinku szyjnym i lędźwiowym (lordoza szyjna i lędźwiowa), a do tyłu - w odcinku piersiowym (kifoza piersiowa). Kręgosłup stanowi główne rusztowanie ciała człowieka, tworzy jego podporę, jest narzędziem ruchu i narzędziem ochraniającym rdzeń kręgowy

Ta kolumna kręgów i znajdujących się między nimi tarczki międzykręgowe jest ustabilizowana w jeden mechanizm nośny przy pomocy bardzo silnych więzadeł i mięśni. Siła nośna kręgosłupa wynosi około 350 kg

Jakie znaczenie ma esowate wygięcie kręgosłupa? Co jest przyczyną, że istnieją w nim okoliczności bardziej przeciążone, w których dochodzi do "wypadnięcia dysku"??

Kręgosłup człowieka nie jest jeszcze w pełni przystosowany do pełnienia nałożonych na niego nowych funkcji. Dlatego też choć fizjologiczne wygięcia kręgosłupa stanowią doskonały amortyzator wstrząsów mózgowia, które rozkładają się nie tylko na poszczególne kręgi i tarcze międzykręgowe, ale i dodatkowo na esowate wygięcia kolumny kręgowej, mają one też swoją ujemną stronę - stale przeciążenie wygiętego do przodu odcinka lędźwiowego, na którym grupuje się najwięcej sił statycznych i dynamicznych. Tutaj właśnie - w odcinku lędźwiowym - tarcze międzykręgowe najczęściej nie wytrzymują naprężen i dochodzi do "wypadnięcia dysku"

Na mechanizm występowania choroby rzutuje budowa "dysku", czyli tarczy międzykręgowej. Tarcza składa się z 2 podstawowych części zewnętrznego mocnego pierścienia włóknistego, i znajdującego się w jego środku, pod dużym ciśnieniem, galaretowatego jądra miążdżystego. Jeżeli z pewnych przyczyn dojdzie do osłabienia pierścienia włóknistego, jądro miążdżyste zaczyna wypuklać się do tyłu w kierunku kanału kręgowego. Mamy wówczas do czynienia z tzw. dyskopatą. Jeśli natomiast pierścien zostanie całkowicie przerwany, jądro miążdżyste, czyli "dysk", wypada do kanału kręgowego - jest to typowe wypadnięcie dysku

Praktyczne rady dla chorych cierpiących na bóle krzyża z powodu tzw. dyskopatu, lub w początkowych okresach wypadnięcia tarczy międzykręgowej

POZYCJA SIEDZĄCA — BARDZO NIEKORZYSTNA

Wbrew pozorom w tej pozycji lędźwiowy odcinek kręgosłupa narażony jest na duże obciążenie. Dlatego

★ jeżeli mamy pracę siedzącą, zwłaszcza gdy jesteśmy długo pochyleni nad biurkiem, konieczne są okresy przerwy w celu wyprostowania kręgosłupa,

★ siedząc w fotelu odchylamy się jak najbardziej do tyłu do pozycji półleżącej

★ jeżeli prowadzimy samochód na dalszą trasę, staramy się oparcie naszego siedzenia ustawić jak najniżej, prawie na półleżąco. Ręce ułożone na kierownicy powinny być maksymalnie wyprostowane

Naturalnie w czasie jazdy staramy się co jakiś czas zmieniać pochylenie oparcia, żeby czynniki obciążające rozkładały się na coraz inne odcinki kręgosłupa

Trzeba pamiętać o jednym: kręgosłup w pozycji siedzącej jest dużo bardziej obciążony niż w pozycji stojącej czy leżącej

DZWIGANIE CIĘŻARÓW — PRZECIWWSKAZANE

Łatwo to powiedzieć, trudniej wykonać. Zakładamy z góry, że bardzo ciężkich przedmiotów pod żadnym pozorem nie wolno nam podnosić. Lżejsze nosimy w ten sposób, żeby znajdowały się zawsze poniżej pasa. Przy takim położeniu przedmiotu siły obciążające działają "korzystnie" w chorobie dyskowej i bólach krzyża

JAK CHODZIĆ?

Chodzimy obciążając głównie palce stóp i nie staramy się przenosić ciężaru ciała na pięty. Obciążenie palców zmusza nas do przyjęcia nieco pochylonej postawy - niestety, musimy się sztucznie przygarbic. Chodzimy stosunkowo wolno, bez nagłych zrywów - stopy najbliżej siebie, nie rozstawiamy szeroko nóg

PŁYWANIE

Cwiczenia wykonywane w odciążeniu (w wodzie) są bardzo wskazane w dyskopatu. Najlepiej nauczyć się pływać na brzuchu, z deseczką ułożoną na plecach w okolicy łopatek. Pływamy również na wznak

JAK WYPOCZYWAĆ?

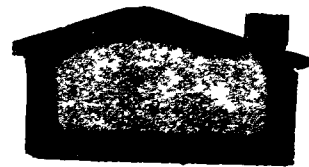
Leżenie na twardym podłożu, na tzw. "desce", zalecane w bólach krzyża, niewiele straciło na aktualności, ale nie możemy tego brnąć dosłownie. Chodzi o to, żeby podłoże, na którym leżymy, nie zapadało się, żeby nie dochodziło do nadmiernego wyginania się kręgosłupa piersiowo-lędźwiowego do tyłu. Podłoże może być miękkie, ale w miarę sztywne. Dobre wyniki uzyskuje się wtedy, gdy chory

leży na podłożu prostym, z nisko ułożoną głową lub na małej poduszce, z lekko uniesioną częścią łóżka po stronie nóg i ze zgiętymi kończynami dolnymi w stawach biodrowych i kolanowych - można podłożyć poduszkę lub wałek pod kolana. Jeżeli ktoś wypoczywa na boku lub lubi spać na boku, poprzed-

nia pozycja jest dla niego bardzo niewygodna. Można wówczas kłaść się do łóżka wkładając poduszkę między kolana. Uzyskujemy wtedy odpowiednie ustawienie kończyn ze zgiętymi biodrami i kolanami, co jest bardzo korzystne w tej chorobie

opr. GRAŻYNA SŁOŃSKA

- LIST WITH US
over
- 360 Homes sold
Tel
532 4441
24-Hour Service

SOLD
SOLD
SOLD
SOLD

FIRMA HIGH PARK-REALTOR

Jest Twoją dynamiczną realnościową firmą
40-ENERGICZNYCH AGENTÓW

wraz z Kierownictwem
dziękuje Państwu za poparcie

HIGH-PARK - Realtor
217 - Roncesvalles Ave
(Naprzeciw Credit Union)

Astra Meat Market

Właściciel E. Rembacz

Na składzie świeże mięsa - własnego wyrobu.
wędliny oraz importowane towary spożywcze

2238 Bloor St West

Toronto

Tel 763-1093

MY THREE SONS RESTAURANT

153 Roncesvalles Ave

Tel 536-6119

DANIA POLSKIE I KANADYJSKIE
PIEROGI ZUPY DOMOWE
- W KAŻDĄ SOBÓTĘ - FLACZKI
ZAPRASZAMY

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

Konta depozytowe	7 1/2 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	6 1/2 %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	8 1/2 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	7 1/2 %	rocznie
1-letnie certyfikaty	8 %	rocznie
3-letnie certyfikaty	8 1/2 %	rocznie
RRSP i RHOSP	10 %	rocznie
Pozyczki personalne	14 1/2 %	rocznie
Hipoteki	13 %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNIE od 12 do 2.30 po poł. i od 7.30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY
od 10 do 12.30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

Dr Barbara Noworolska

Tel 364-4744

TORONTO, 229 YONGE ST., SUITE 214

NIE TYLKO DLA KOBIET

NIE TYLKO

Copernicus Meat Prod.

79 Roncesvalles Av.
Tel 536 - 4054

Posiadamy świeże mięso
wykrojone na życzenie

Szynki, boczki balerony, kielbasy
na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów —
ogórki kiszane, kapustę z beczki,
słedzie, pierogi

T.S. Pakulski

SZUKAM WSPÓLNIKA

POSZUKUJĘ WSPÓLNIKA
DO NOWO OTWARTEJ
FIRMY POTRZEBNA
ZNAJOMOŚĆ PRODUKCJI
WĘDLIN ORAZ ZBYTU

Tel 251-0930

w godz 11 przed poł do 2 po
południu

Poszukujemy ludzi teatru
do współpracy w nowo
utworzonym zespole teatralnym
Tel 767-5312

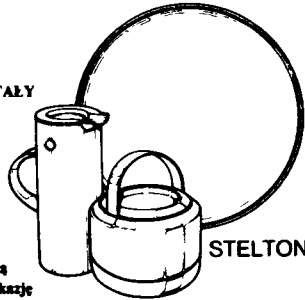
Polanta interiors — POLSKA FIRMA

SPECJALIZUJĄCA SIĘ W ARCHITEKTURZE WNĘTRZ
UDZIELI CI PORADY JAK URZĄDZIĆ GUSTOWNIE
I WYGODNIE TWOJE MIESZKANIE LUB DOM

polecamy

- PIONOWE I POZIOME ZASŁONY
- OZDOBNE LAMPY
- DYWANY I CHODNIKI
- ZESTAWY PORCELANOWE
- SZTUCCE
- WYROBY SZKLANE I KRYSZTAŁY
- NOWOCZESNĄ BIZUTERIĘ

POSIADAMY BOGATY WYBÓR
TOWARÓW IMPORTOWANYCH

Szeroki asortyment prezentów na każdą
okazję

2368 Bloor Street W Toronto Ont M6S 1P5 Tel 762 9638

POLSKA APTEKA ROTHBARTA

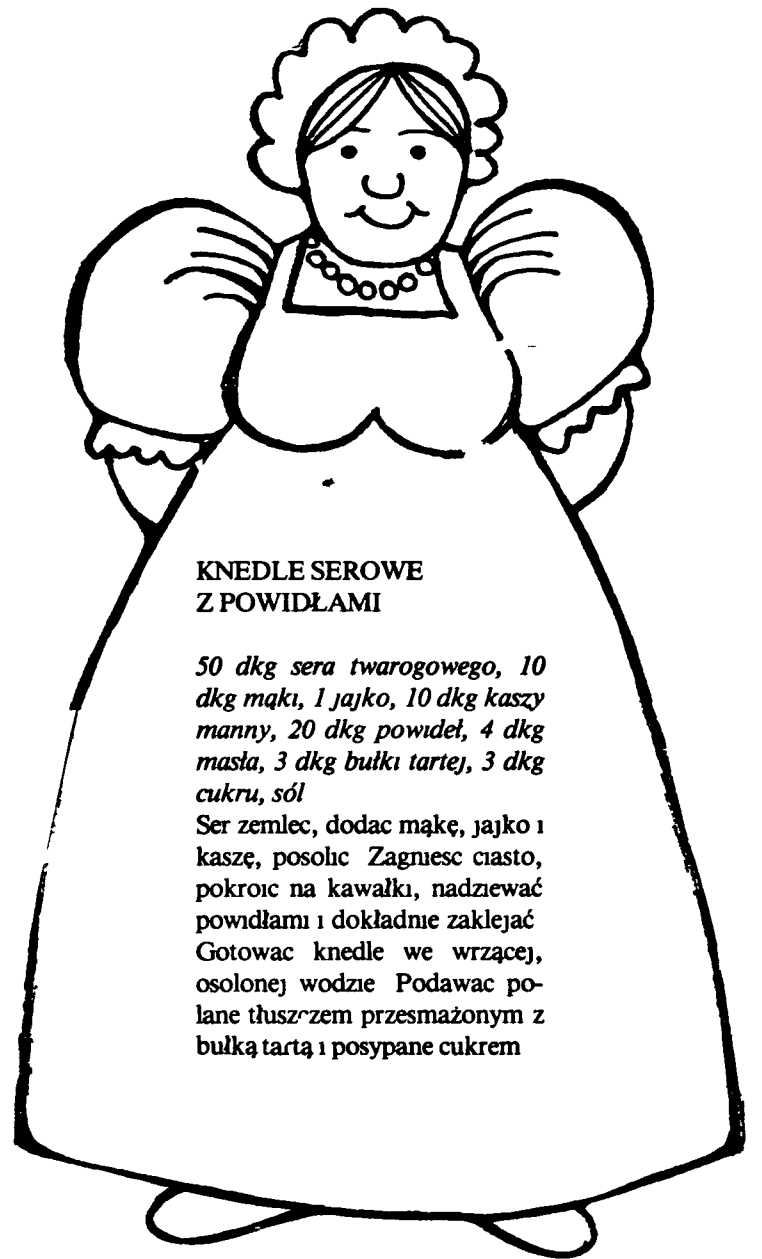
Właścicielka IRENA BUKLIS

POLECA

DUŻY ASORTYMENT LEKÓW, POSIADA OBFITY WYBÓR
ZIOŁ LECZNICZYCH, PROWADZI WYSYŁKĘ DO POLSKI,
(WOLNA OD CŁA), REALIZUJE WSZELKIE RECEPTY BLUE
CROSS, GREEN SHIELD, ITP

PONADTO POLECAMY KOSMETYKI, WYBIELACZ
DO TWARZY, KREMY I MASCIE
I KARTKI NA KAŻDĄ OKAZJĘ

WSZYSTKICH KLIENTÓW ZAPRASZAMY DO
NOWO OTWARTEGO LOKALU PRZY
115 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont Tel 537-0335

KNEDLE SEROWE Z POWIDLAMI

50 dkg sera twarogowego, 10
dkg mąki, 1 jajko, 10 dkg kaszy
manny, 20 dkg powideł, 4 dkg
masta, 3 dkg bułki tartej, 3 dkg
cukru, sól

Ser zemleć, dodac mąkę, jajko i
kaszę, posolic Zagniesc ciasto,
pokroic na kawalki, nadziewac
powidlami i dokladnie zaklejac
Gotowac knedle we wrzacej,
osolonej wodzie Podawac po-
lane tusz-z'em przesmażonym z
bułką tartą i posypane cukrem

PULOWER SPORTOWY Rozmiar na 10 lat

Materiał Na pulower - 200 g
wełny zielonej, 50 g écru,
druty nr 3,5 oraz nr 4, komplet
pięciu drutów nr 3,5

Ściegi ściągacz poj - 1 o p, 1
o 1, Jersej - 1 rz o p, 1 rz
o 1

Próbka 20 o = 11,8 cm,
20 rz = 7,6 cm

Wykonanie

Przód Zacząć od dołu, na
druty nr 3,5 nabrac 64 o
zielone i przerobic 7 cm ściągaczem poj Dalej przerabiać
drutami nr 4 prosto jerseyem
Na wys, 10 cm od początku
zacząć wyrabianie kieszeni-
kangurki W tym celu
pozostawic w oczekiwaniu 18
o z obu stron i przerabiać
jedynie 28 o środkowych Przerobiac
13 cm i pozostawic te
o w oczekiwaniu Następnie
podjąc 18 o z prawej starony,
nabrac 28 o (na spód kieszeni)
i 18 o z lewej strony Przerabi-
biac prosto przez 13 cm i zam-
knąć luzno 28 o srodkowych,
które zostaną zastąpione przez
28 o pozostawionych pop-

zednio w oczekiwaniu Dalej
przerabiac prosto Na wys 33
cm od początku przerobic 5
cm w kolorze écru, po czym
znowu przerabiac kolorem zie-
lonym

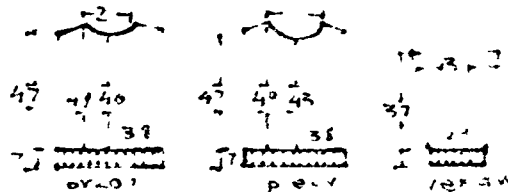
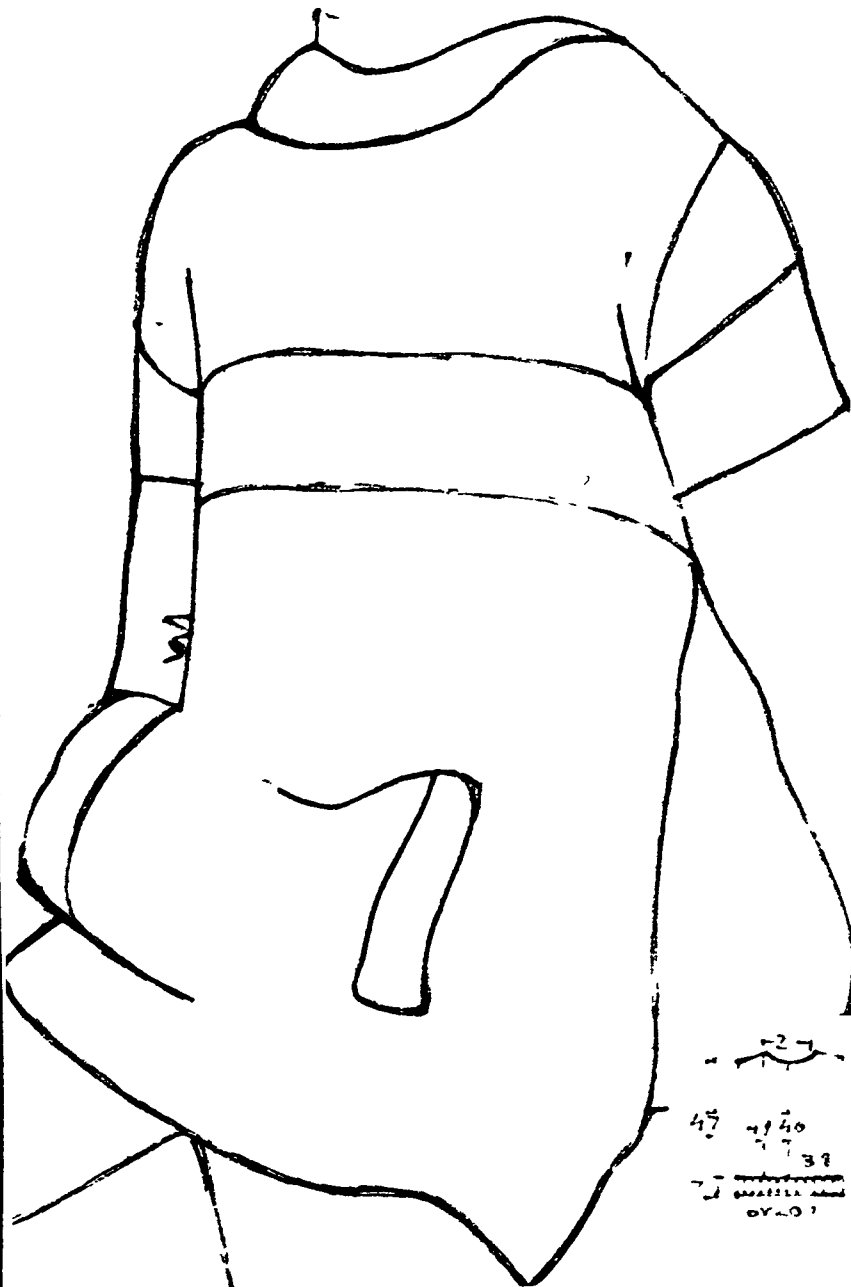
Na wys 33 cm od początku
przerobic 5 cm w kolorze écru,
po czym znowu przerabiac ko-
lorem zielonym

Na wys 50 cm od
początku zamknąć 12 o środ-
kowych i przerabiac tylko z
lewej starony, ujmując od
starony podkroju szyi 1x4 o,
1x3 o, 1x2 o i 2x1 o co drugi
rz Jednocześnie na wys 54 cm
zamknąć w trzech rzutach 18
o z lewej strony na skos
ramienia Drugi bok dokoń-
czyc w podobny sposób z od-
wróceniem stron

Pleczy Wykonac według obja-
snień dla przodu, lecz
wyrabiając podkroj szyi na
wys 53 cm od początku
Zamknąć 18 o srodkowych i
przerabiac tylko o z lewej
strony, ujmując od starony
podkroju 2x3 o i 1x2 o co
drugi rz Jednoczesnie na wys
54 cm zamknąć w trzech rzu-
tach 15 o z lewej strony na
skos ramienia Drugi bok do-
konczyc w podobny sposób z
odwróceniem stron

Rękawy Każdy z nich zacząć
od mankietu Na druty nr 3,5
nabrac 33 o zielone i przero-
bić 7 cm ściągaczem poj Dalej
przerabiac drutami nr 4 jer-
seyem, dodając 6 o w
równych odstępach w pier-
wszym rz po czym 7x1 o co 4
cm Jednocześnie na wys 35
cm od początku przerobić 5
cm w kolorze écru, po czym
kontynuować kolorem
zielonym Na wys 44 cm od
początku zamknąć prosto i
luzno wszystkie o (jest ich
53)

Wykończenie Po bardzo lek-
kim przepasowaniu narzucić
po obu stronach kieszeni 21 o
w kolorze écru na druty nr 3,5
i przerobić 2,5 cm ściągaczem
poj, po czym zamknąć luzno
wszystkie o, przerabiając je
tak, jak się układają Podszyc
spód kieszeni i konce plus
Zszyć boki pozostawiając u
góry 15 cm na wszycie
rękawów Zszyć ramiona
Zamknąć rękawy i wszyc je
Na 4 druty nr 3,5 narzucić
wokół szyi 92 o écru i przera-
biac naokoło piątym drutem
Przerobic 3 cm ściągaczem
poj, po czym zamknąć luzno
wszystkie o, przerabiając je
tak, jak się układają

Nowo przybyły z własnym samochodem
kategorii F prawa jazdy z doświadczeniem pracy
w warsztacie samochodowym i warsztacie stolarskim
z kanadyjskim doświadczeniem stróża, dekarza
i dostawcy Pilnie poszukuje jakiegokolwiek pracy
Tel 266 / 1174

DLA KOBIET

NIE TYLKO DLA KOBIET

MODA URODA

MODA - PASTELOWO

Propozycje mody wiosennej 1983 przynoszą zasadnicze zmiany co do kolorystyki rozwiązań proponowanych kreacji. Wracają kolory pastelowe, "słodkie". Jest to naturalna reakcja na modne od dłuższego czasu białe-czarne kreacje (niezastąpione nadal w wydaniach wieczorowych) i papuzie kolory mody rockendrollowej. Wiosenne modele w pastelowych kolorach utrzymane są w stylu sportowym. Dominują luźne swetry, bluzy i t-shirty. Modne w nadchodzącym sezonie obuwie to płaskie sandały skonstruowane z wąskich, kolorowych paseczków.

JAK SCHUDNĄĆ?

Organizm człowieka, tak jak każdego żywego ustroju, wymaga stałego dostarczania specyficznych dla niego składników pokarmowych, niezbędnych do podtrzymywania podstawowych funkcji życiowych tegoż. Stąd wszystkie składniki pokarmowe (białka, tłuszcze, węglowodany, sole mineralne oraz witaminy) muszą znaleźć się w codziennej diecie. Jakość pokarmu musi być zawsze najlepsza, natomiast ilość może być normowana. Racjonalne odchudzanie niewiele jest warte jeśli trwa tydzień lub dwa. Chcąc stracić parę kilogramów na stałe, musisz wprowadzić do swojego systemu odżywiania zmiany. Musisz jeść w sposób urozmaicony, dostarczając organizmowi wszystkie podstawowe skład-

niki, poparte obfitością witamin i soli mineralnych. Dobieraj produkty niskokaloryczne, normując przy tym ich ilość.

Oto przykład diety miesięcznej Zestaw A

- przed wyjściem do pracy szklanka ciepłego mleka z łyżeczką miodu, czerstwy rogalik
- drugie śniadanie szklanka herbaty, dwie kromki grahama, cienko posmarowane masłem, obłożone paroma listkami sałaty
- obiad zupa jarzynowa (gęsta) z groszkiem ptysiowym, kawałek gotowanej wołowiny 2-3 ziemniaki, surówka owocowa z odrobiną cukru i sokiem z cytryny
- podwieczorek 2 pomidory lub sok pomidorowy (filizanka, sucharek
- kolacja szklanka kwaśnego mleka lub maślanki, 2 kromki ciemnego chleba, cienko posmarowane małem, posypane zieloną pietruszką

Uwaga Polonia - pomóżcie nowoprzybyłym, którzy pragną samą pracować na własne utrzymanie

WIOSENNE PORZĄDKI DOMOWE

- mycie okien
- malowanie i tapetowanie wnętrz
- cyklizowanie i lakierowanie podłóg
- prace porządkowe wokół domu
- kopanie ogródków warzywnych
- przycinanie żywopłotów itd

Wykonujemy fachowo, szybko, solidnie i tanio. Zgłoszenia tel 242-4914 w godzinach 9 00 do 6 00 p.p.

WIELKANOC WKRÓTCE PROMPOL

POLECA

ŻYWNOŚCIOWE PACZKI EKSPRESOWE POLAMERU

Dostawa do odbiorcy w ciągu 7-10 dni

Paczki ekspresowe POLAMERU są pakowane w USA z towarów tu zakupionych, najwyższej jakości i trwałych w przechowywaniu bez lodówek. Już znajdują się w naszych magazynach w Polsce.

CENY W WALCIE KANADYJSKIJ

EX 1 — \$27.78	Szynka 1.00 lb Szynka mielona 0.75 lb Boczek 2.00 lbs Salami 1.00 lb Suryonki 0.75 lb Kawa 1.00 lb Waga brutto 10.00 lbs.	EX 2 — \$40.92	Szynka 4.00 lbs Szynka mielona 0.75 lb Boczek 2.00 lbs Smalec wieprzowy 3.00 lbs Suryonki 0.50 lb Aparia 1.00 lb Cukier 5.00 lbs Czekolada twarda 6.50 lbs Waga brutto 17.00 lbs.	EX 3 — \$23.31	Kawa 1.00 lb Herbata (100 torbek) 0.50 lb Salami 1.00 lb Suryonki 1.00 lb Przekraska z kiełbasą 0.60 lb Pomarańcze w puszc 0.69 lb Waga brutto 7.00 lbs.	EX 4 — \$23.31	Szynka 2.00 lbs Salami 0.50 lb Kurka cała w puszc 3.50 lbs Herbata (100 torbek) 0.50 lb Pieczywo 6.50 lb Waga brutto 9.00 lbs.	EX 5 — \$39.31	Szynka 1.00 lb Salami 0.50 lb Kawa 1.00 lb Suryonki 0.40 lb Herbata 0.50 lb Czekolada do piczenia 0.75 lb Rudziński 0.90 lb Migdały 0.70 lb Zostka w proszku 0.50 lb Drożdże 0.70 lb Przek do piczenia 0.40 lb Vanilia 0.00 lb Tłuszcz do piczenia 3.00 lb Waga brutto 14.00 lbs.	EX 6 — \$48.11	2.00 lbs 0.50 lb 1.00 lb Kawka 0.90 lb Czekolada do piczenia 0.75 lb Migdały 0.25 lb Przek do piczenia 0.40 lb Drożdże 0.14 lb Zostka w proszku 0.50 lb Aparia w puszc 1.20 lbs Pomarańcze w puszc 0.70 lb Czekolada deserowa 0.30 lb Cuki różne 1.60 lb Syrka mielona 0.75 lb Suryonki 0.40 lb Pieczywo 0.25 lb Waga brutto 15.00 lbs.	EX 7 — \$24.80	Cukier 40.00 lbs.	EX 8 — \$24.80	Cukier 20.00 lbs Miska pieczona 20.00 lbs	EX 9 — \$26.04	Kawa ziarna 6.00 lbs	EX 10 — \$38.32	Szynka 2.00 lbs Szynka mielona 1.50 lbs Boczek 3.00 lbs Tłuszcz 3.00 lbs Oliwa z oliwek 1.00 lb Miod 0.62 lb Czekolada 2.10 lbs Waga brutto 21.00 lbs.	EX 11 HIGIENICZNA — \$ 0.94	1.00 do piczenia 10.75 lbs Cofarek w puszc 2.50 lb Migdały w puszc 3.00 lbs Pasta do zębów 2.00 lb Szampon 1.00 lb Waga brutto 19.00 lbs.	EX 12 DZIECINNA — \$37.14	Mleko w proszku 4.00 lbs Odzynki Gorbura z witaminami bananowe 4.00 lbs Kawka mielona 1.75 lbs	Kawa 1.50 lbs Kurka cała w puszc 3.50 lbs Kurka owoce 1.00 lb Waga brutto 18.00 lbs.	EX 14 DZIECINNA — \$30.94	Mleko w proszku 4.00 lbs Odzynki Gorbura z witaminami bananowe 4.00 lbs Kawka mielona 2.00 lbs Ryż 1.75 lbs Nydoko 2.00 lb Krem dla dzieci 1.00 lb Aparia dla dzieci 36 sztuk Waga brutto 13.00 lbs.	EX 15 DZIECINNA — \$23.56	Guzyki z owocami i witaminami 3.00 lbs Mleko w proszku 2.00 lbs Kawka mielona 1.75 lbs Budyn 0.19 lb Guzyki owocowe 0.19 lb Multiwitaminy 16 sztuk Waga brutto 9.00 lbs.	EX 16 — \$23.31	Szynka mielona 1.00 lb Salami 1.50 lbs Suryonki 1.00 lb Waga brutto ok 7.00 lbs.	EX 17 — \$44.46	Szynka 6.00 lbs Szyt i mielona (4 pušky) 3.00 lbs Boczek 4.00 lbs Smalec wieprzowy 3.00 lbs Waga brutto 20.00 lbs.	EX 18 OWOCE CYTRUSOWE — \$19.84	Citrusy 6.00 lbs Pomarańcze 13.40 lbs Waga brutto 20.00 lbs.	EX 19 — SLEDZIE — \$17.98	Felty ze śledzia w oleju 2.00 lbs Felty w oleju 2.00 lbs Waga brutto 7.50 lbs.
-----------------------	--	-----------------------	--	-----------------------	---	-----------------------	--	-----------------------	---	-----------------------	--	-----------------------	-------------------	-----------------------	--	-----------------------	----------------------	------------------------	--	------------------------------------	---	----------------------------------	--	--	----------------------------------	--	----------------------------------	---	------------------------	--	------------------------	---	--	---	----------------------------------	---

SPRZEDAŻ CHRYSLER I 5 NOWYCH OPON "RADIAL", \$ 950

Tel 255-3262

DO SPRZEDAŻY

Mieszkanie, 151 La Rose Avenue
Duży "1 bedroom", dywan od ściany do ściany
W dużym budynku Tel 248-9067

Sprzedam 3 pokojowe mieszkanie we Wrocławiu
Posiadam zgodę spółdzielni mieszkaniowej Tel (416) 233-7121

SZUKAM PRACY

Nowo przybyły wykonuje zdjęcia z uroczystości rodzinnych i inne. Podejmie się innych prac. Tel 421-6757. Prosić Zbigniewa

UWAGA POLONIA — UWAGA NOWO PRZYBYŁI

SEMEHEN WHOLESALE MEAT i b prac "SCAN"

WIELKA OKAZJA — CENY HURTOWE NA WEDLINY WYROBY WEDLINIARSKIE WYROBY GARNIERSKIE I MIĘSO WŁASNEJ PRODUKCJI ORAZ PRODUKTY Z POLSKI

WALCZYMY Z DROŻYZNĄ — WALCZYMY Z INFLACJĄ

SEMEHEN WHOLESALE MEAT i b prac "SCAN" 1577 Bloor St. W. (pr. Dundas St. W.) Tel 534-7073

Najp. rzn. poniedziałek w orek woda sobot 9 00 6 00
zwaz ek 9 00 00
papier 8 30 8 00
specjalne ceny 7 marca do 9 kwietnia 1983

	Cena detaliczna	Cena specjalna
1 PAROWKI (1 lb)	\$2.89	\$1.99
2 PASZTETOWA (1 lb)	\$2.69	\$1.89
3 KIEŁBASA WIEJSKA (1 lb)	\$3.99	\$2.69
4 KISZKA CZARNA / BIALA (1 lb)	\$2.79	\$1.79
5 PASZTETY DROBNO / GRUBO MIELONE (1 lb)	\$2.99	\$1.99
6 KIEŁBASA WIEJSKA	\$1.49	\$2.79
7 SERY HAWARTI GERMAN EDAM GERMAN TYLZYC	\$4.29	\$3.19
8 BIGOS POLSKI RZE (1 lb)	\$1.49	\$ 99
9 PIEROGI Z MIĘSEM Z KAPUSTA ora Z SFREM I ZIEMNIAKAMI (Ruskie) (1 tuż)	\$2.99	\$2.19
10 GOŁĄBKOWE (1 KONTAJNER 4 s. Juki)	\$4.20	\$2.80
11 MIESZANKA CZEKOLADOWA WEFEL	\$2.99	\$2.19
12 SLIWKI W CZEKOLADZIE (1 lb)	\$5.99	\$4.99
13 ANDRUTY CZEKOLADOWE PRINCE POLO (1 sztuka 2 o.)	\$ 49	\$ 34
14 ANDRUTY CZEKOLADOWE PRINCE POLO (1 PUDEŁKO 20 s. Juki)	\$9.80	\$6.50
15 CUKIERKI KROWKI MLECZNE / CZEKOLADOWE (1 lb)	\$1.99	\$1.39
16 CUKIERKI WEDEL NADZIEWANE MARMOLADOWE CZARNA PORZĘCZKA MIODOWE MIETOWE OWOCEWE (1 lb)	\$1.99	\$1.39
17 SYROPY ARAKUS MALINOWY CZARNA PORZĘCZKA TRUSKAWKOWY WISNIOWY	\$7.35	\$1.65
18 DZEMY MALINOWY TRUSKAWKOWY CZARNA POZĘCZKA AGREST	\$1.49	\$1.19
19 CZEKOLADA MLECZNA WEFEL (100 g)	\$1.19	\$0.79
20 CZEKOLADA MLECZNA Z ORZĘCHAMI (150 g)	\$2.69	\$1.79

DODATKOWE CENY SPECJALNE NA OKRES ŚWIĄTECZNY OD 21 MARCA DO 9 KWIEŹNIA		
1 SZYNKI ŚWIĄTECZNE Z KOCIA (1 lb)	\$1.79	\$1.99
2 KIEŁBASA SZYNKOWA W KRĄŻKACH (1 lb)	\$1.99	\$1.79
3 SZYNKI BIEŁOKRZYWI WĘDZONE W CAŁOSC (1 od 1 do 3 0 lb 5 sztuk)	\$4.89	\$1.19
4 OGORKI ARAKUS (1 stoik)	\$1.79	\$1.19
5 KAPUSTA ARAKUS (1 stoik)	\$1.79	\$1.19

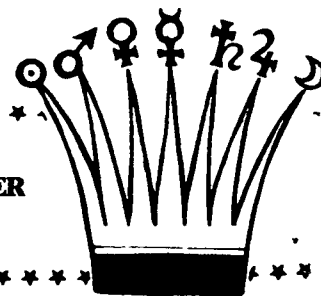
Zamowienia wraz z „Money Order” lub czekiem należy kierować do

PROMPOL INTERNATIONAL PARCEL SERVICE

2120 BLOOR ST W, TORONTO, ONT CANADA M6S 1M8, tel (416) 762-7253, 762-7254
Filia 51 RONCESVALLES AVE, TORONTO, ONT M6R 2K5, tel (416) 536-8040

HOROSKOP TYGODNIA 20.03. - 26.03.1983 r. ANNA KEPLER

BARAN (Aries)
21 03 20 04

Jestes w nastroju sprzyjającym rozmyślaniom nad tym co w twoim zyciu powinno byc najwazniejsze W srodowisku, w ktorym dzialasz zawodowo mozesz spodziewac sie pewnej opozycji Przewycieszas ja dzieki umiejtnosci przekonywania innych Zreszta ta konfrontacja bedzie dla ciebie korzystna Przy podejmowamu decyzji nie mozesz kierowac sie emocjami Pewne otrzymane wiadomosci w znaczny sposob na niej zawaza W najblizszym czasie przyhamuj swoja ochote do wydawania pieniedzy

Wlasnie co do sposobu wydawania pieniedzy moze dojsc do konfliktu z partnerem Będziecie rowniez odmiennie oceniac istniejaca sytuacje Ale te burzliwe chwile uda sie wam uspokoic Martwi cie brak uczuciowosci u jednego z dzieci

Osoba wolna moze zaczac przejaviac duzy pociąg do romantycznych przygód Musisz uwazac aby nie stracic rozeznania w sytuacji bowiem komplikacje w koncu skrupia sie na tobie

Jestes pelen energii siły i dlatego mozesz wreszcie zabrac sie do dawno zaplanowanych fizycznych cwiczen i odpowiedniej diety

BYK (Taurus)
21 04 - 21 05

Chociaz spotkasz sie z uwagami, ze tym co robisz, wzbudzasz opory to jednak dzialaj zgodnie ze swoimi postanowieniami Praca ktora wykonujesz w od osobnieniu po pewnym czasie okaże sie twoim duzym atutem Jezeli jednak myslisz o zainwestowaniu pieniedzy w jakis projekt radzę ci troche jeszcze poczekac i zastanowic sie W swoim najblizszym gronie masz kogos ktory swymi radami moze ci otworzyc oczy na pewne sprawy

Zdobywasz uznanie partnera tym, ze dostrzegasz jego potrzebe To powoduje miła atmosfere w domu ktory upiekszasz bez wiekszych finansowych wkladów Przechodzisz dobry okres wzajemnego porozumienia sie z dziecmi Ale jedno z nich wydaje ci sie troche nieobliczalne w swym postepowaniu

Milczysz i pozwalasz rozwijac sie uczuciu ktore przybiera na sile Juz tylko krok dzieli cie od powaznej decyzji

Jeszcze przez najblizszy okres bedziesz narzekal na brak energii W swoim trybie zycia za malo czasu poswiecasz na calkowity relaks

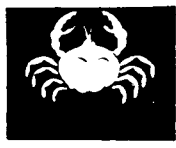
BLIŹNIAKI (Gemini)
22 05 21 06

Zastanawiasz sie nad wspólnym finansowym przedsięwzięciem z przyjacielem, który ma na ciebie duży wpływ Pociągają cię również wszelkiego rodzaju innowacje w twoim miejscu pracy Między innymi i z tego powodu ludzie chętnie z tobą współpracują i cieszą się ich szacunkiem Ale uprzedzam że prawdopodobnie nie dokonasz tak wiele jak zamierzasz Nie wszyscy bowiem sprzyjają twoim planom i napotkasz na zdecydowaną opozycję kilku osób

W nawale zawodowych zajęć i kłopotów zapominasz o partnerze Tymczasem on mógłby ci pomóc w rozwiązaniu niektórych spraw Problem, który masz z dzieckiem nie da się tak łatwo i szybko rozwiązać

Osoba wolna chciałaby oczarować wszystkich naraz Apetyt nie mały lecz serca w tym niewiele

To znajdujesz się w siódmym niebie to na dnie rozpacz Taką hustawkę nastrojów może każdego zmęczyć Co więcej, tracisz realne rozeznanie rzeczywistości Przede wszystkim musisz zachować absolutny spokój we wszelkich sprawach Więcej odroczywać Uśmiechaj się

RAK (Cancer)
22 06 23 07

Wzrasta twoja popularność i zostajesz coraz częściej wciągany w różne społeczne akcje Działasz tak aktywnie, że zaczynasz być motorem wielu poczynan Moze to nie być za bardzo korzystne dla twojej zawodowej działalności która chcąc nie chcąc zaczyna przesuwać się na drugie miejsce A tymczasem twoje interesy nie wyglądają tak dobrze jak są dzisz Musisz poświęcić im więcej uwagi, dolożyć więcej staran dokonac właściwych rozeznani nowych propozycji Grupa osób, która chętnie cię popiera, liczy zarazem na twoją intuicję i zaradność zyciową

Czy nie za często okazujesz zniechęcenie i zniecierpliwienie partnerowi? Wprawdzie powodem jest przeciążenie pracą poza domem, ale to nie usprawnia twojego zachowania

Osoba wolna skłonna do flirtowania jeszcze nie wie że sama na siebie zastawia sidła Staniesz się miłym, lecz małym flirtem dla kogoś

Nie jesteś w stanie wykonać zaplanowanych zajęć składasz to na karb zmęczenia A może twój plan dnia jest przeładowany nadmierne

LEW (Leo)
24 07 - 23 08

Najbliższy okres będzie sprzyjał twoim zamierzeniom, jeżeli tylko nie dasz się odciągnąć od podstawowych obowiązków w zawodowych czynnościach Staraj się być bardzo sumienny i skrupulatny bo możesz przeoczyć jakiś drobniaczek który w negatywny sposób zawazy na twoich planach Zwracaj również uwagę na przyjacielskie rady gdyż jeden z przyjaciół próbuje cię wciągnąć w swoje problemy tak powiklane i niejasne że na wypłatanie się z nich stracisz wiele czasu i nerwów Jezeli masz obecnie jakieś prawne zagadnienie do rozwiązania to poczekaj z nim do połowy kwietnia

Nie powoduj się emocjami w rozmowach z partnerem a drażliwe sprawy staraj się rozwiązać taktownie i polubownie Jedno z dzieci odniosło pierwszy sukces i zaczyna uważać że życie usłane jest różami Musisz zwrócić uwagę że róże mają i kolce

Dla osoby wolnej nadchodzi okres, w którym powinna przeprowadzić decydujące rozmowy z kims bliskim o dalszej przyszłości Trzeba wreszcie coś postanowić a nie odkładać w nieskończoność

Mogą wystąpić jakieś drobne dolegliwości które miną bez śladu

PANNA (Virgo)
24 08 23 09

W swoich zawodowych czynnościach musisz większą wagę przywiązywać do współpracy z innymi Nie szukaj stale dzur w całym i nie patrz wyłącznie krytycznym okiem na poczynania kolegów Takim stosunkiem zniechęcisz do siebie wszystkich nawet przełożonych Jeszcze masz czas ponaprawiać wszystko Tym bardziej że ktos z przełożonych jest do ciebie nastawiony wyjątkowo przychylnie i będzie starał się ci pomóc w trudnych chwilach

Coraz większą wagę przywiązuje do domowych spraw chociaż z partnerem często nie potrafisz znaleźć wspólnego języka I w tym wypadku wina jest po twojej stronie, gdyż nie możesz uważać się za niemylną wyrocznię Uważaj na dziecko, bo może spowodować lub mieć drobny wypadek

Osoba wolna zaledwie poznała kogos i już ogłasza, że to wielka miłość A to dopiero przyszłość okaże

Twój wewnętrzny niepokój wywołuje wiele niepotrzebnych zamieszania Powinieneś poraździć się psychologą

WAGA (Libra)
24 09 - 23 10

Juz z koncem tego okresu powinno sie wyjasnic wiele spraw Doczekasz sie decydujacej oceny twoich propozycji Natomiast od twojego postepowania zalezec bedzie dalszy rozwój sytuacji Musisz uważnie sluchac rad osób powazniejszych lub bardziej doświadczonych, a nie uważać ich argumenty za kłody rzucane ci pod nogi Jakaś niezalatwiona jedna sprawa wywołuje twoje nerwowe napięcie Tymczasem w twoich możliwościach leży jej rozwiązanie

Z partnerem chętnie dążysz do porozumienia ale same słowa nie stwarzają harmonii Jedno z dzieci ci ma zmartwienie, na które nie możesz poradzić W każdym razie czujesz się dobrze w domu i zawsze pamiętasz o rodzinie

Osoba wolna nawiązuje liczne towarzyskie kontakty ale ten ktos na kogo czeka, chyba nie pojawił się jeszcze

Wchodzisz w okres zmniejszonej energii i dlatego radzę dokonac selekcji spraw na najwazniejsze i na takie ktore mozesz odlozyc na pozniej Przy tym nie zapominaj o wzrokszonej dawce odpoczynku

SKORPION (Scorpio)
24 10 22 11

Wlasnie w najblizszym okresie mozesz sie spotkac z interesujacymi propozycjami zawodowymi bioracymi pod uwage twoje do tej pory niewykorzystane uzdolnienia Ale zanim sie czegokolwiek podejmiesz na serio radzę przed tem zasiegnac rady fachowych osob z grona bliskich przyjaciół Masz takich i nie uchylaj sie od odpowiedzi Okaż ci nawet duza pomoc w trudnych chwilach ktore potem moga sie pojawic Poza tym wszystkim od jakiegoś czasu masz wielka ochote wyruszyć gdzieś przed siebie i w miejscu odleglym od domu i pracy jeszcze raz wszystko przemyśleć i ustalic plany na przyszłość Kto wie, czy to ci sie nie uda

Razem z partnerem omawiacie wszystko, co was spotyka Jesteście sobie coraz bardziej potrzebni i dlatego tak dobrze jest wam pod wspólnym dachem W tej atmosferze i do dzieci odczuwacie wzrokszoną czulość rodzicielską

Osoba wolna zaczyna podejrzewac że spotkala kogos, kto wreszcie ja rozumie w polowie słowa, a kazdej chwili dodaje uroku Czy takiego stanu nie nazywamy prawdziwa, autentyczna miłością? Za latwo sie zniechecasz co moze być wynikiem przemęczenia

STRZELEC (Sagittarius)
23 11 21 12

Coraz bardziej zajmuje cię troska o przyszłość i zapewnienie finansowego bezpieczeństwa na jutro Zaczynasz rozmyslac o inwestycjach i stałych stąd dochodach Ale prawdopodobnie juz w najblizszym czasie rozpocznieš dzialania w calkiem innym kierunku Będziesz chciał wykorzystac swoje uzdolnienia i zdobyte doswiadczenie w jakiejś nowej dziedzinie w której ujrzyš najlepszą szansę na przyszłość Ta chwilowa chwiejność twoich zamierzen nie jest wcale taka zła, bo zmusza cię do przemyśleń i analiz do realnej oceny sytuacji

Partnerowi zaczynasz poświęcać więcej uwagi i znajdujesz u niego serdeczny oddźwięk Zaczynacie na nowo układc plany na przyszłość i w nich widzicie swój dom i rodzinę większą niż jest obecnie Jedno z dzieci w maga wzrokszonej uwagi i może trzeba będzie udzielic mu pomocy

Osoba wolna nie może zdobyć się na decyzję której ten ktos wybrany oczekuje od dluzszego czasu

Nic powaznego nie grozi twojemu zdrowiu, wiec w najblizszym tygodniu może samopoczucie powinno być doskonałe

KOZIOROŻEC (CAPRICORN)
22 12 20 01

Chociaz nadal pracujesz nad projektem który całkowicie cię wciągnął i pobudził ambicje to wazniejsze decyzje pozostaw na nastepny tydzien Nie dlatego, aby ten tydzien był ci niesprzyjający, tylko po prostu nie działaj za pochopnie Ale jeżeli uważasz że wszystko jest zapięte na ostatni guzik to droga do sukcesu stoi otworem Po pewnym czasie może ci się zdawac że utknęłaś na miejscu, ale takie wrażenie będzie mylne To tylko tempo nieco oslablo lecz po pewnym czasie ruszysz dalej pełną parą Zaczna się też rozwiązywac twoje finansowe problemy

Nieraz nie możesz porozumieć się z partnerem i będzie tak dotąd dopóki nie zrozumiesz że nie jesteś alfa i omega w waszym związku Chciałbyś jak najlepiej dla dziecka ale jego szczęście wyobrazasz sobie inaczej niż twoja latorośl

Osobie wolnej marzył się wielki romans, a wyszła z tego przyziemna przygoda Ale nie pakuj się w nowe sprawy, póki nie rozwiążesz starych

Uważaj na swe zdrowie, bo może odczwać się jakas stara zapomniana dolegliwość

WODNIK (Aquarius)
21 01 19 02

W obecnej chwili najbardziej pochłaniają cię sprawy pomysłniejszego ustawienia własnych finansowych spraw W niektórych sprawach liczysz na pomoc znajomych lecz okaza ci ją dopiero w późniejszym okresie Pozostawiaj sobie czas na ocenę twoich poczynan Do tej pory nie wykorzystywałeś wszystkich swoich zdolności i możliwości Będziesz musiał pewne czynności przeorganizowac, a jeżeli masz własne przedsięwiorstwo to zmiany mogą być nawet większe i dotyczyć innej dziedziny twojej działalności Powiesz, że wymaga to dluzszego czasu więc od razu uprzedzam że w tym wypadku czas nie jest z gumy i nie możesz go rozciągać w nieskończoność Musisz się spieszyć, jeśli chcesz uzyskac korzyści

Z wielu powodów zaczynasz dbac o swój wygląd, ale dla partnera zaczyna to być podejrzane Trzeba będzie wszystko wyjaśnić aby do domu powróciła dawna przyjemna atmosfera Wychowywanie dziecka wydaje ci się z każdym dniem trudniejszym problemem

Osoba wolna zaczyna coraz konkretniej oceniac stan swoich uczuc i dochodzi do wniosku, że jeszcze na decyzję za wcześnie Tymczasem partner twierdzi wręcz odwrotnie

Z twoim zdrowiem to prawdziwa kolomyjka Raz lepiej raz gorzej

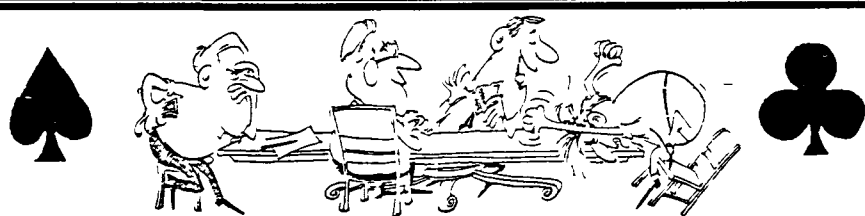
RYBY (Pisces)
20 02 - 20 03

Masz do wyboru kilka dróg i nie bardzo wiesz, na którą się zdecydowac Musisz uważać, bo czasem ta co wydaje się najprostszą do celu wiedze manowcami We właściwym rozeznanium powinien ci pomóc ktos z bliskich przyjaciół i jego rada przekona cię gdyż zamierzałeś postąpić podobnie Wiąże się to z rozpoczęciem czegoś nowego i prawdopodobnie będzie to coś trwalszego w twoim zyciu W tej sytuacji wszystko co związane jest z minionym zostaw na uboczu i nie poświęcaj tamtym sprawom większej uwagi Nowa dziedzina twoich zainteresowań może również zmienić grono twych znajomych Ale nie zapominaj w żadnym wypadku o starych przyjaciółach Będą ci potrzebni i pomocni

Jak to dobrze mieć razem z partnerem wspólne grono znajomych których chętnie przyjmujesz w domu A kiedy pozostajecie sami to również macie wiele wspólnych zajęć i upodobań To prawda, że wyczuwasz całą złożoność psychiki swego dziecka, ale za słabo z nim współdziałasz

Osoba wolna jest zaintrygowana na kims kto nie tylko ją słucha ale i inspiruje w wielu kierunkach poczynani i zainteresowań

Jestes nerwowo nieco wyczerpany i stąd biorą się bezsenne noce Moze za duzo spraw załatwiasz w jednym dniu, a czasem w jednej godzinie

CZY MUSIAŁEŚ LEŻEĆ ?

REDAGUJE JERZY BEŁDOWSKI RUBRYKA BRYDZOWA - ODCINEK 16

OBJAŚNIENIE ZNAKÓW ♠ PIK, ♣ KIER, ♡ KARO, + TREFL, BA = BEZ ATU
 K¹ = KONTRA, RK¹ = REKONTRA --- A=AS, K=KRÓL, Q=DAMA, J=WALET, X=BLÓTKA
 P = PÓLNOĆ, Z = ZACHÓD, W = WSCHÓD, D = DEKLARANT (ROZGRYWAJĄCY)

ROZWIĄZANIE PROBLEMU NR 10

Gdyby deklarant dobrze ruszył głową doszedłby szybko do wniosku że impas jest mu zupełnie niepotrzebny a nawet w tym przykładzie - wręcz szkodliwy. Należy jak zawsze w rozgrywce bezatutowej policzyć lewy wygrywające /patrz odcinek nr 8 punkt a / W pikach mamy 3, w karach 3, w kerach 2 w treflach po oddaniu lewy na Króla - 4 Razem 12. Jeśli deklarant poluje na nadrobkę to musi liczyć na drugiego Króla u W Ale i w tym wypadku musi zagrac błótkę ze stołu do Damy a następnie zgrać Asa i czy Król spadnie czy nie odegrać małe trefl. Niebezpieczeństwo impasu leżało w braku dojść do stołu.

Proszę zauważyć doskonałą obronę gracza 2 który posiadał czwartego Króla trefl z zimną krwią nie położył Króla przy pierwszym i drugim impasie. On również zrobił swój plan obrony. Wiedział że deklarant będzie zmuszony użyć ostatnie dojście do stołu poto aby przegrać lewą i już pożegnać się ze stolikiem wraz z jego wyrobionym treflem

oooooooooooo

PROBLEM NR 11

KONTRAKT 4 kier WYJSCIE Król karo

Deklarant szybko wziął pierwszą lewą Asem karo i po długim namyśle przebił karo na stole. Następnie zagrał ze stołu błótkę pik do swojej Damy. Gracz Z wziął lewą Asem odegrał Asa kier i wziął jeszcze 2 lewy na karo. Bez jednej Pretensja oczywiście do partnera "Niestety, kochasium miałeś nieodpowiednie karty" - "Wprost przeciwnie" odrzekł oskazyony "miałem nieodpowiedniego partnera patachaha!"

Proszę rozstrzygnąć kto miał rację

oooooooooooo

LICYTACJA /c d /

As jest w rzeczywistości wart 4-5 punktów. Król jest przewartościowany dajemy mu tylko o jeden punkt mniej od Asa, chociaż może nie wziąć ani jednej lewy.

Popatrzmy na krańcowy przykład: twój partner ma 0 punktów ty, natomiast, masz Damę i Waleta oraz 9 błotek w jednym z kolorów. Wartość Dama zależy jest od posiadania również Waleta /Gdybyś nie posiadał Waleta miałbyś o jedną błótkę mniej a przeciwnicy miałby Asa Króla i Waleta/ Twoja Dama, gdyby była trzecia, a nie 10-a czy 11-a mogłaby nie wziąć ani jednej lewy. Nawet jeśli nie posiadasz Waleta / a więc 10-a Damę/mógłbyś zrobić 9 lew. Jeśli zagrasz błótką z ręki a przeciwnik z lewej który ma Asa Waleta od razu położy Asa, singiel Król spadnie a Dama zciągnie Waleta.

Jaki stąd wniosek? Wartość każdego honoru jest zależna od posiadania innych honorów w tymże kolorze, od ilości kart towarzyszących honorowi, od pozycji twojego honoru w stosunku do pozycji pozostałych honorów u przeciwników, no i od sposobu rozgrywania danego koloru przez ciebie i przez przeciwników.

Proszę spojrzeć ponownie na rękę opisaną w odcinku nr 6. Deklarant ma tylko 6 punktów a jednak robi wielkiego szlama!

ROZWIĄZANIE

Poziomo	6-K Boryna	1-P tango
1-A bold	7-F opona	3-B adorator
1-F rubin	8-A murena	3-N rodzynek
1-L kadet	8-F Izyda	5-G okap
2-D Rysy	8-K bełkot	5-I ogon
2-J ospa	9-A rola	6-A grom
3-A guano	9-E tlen	6-D Iran
3-F walet	9-I król	6-F Gobi
3-L tyran	9-M tron	6-H lody
4-D gaza	Pionowo	6-J nawa
4-J Elba	1-A bigot	6-L owce
5-A Trója	1-D droga	6-P azot
5-F lotos	1-F rywal	8-D era
5-L rodeo	1-H balet	8-G zen
6-A grabie	1-J notes	8-I dok
6-F galon	1-L katar	8-K bal
		8-M lut

Benedykt (21 III) w pole z grochem, Wojciech (23 IV) z owsem jedzie, Stanisław (8 V) ze Inem, Filip (26 V) tatarke wywedzie

Jak po Benedykcie ciepło, to i w lecie będzie piekło. Po Benedykcie zwieź na rolę jęczmień, grochy i cebulę.

Przed początkiem Jana (24 III) noc ze dniem zrównana

KRZYŻÓWKA NR 24

- Poziomo:**
- 1-A Litwin - król Polski
  - 1-I pseudonim sienkiewiczowskiego Kmicica
  - 2-A buduje piec
  - 2-F imię Niemcewicza
  - 2-M waluta Iranu, Arabu Saudyjskiej i Jemenu
  - 3-A lekki pojazd konny
  - 3-J mączka z mamoku
  - 5-A blask pożaru
  - 5-E przodek, protoplasta rodu
  - 5-M butów, nowożeńców lub wodna
  - 6-A na szpulce
  - 6-F oddziela się od nich ziarno
  - 6-L "kos" na szychu Grotgera
  - 7-E tania zupa
  - 8-D warcaby, szachy, brydz
  - 8-K bron Robin Hooda

KACIK FILATELISTY kancera

w opracowaniu Wiesława Gruszczyka 60

Żywot filatelisty w Związku Sowieckim

Zbieranie znaczków to przyjemność, o ile naturalnie mieszkamy w Kanadzie lub USA, gdzie nikt nam nie przeszkadza kupować czy wymieniać tego, co nam odpowiada. Inaczej to wygląda gdy mieszkamy w krajach postępu czyli w demokracji ludowej. Tam jest bardzo łatwo znaleźć się w kolizji z prawem, a właściwie każdy poważniejszy filatelista jest potencjalnym przestępcą. Wymiana zagraniczna jest ograniczona do śmiesznie niskiej wartości i dozwolona tylko przez krajowy związek filatelistów, który kontroluje ilość i ceny walorów wymiennych. Wydaje się, że w Polsce kontrola związkowa raczej przykrywa oczy przy wysyłaniu materiału wymiennego nie stosując rygoru otrzymanego przez nadawcę w Polsce równowartości w znaczkach. Inne "demoludy" są bardziej dokładne w relacjach wymiennych i tak na przykład w Czechosłowacji czy NRD filatelista z krajów zachodnich w ogóle nie oplatca się tracić czasu na formalności wymienne. Tak przedstawia się wymiana zagraniczna, a jak wygląda rynek wewnętrzny? Istnieją na ogół tylko sklepy rządowe w większych miastach, gdzie poważniejszy zbieracz szukając kontaktów prywatnych zwykle nic nie znajdzie albo zapłaci ceny znacznie wyższe od oficjalnie ustalonych.

Niedawno znany miesięcznik "American Philatelist" opublikował ciekawy reportaż ze Związku Sowieckiego pewnego Amerykanina będącego służbowo w Rosji. Warto zapoznać się z żywotem przeciętnego zbieracza w Moskwie. Najpierw reporter udał się do sklepu rządowego, gdzie zobaczył tylko trochę materiału z demokracji ludowych, lecz w większości stemplowane

grzeźniocowo to znaczy bez normalnego użycia i w dodatku większość niekompletnych serii. Tak jak u nas zbierają dzieci lub początkowi zbieracze. Żadnego materiału ze starszego okresu ani z krajów zachodnich. Dowiedział się, że od czasu do czasu ktoś odda w komis swój zbiór, ale zwykle kierownik sklepu sprzedaje lepsze znaczki "pod ladą" swoim klientom którzy później ponownie sprzedają ten materiał na nieoficjalnych giełdach znaczkowych. Istnieją takie miejsca na przedmieściu Moskwy w lasu na wzgórzu Lenina, niedaleko uniwersytetu, gdzie co niedziela można spotkać grupy osobników z teczkami zaczepiającymi nowo przybyłych pytaniem co mają do sprzedania względnie czego szukają. Czasami pod drzewkiem na kocu wyciągają stare albumy i szybko wymieniają banknoty za znaczki. Większość walorów i tutaj to raczej tańsze serie, w większości tematyczne lecz podobne, a lepsze znaczki można dostać jak się zna odpowiednich ludzi. Naturalnie nasz Amerykanin z miejsca pozbył się swoich nowości amerykańskich, które tu są trudne do zdobycia, podobnie jak znaczki krajów zachodnich. Co pewien czas przez lasek przejdzie milicjant i wtedy wszelkie kontakty wymienne zamierają na czas przejścia pana władzy. Wydaje się jednak, że milicja wie co tu się dzieje i raczej tylko dla reguły od czasu do czasu sprawdza. Istnieje jeszcze inny punkt w Moskwie, bardziej legalny, w pawilonie Parku Izmałowskiego ale tylko dla członków Sowieckiego Stowarzyszenia Kolekcjonerów, gdzie raz w tygodniu dozwolone są spotkania wymienne. Jakaś babuszka sprawdza karty członkowskie, a milicjant dba aby pieniądze nie przechodziły z rąk do rąk, co naturalnie nie przeszkadza nielegal-

nym obrotom. Ta sama władza co tak dba aby indywidualni zbieracze "nie spekulowali", wysyła wielkie paki nowo wydrukowanych znaczków zagranicę celem sprzedaży za dolary w krajach zachodnich. Oto główny powód utrudniania zagranicznych kontaktów wymiennych. Z jednej strony chodzi o to, aby filatelista nie robił konkurencji agencji rządowej, a z drugiej strony istnieje w ogóle obawa przed kontaktami osobistymi z zagranicą. Inna ogromna bolączka filatelistów to brak katalogów zagranicznych, które cenzura nie wpuszcza do kraju a wobec braku lokalnych wydawnictw niemożliwe jest ustalenie wartości zagranicznych znaczków.

Wielu zbieraczy w Kanadzie nie zdaje sobie sprawy, że ich niewinne "hobby" może być w kraju komunistycznym elementem politycznej kontroli państwa. Zjemy w kraju, gdzie przy wóz i wywóz znaczków nie podlega ocenie, a wymiana zagraniczna nie jest przez państwo kontrolowana.

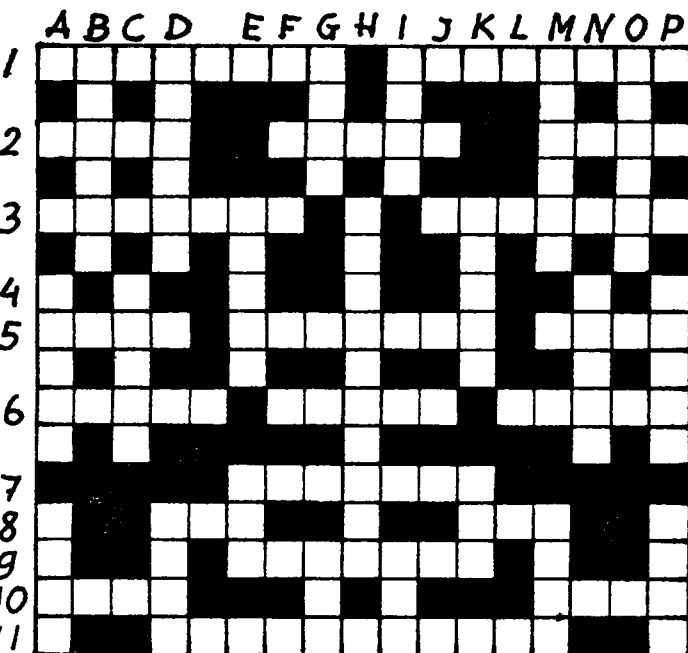
*****

W dniach 18 do 20 marca br. odbędzie się w Chicago wielka polska wystawa filatelistyczna z okazji 300-lecia wyprawy wiecheńskiej Sobieskiego. Na wystawę dopuszczone są zbiory tylko o charakterze wojskowym, poczty polowe, itp. Kilku zbieraczy z Toronto będzie tam wystawiać i życzymy im powodzenia. Poczty USA i ONZ (Narody Zjednoczone) będą miały swoje stoiska i specjalne stemple okolicznościowe. Zbieracze pragnący nabyć specjalne koperty mogą skontaktować się z organizatorem wystawy prosząc o informację. Adres: Fred Szebel, 9041 Emerson Ave Des Plaines, Illinois 60016

KOMIS

Polecamy odwiedzić nasz „KOMIS” wielobranżowy. Przejmujemy rzeczy do sprzedaży i sprzedajemy po cenach przystępnych dla każdego. ● Potrzebujesz pieniędzy na nowe ubranie lub zmienić wygląd Twojego mieszkania? „KOMIS” idzie Ci z pomocą. Na pewno posiadasz nowe lub mało używane rzeczy, z którymi nie wiesz co zrobić. Przynies do „KOMISU”. Masz odzież damską, męską, dziecięcą, suknie klubowe i balowe, obuwie, futra, wyroby jubilerskie, kryształy, porcelanowe dywany, firany, wartościowe obrazy, ręczne wyroby — my Ci sprzedamy. WSTĄP DO „KOMISU”. A PRZEKONASZ SIĘ.

305 Roosevelt Ave. Tel. 531-8872

STRONA BOKA I LOLEK

Królowa Zima

"POLONIA REVIEW"

Polski Program Telewizyjny

We środy o 8 wieczorem, w piątki o 7 30 wiecz.
i w soboty o 11 rano na kanale 10 (Maclean-Hunter w
dzielnicy Parkdale)

Przynosi aktualne wiadomości z Polski i z życia Polonii
kanadyjskiej "Polonia Review" jest niezależnym polskim
programem niepodległościowym

"Pani Jadwiga"

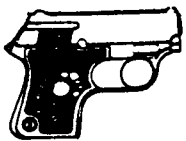
Polski program radiowy
ze stacji CHWO 1250 w Oakville
od godziny 1 do 2 w każdą sobotę
Reklamy i ogłoszenia handlowe
oraz wszelkie komunikaty
przyjmuje się telefonicznie - 691-8789

Echo Ojczyzny

codzienny polski program radiowy
nadawany od godziny 11 05
od pomiedziaku do piątku włącznie
ze stacji CHIN FM 100 7
tel 531-9991

Prowadzi Karola Kęsik

Muzyka,
wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze
Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe
i wszelkie komunikaty

GIOVANNIS GUN SHOP LTD

Dwaj rusznikarze - specjaliści od europejskiej broni
Na składzie wszelkiego rodzaju broni myśliwska
672 Wilson Ave, Downsview Ont M3K 1E1
TEL 633 7599

THUNDER BAY PACZKI DO POLSKI

MORSKIE \$ 1 80
LOTNICZE \$ 4 15

The Right Fit 126 N May Street
Tel 622 - 2571

TYLKO PRZEZ NAS

wyczyszczone dywany i obicia mebli
mogą w pełni państwa zadowolic

Robimy szybko i solidnie najnowszą metodą "Steam-brush"
Ceny konkurencyjne
Oszacowanie bezpłatne Minimalny koszt zamówienia \$ 30

TEL 532 - 1880
537 - 5089

Eurolux

ZAKŁADANIE NOWYCH INSTALACJI
WYMIANA USZKODZONEJ
ELEKTRYCZNE URZĄDZENIA
PRZEMYSŁOWE I DOMOWE
SPECJALNOŚĆ
OŚWIETLENIE OGRODÓW
(LANDSCAPING LIGHT)

497-8441

— Żartujesz, chłopcze W
czterech stronach świata nie ma
silniejszego mocarza ode mnie

— Przesadzasz, biały bracie -
zamruczał brunatny
miedzwiedz

— Chyba nie sądzisz, kuzy-
nie z lasu, że jesteś silniejszy ode
mnie Przyjmuję każdy
zakład, że w ciągu jednej minu-
ty położę cię na łopatki

Na dowód swej siły biały nie-
dzwiedz podniósł kamień wiel-
kości pięści i przełamał go na
dwa części Jeden kawałek po-
dał przeciwnikowi Brunatny
mus wziął go w łapę, scisnął i z
kamienia posypał się proszek

— Jak zakład to muszą być
warunki, biały bracie Jeśli wy-
grasz, pokłonię ci się nisko i
razem z chłopcem odejdziemy z
powrotem Jeśli przegrasz,
otworzysz bramę i wpuścisz nas
do pałacu

— Zgoda - Biały niedzwiedź
był pewien swej wygranej

- Zaczynamy zapasy Przez
chwilę obchodzili się dookoła,
wreszcie doskoczyli do siebie i
objęli się łapami

— Misiu, nie daj się! W górę!
W górę go podrzuc! - wykrzyki-
wał Lolek

Nagle na chłopcu ścierpła
skóra Biały niedzwiedz grzmot-
nął w łeb brunatnego misia Ten
aż przysiadł na ziemi, lecz
momentalnie poderwał się i dos-
koczył do przeciwnika

Pochwycił go w pasie, uniósł w
górze i cisnął o ziemię

— Przegrałeś, biały bracie

— Ano przegrałem - wysapał
pokonany

— Pamiętasz warunki zakła-
du? Otwieraj bramę Pomoge
ci Wspólnym wysiłkiem otwo-
rzyli potężne wrota

— A teraz zmykaj

— Macie wielkie szczęście, że
oprócz mnie nie ma tu nikogo
więcej i że most nad przepaścią
jest opuszczony Królowa Zima
wydaje tego wieczoru wspania-
ły bal w pałacu i zaprosiła
wszystkich Tam, chłopcze,
znajdziesz swego przyjaciela
Zegnajcie

ciąg dalszy nastąpi

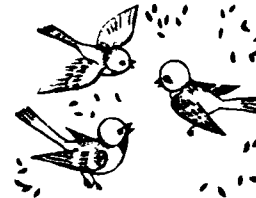

Wprawdzie wiosna i w Pol-
sce zaczyna się zgodnie z kalen-
darzem 21 marca, ale miesiąc
ten powszechnie nazywa się
przedwiosniem Przysłowie
ludowe dotyczące pogody
mówi, że "w marcu jak w garn-
cu" Wszystko pomieszane To
śnieg, to deszczyk Jednego
dnia ciepłe słońce na niebie,
a drugiego mroźna zawierucha
Znowu baranicę trzeba wcisnąć
na uszy idąc do szkoły Ale
nawet jeśli dzień jest ciepły,
to każdej nocy temperatura spada
poniżej zera W Polsce często
używa się określenia "marcowe
przymrozki" Niemniej faktem
jest, że w marcu mrozy stają się
leższe, że śnieg zaczyna topnieć
i bałwan na słonku niknie w
oczach, a na strumieniach i
rzekach zaczynają pękać lody
Topnienie śniegu i lodu prawie
każdego roku powoduje w
Polsce groźne powodzie
niszczące pola i sady,
zagrożające życiu zwierząt i
ludzi W Polsce jest
jeszcze za mało uregulowanych
rzek i dużych zbiorników
wodnych w zagrożonych regio-
nach, chociaż pisząc prawdę,
wiele już zbudowano

Ale topnienie marcowych
śniegów to nie tylko groźba po-
wodzi, to również pierwsze wio-
senne kwiaty Pojawiają się tak
nagle i tak szybko rozkwitają,
że dzieje się to w oka mgnienia
Jeszcze wczoraj zбочe pagórka

MARZEC W POLSCE

było szaro-bure, a dzisiaj jasne-
je od przebiśniegów Jeszcze
wieczorem widać się w ogród-
ku zeschniętą, brudną trawę, a
rano pod oknem aż żółci się
pierzwiśnkami

Razem z kwiatami pojawiają
się ptaki powracające z dalekich
zimowych wojazy Jako pierw-
sze zjawiają się skowronki i
swym śpiewem przypominają-
cym dzwoneczki umilają czas
rolnikowi, który w marcu z płu-
giem i broną wychodzi w pole
Trzeba ziemię przygotować do
wiosennego siewu zbóż i sadze-
nia ziemniaków Ale zanim gos-
podarz wyruszy w pole to
wcześniej poprawi bociane
gniazdo na uschniętym pnio
dizewa lub umieszczone na

dachu domu Fundamentem
bocianiego gniazda jest często
stare koło od wozu W Polsce
od najdawniejszych czasów
powszechną sympatią i zyczli-
wością otacza się bociana Jak
mówią na wsi jest "dobrym
ptakiem" Jego wczesny marco-
wy przylot zapowiada pomyślny
rok Będą obfite plony, a może i
powiększenie rodziny Niestety,
współczesna techniczna cywili-
zacja nie służy ptakom Bociany
również padają jej ofiarą i z
każdym rokiem maleje w Polsce
ilość tych ptaków żyjących w
przyjazni z człowiekiem

Marzec to także początek
miłosnych godów wielu zwierząt
i ptaków Zaczynają się pierw-
sze zaloty i pierwsze spotkania

W Polsce szczególnie uro-
czystym dniem jest 8 marca
Święto Kobiet Juz od rana
mężowie wyręczają żony w
domowych pracach nie zapomi-
nając przedtem wręczyć bukietu
kwiatów Oczywiście, wio-
sennych W urzędach panowie
zastępują panie Nawet w szkole
moja mama-nauczycielka w
tym dniu pytała tylko chłopców

Do polskiej tradycji przez
wiele, wiele lat należał słynny
wilenski "Kaziuk" Patroner
wilenskiej ziemi był święty
Kazimierz Królewicz słynący z
dobroci, której symbolem jest
serce W dniu jego imienia 4
marca w Wilnie odbywał się
wesół jarmark, na którym
dzieci kupowały piernikowe
serca wręczając je najbliższym

Nazwa miesiąca marzec jest
łacinskiego pochodzenia W
rzymskim cesarstwie miesiąc ten
poswięcony był bogowi wojny,
Marsowi

SPORT

SPORT

SPORT

PIŁKA NOŻNA

Decyzja zapadnie 19 maja w Sztokholmie

Już tylko trzy kraje USA, Kanada i Meksyk ubiegają się o organizację mistrzostw świata w piłce nożnej w 1986 r. Z konkurencji odpadła ostatnio Brazylia, prezydent Joao Figueiredo nie udzielił swojego poparcia Brazylijskiej Federacji Piłkarskiej w finansowaniu mistrzostw. Za dwa miesiące na posiedzeniu FIFA padnie rozstrzygnięcie, być może Kanada będzie pierwszym krajem w Ameryce Płn, której przypadnie zaszczyt organizacji mistrzostw

***

W środę 16 marca dojdzie do spotkań rewanżowych w rozgrywkach pucharowych. Tysiące kibiców na stadionach, miliony przy odbiornikach radiowych i telewizyjnych z napięciem będą śledzić zmagania najlepszych drużyn europejskich.

Triumfatorzy dotychczasowych rozgrywek pucharowych			
	Puchar Europy	Puchar Zd. Pucharów	Puchar UEFA
1956	Real Madryt	—	—
1957	Real Madryt	—	—
1958	Real Madryt	—	—
1959	Real Madryt	—	—
1960	Real Madryt	—	—
1961	Benfica Lizbona	Fiorentina	—
1962	Benfica Lizbona	Atletico Madryt	—
1963	AC Milan	Tottenham	—
1964	Inter Mediolan	Sporting Lizbona	—
1965	Inter Mediolan	West Ham	—
1966	Real Madryt	Borussia Dortmund	—
1967	Celtic Glasgow	Bayern Monachium	—
1968	Manchester Utd.	AC Milan	—
1969	AC Milan	Slovan Bratysława	—
1970	Feyenoord	Manchester City	—
1971	Ajax Amsterdam	Chelsea	—
1972	Ajax Amsterdam	Glasgow Rangers	—
1973	Ajax Amsterdam	AC Milan	—
1974	Bayern Monachium	FC Magdeburg	—
1975	Bayern Monachium	Dynamo Kijow	—
1976	Bayern Monachium	Anderlecht Bruksela	—
1977	Liverpool	Hamburger SV	—
1978	Liverpool	Anderlecht Bruksela	—
1979	Nottingham	Barcelona	—
1980	Nottingham	Valencia	—
1981	Liverpool	Dynamo Tbilisi	—
1982	Aston Villa	Barcelona	—

Uwaga: W latach 1958—1971 obecny Puchar UEFA rozgrywano jako Puchar Miast Targowych.

***

Praktycznie tylko Hamburger SV przeszedł swój awans do półfinału wygrywając na wyjeździe z Dynamo Kijów 3:0. Niestety nie będziemy mogli państwu podać śródownych wyników.

Dla przypomnienia podaję historię spotkań Widzewa Łódź w rozgrywkach Pucharu mistrzów (Europy) 1982-1983:
15 9 82 Hibernians La Valetta - Widzew 1:4 (0:2)
Bramki Filipczak 3, Tłokiński 1

29 9 82 Widzew-Hibernians 3:1 (1:1)
Bramki Matusiak 2, Grębosz 1

20 10 82 Rapid Wiedeń-Widzew 2:1 (0:0)
Bramki Tłokiński 1

3 11 82 Widzew-Rapid

5 3 (3 1)
Bramki Woźniak 2, Rozborski 1, Surlit 1, Wraga 1

2 03 83 Widzew-Liverpool 2:0 (0:0)
Bramki Tłokiński 1, Wraga 1

16 03 83 Liverpool - Widzew

***

Trener Cesar Luis Menotti, pod którego przewodnictwem drużyna Argentyny zdobyła mistrzostwo świata w 1978 roku, podpisał kontrakt z Barceloną. Zajął on miejsce znanego trenera zachodniemieckiego Udo Latka.

***

Drużyna Górnik Zabrze zakończyła ponad miesięczne wycieczki po Ameryce Południowej i Środkowej. Na osiem rozegranych meczów 6 zabrakło rozstrzygnięć na swoją korzyść. Jedno spotkanie zakończyło się remisem, a w jednym musieli uznać wyższość rywali. Tournée piłkarzy polskich przebiegało przez takie kraje jak Gwatemala, Salwador, Honduras, Kolumbia i Peru.

SKOKI NARCIARSKIE

Horst coraz bliżej szczęścia

Horst Bulau może zostać pierwszym Kanadyjczykiem, który zdobędzie trofeum mistrza świata w skokach narciarskich.

W ub tygodniu (piątek, niedziela) rozegrane zostały dwa konkursy skoków zaliczane do Pucharu Świata, loty narciarskie w Skui Hill i zawody na 90 m skoczni w Holmenkollen (oba w Norwegii).

Bulau był trzeci w Skui Hill i drugi w Holmenkollen, prowadzący w punktacji Matti Nykanen zajmował kolejno 31 i 17 miejsce.

Do rozegrania pozostały dwa konkursy skoków w Jugosławii (pod koniec tego miesiąca) i jeżeli Horst je wygra, a Nykanen nie zajmie w żadnym z nich drugiego miejsca, zwycięzca Pucharu Świata zostanie Kanadyjczykiem.

Wyniki konkursów

Skui Hill

- 1 Armin Koegler Austria
- 2 Olav Hansson Norwegia
- 3 Horst Bulau Kanada
- 4 Gerard Colin Francja
- 5 Jari Puikkonen Finlandia
- 6 Per Bergerud Norwegia

Holmenkollen

- 1 Steinar Braaten Norwegia
- 2 Horst Bulau Kanada
- 3 Armin Koegler Austria
- 4 Ole Gunnar Fidjestøl Norwegia
- 5 Pavel Ploc CSRS
- 6 Jeff Hastings USA

Klasyfikacja punktowa

- 1 Matti Nykanen 267 pkt
- 2 Horst Bulau 260
- 3 Armin Koegler 207
- 4 Olav Hansson 191
- 5 Per Bergerud 131
- 6 Steinar Braaten 126

JAZDA FIGUROWA NA LODZIE

Złoto dla Amerykanów i Brytyjczyków

Mistrzostwa Świata w jeździe figurowej rozgrywane w Helsinkach mają już swoich pierwszych bohaterów. Zakończyły się konkurencje w jeździe indywidualnej mężczyzn i kobiet oraz w tancach parami na lodzie.

Para Torvill-Dean otrzymała maksymalną ocenę u wszystkich sędziów za artystyczne wykonanie.

Jazda indywidualna mężczyzn

- 1 Scott Hamilton USA
- 2 Norbert Schramm RFN
- 3 Brian Orser Kanada
- 4 Aleksander Fadijew ZSRR
- 5 Jean-Christophe Simond Francja
- 6 Jozef Sabovcik CSRS

Jazda indywidualna kobiet

- 1 Rosalynn Sumners USA
- 2 Claudia Leistner RFN
- 3 Elena Wodorezowa ZSRR
- 4 Katarina Witt NRD
- 5 Anna Kondraszowa ZSRR
- 6 Kristina Wegelius Finlandia

Pary taneczne

- 1 Jayne Torvill i Christopher Dean W Brytania
- 2 Natalia Bestemanowa i Andrzej Bukin ZSRR
- 3 Judy Blumberg i Michael Seibert USA
- 4 Olga Wołozinska i Aleksander Swinnin ZSRR
- 5 Karen Barber i Nicky Slater W Brytania
- 6 Tracy Wilson i Robert McCall Kanada

HOKEJ NA LODZIE

Reprezentacja Polski rozegrała dwa towarzyskie spotkania z drużyną NRD, pierwszy mecz rozegrany w Berlinie Wschodnim zakończył się remisem 4:4, a spotkanie rewanżowe w Weisswasser przyniosło sukces drużynie polskiej 6:4.

SPORT SAMOCHODOWY

W Rio de Janeiro rozegrany został w ub sobotę wyścig Formuły 1 Grand Prix Brazylii. Pierwszy na mecie zameldował się Nelson Piquet drugie miejsce zajął mistrz świata Keke

Rosberg, a na trzecim uplasował się Niki Lauda. Po wyścigu zdecydowano zdyskwalifikować fińskiego kierowcę Keke Rosberga, ponieważ przy starcie samochód jego został pchnięty przez obsługę.

Rosberg jadący na Williamsie miał trudności z zastartowaniem i stąd pomoc obsługi. Jak narazie za drugie miejsce nikt nie otrzymał punktów, a trzeci na mecie Lauda pozostaje na swoim miejscu. Ostateczna decyzja odnośnie klasyfikacji zapadnie po rozpatrzeniu odwołania, który zapowiedział Frank Williams.

Wyniki wyścigu

- 1 Nelson Piquet-Brazylia, Brabham
- 2 Niki Lauda-Austria, McLaren
- 3 Jacques Laffite-Francja Williams
- 4 Patrick Tambay-Francja Ferrari
- 5 Marc Surer-Szwajcaria, Arrows

TENIS

Tenisowy turniej halowy w Brukseli zakończył się zwycięstwem Petera McNamary, który pokonał w finale Ivana Lendl'a 6:4, 4:6, 7:6. W drodze do finału McNamara wygrał z Vitasem Gerulaitusem 6:2, 7:6, zaś Lendl odniósł zwycięstwo w spotkaniu z Matsem Wilanderem 7:6, 7:6. McNamara powiedział po meczu, że wygrał dzięki dopingowi publiczności, kibice skandowali

jego imię w ważnych momentach spotkania. Za zwycięstwo McNamara otrzymał premię 50 000 dolarów, a jego przeciwnik Lendl 25 000 dolarów.

***

Nic Saviano USA pokonał w finale turnieju tenisowego w Nancy swojego rodaka Chupa Hoopera 6:4, 4:6, 6:3. W zawodach tych brał udział też Wojtek Fibak, który dotarł do półfinału.

***

Martina Navratilova wygrała łatwo z Chris Evert Lloyd 6:4, 6:0 w turnieju rozegranym w Dallas. Navratilova wygrała już po raz piąty pod rząd turniej w Dallas, a zwycięstwo nad Lloyd przedłużyło jej listę wygranych spotkań do 21. Na 11 rozegranych ostatnio spotkań z Lloyd, Navratilova wygrała 8.

KOLARSTWO

W Sassari zakończył się 24 kolarski wyścig zawodowców Dookoła Sardynii. Zwycięzca został prowadzący od drugiego etapu Gregor Braun (RFN), wyprzedził on w łącznej klasyfikacji Szwajcara Ursula Treulera i Francuza Marca Madiota. Polski kolarz Czesław Lang zajął 12 miejsce ze stratą do zwycięzcy 2:17.

Jerzy Rudolf Słotki

SPORT

SPORT

NARCIARSTWO
ALPEJSKIE

Franz Klammer królem zjazdu

Szampan dla zwycięzców 25-krotny triumfator biegów zjazdowych i zdobywca Pucharu Świata 82/83 Franz Klammer fetuje swoje zwycięstwo w towarzystwie Helmuta Hoeflehnera

Franz Klammer zdobył po raz piąty tytuł najlepszego specjalisty biegów zjazdowych 29-letni Franz, syn farmera z prowincji Kaernten Austria, należy do wyjątkowych postaci w sporcie narciarskim Cztery lata pod rząd 1975-1978 wygrywał Puchar Świata w biegach zjazdowych dodając do tego mistrzostwa olimpijskie w 1976 r w Innsbrucku Grozna kontuzja wyeliminowała go na wiele lat z konkurencji o najwyższe trofea Nie startował na Olimpiadzie w Lake Placid - 1980 Drugie miejsce w Lake Louise Alberta z przewagą zaledwie 0,02 sek nad trzecim Conradem Cathomenem dało mu w efekcie tytuł zdobywcy Pucharu Świata Bieg zjazdowy w Lake Louise wygrał Helmut Hoeflehner (trzeci w Aspen) Sukces Austriaków dowcipnie skomentował triumfator Pucharu Klammer mówiąc "jeździmy tu tak jak Kanadyjczycy na naszym ojczystym stoku w Kitzbuhel", mistrz dodał, że zamierza startować na przyszłorocznej Olimpiadzie w Sarajewie

Niepowodzenie Kanadyjczyków

Nadzieje Kanadyjczyków na zwycięstwo zmalały poważnie już w Aspen ponieważ będący w wysokiej formie Steve Podborski nie ukończył konkurencji

odnosząc kontuzję, a zwycięstwo Tooda Brookera pozwalało mu tylko marzyć o koncowym triumfie, nawet w przypadku wygrania w Lake Louise Zajmując 11 miejsce w Aspen, Ken Read mógł zająć maksymalnie 3 pozycję - w przypadku wygrania zjazdu w Lake Louise

Wyniki ostateczne Pucharu Świata
w biegu zjazdowym

1	Franz Klammer Austria	95 pkt
2	Conradin Cathomen Szwajcaria	92
3	Harti Weirhather Austria	74
4	Erwin Resch Austria	73
5	Peter Luescher Szwajcaria	72
6	Urs Raeber Szwajcaria	72
7	Peter Mueller Szwajcaria	71
8	Ken Read Kanada	69
9	Tood Brooker Kanada	67
10	Helmut Hoeflehner Austria	65
11	Steve Podborski Kanada	63

Do klasyfikacji punktowej brane są pod uwagę wyniki pięciu najlepszych zjazdów Za pierwsze miejsce otrzymuje się 25 pkt, za drugie 20 pkt, za trzecie 15, za czwarte 12, za piąte 11, za szóste 10 itd aż do 15 miejsca za które liczony jest 1 pkt Punkty Klammera - 25,20,20,15,15, Cathomena - 25,25,15,15,12 Weirhathera - 25,15,12,11,11 w przypadku Kanadyjczyków Ken Read zdobywał punkty 20,15,12,11,11 Tood Brooker 25,25,10,5,2 Steve Podborski 20,20,12,7,4

***

Tamara McKinney wygrała slalom gigant w miejscowości Vail Colorado, jest to jej trzecie pod rząd i szóste w tym sezonie zwycięstwo Dzięki tym sukcesom McKinney zdobyła już tytuł najwzrostrosniejszej narciarki, zgromadziła w trójkombinacji alpejskiej 210 pkt Do rozegrania pozostają zawody w slalomie specjalnym i slalomie gigancie w Furano Japonia, i choćby jej najgroźniejsza konkurentka Erika Hess wygrała obie konkurencje, nie jest w stanie powtórzyć ubiegłorocznego sukcesu W przypadku wygrania obu konkurencji w Furano, Hess zrówna się punktami z McKinney, ale będzie miała tylko 5 zwycięstw

Tamara McKinney

Wyniki slalomu giganta
w Vail Colorado

1	Tamara McKinney USA
2	Cindy Nelson USA
3	Erika Hess Szwajcaria
4	Anne Flore Rey Francja
5	Maria Epple RFN
6	Elsabeth Kirchler Austria

Punktacja slalomu giganta

1	McKinney	120 pkt
2	Nelson	83
3	M Epple	81
4	Hess	78
5	Epple	65

Punktacja generalna

1	McKinney	210 pkt
2	Hess	192
3	Wenzel	174
4	Kirchler	156
5	Walliser	121

Na parę dni przed ostatnimi zawodami w tym sezonie dowiedzieliśmy się, że sfrustrowany niepowodzeniem Read oświadczył o decyzji zakończenia kariery sportowej i start w Lake Louise będzie ostatnimi zawodami, w których weźmie udział Wczesniejsza rezygnacja trenera kadry Johna Ritchiego i obcięcie stawek dla narciarzy przez Kanadyjski Związek Narciarski - CSA nie przyczyniły się na pewno do polepszenia atmosfery w zespole Tak wyglądała sytuacja przed ostatnimi zawodami sezonu, które rozegrane miały być na ziemi kanadyjskiej w Lake Louise Alberta

***

Tood Brooker po dobrym przejeździe kończy zawody wywrotką na około 100 m przed linią mety

Ken Read już wkrótce po starcie popełnia błąd i wycofuje się z zawodów Najlepszy z Kanadyjczyków Robin McLeish zajmuje 15 pozycję

***

Wyniki zawodów w Lake Louise

1	Helmut Hoeflehner Austria	1 40 52
2	Franz Klammer Austria	1 40 75
3	Conradin Cathomen Szwajcaria	1 40 77
4	Erwin Resch Austria i Peter Mueller Szwajcaria	1 40 82
6	Leonhard Stock Austria	1 41 05

***

CHCEMY ABY TWOJE PACZKI DOTARŁY
SPRAWNIE DO RODZINY W POLSCE
NA ŚWIĘTA WIELKANOCNE

POLIMEX - TO TWOJA FIRMA

PACZKI MORSKIE 68 c funt (\$ 1 50 kg)
PACZKI LOTNICZE 1 77 c funt (\$ 3 90 kg)

Paczki są dostarczane do domu adresata
(paczki lotnicze w dużych miastach - odbiór z magazynu)

Wysyłamy paczki własne klientów
paczki do wyboru z katalogu z Niemiec Zach,
zamrażalniki, lodówki, itp
Odbieramy paczki z domów klienta (Toronto, Mississauga,
Brampton, Oakville) opłata TYLKO \$ 1

PRZYJDZ LUB ZADZWOŃ
2053 Dundas St W tel 537-7914
poniedziałek - piątek 10AM - 7 PM
sobota 10 AM - 4 PM

Posiadamy Przedstawicieli w całym Ontario

CRACOVIA CLUB
zaprasza na tradycyjne

'JÓZEFINKI' u SPORTOWCÓW

NA POZEGNANIE KARNAWAŁU 1983
Gra „ILLUSION” — jeden z najlepszych międzynarodowych zespołów na kontynencie Ameryki Południowej W Toronto występował m in. La Cumparsita, Matador, La Cubana.

Sobota 19 marca br., godz 8 wiecz - 1 rano
W SALI ZNPWK GMINY 1, 1087 QUEEN ST W, TORONTO
Wstęp \$9 od osoby (Kanapki i kawa w cenie biletu)
ILOŚĆ MIEJSC OGRANICZONA (230 osób)

Przedprzedaż biletów

Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Ave, Cafe Polonez,
195 Roncesvalles Ave, Universal Beauty Salon 99 Ronces
valles Av, Restauracja Sir Stans, 2396 Bloor Street West
oraz w kasie w dniu imprezy

Etatowy zwycięzca

Mimo, że zawody narciarskie o Puchar Świata nie zakończone Phil Mahre zdobył już po raz trzeci z rzędu tytuł najlepszego narciarza gromadząc 250 pkt w klasyfikacji generalnej

Wygrywając w ubiegłym tygodniu slalom specjalny w Aspen Colorado, przypieczętował swój sukces Ingemar Stenmark, najgroźniejszy rywal Phila, zajął trzecie miejsce i ma obecnie 207 pkt Do końca sezonu może ich zdobyć maksymalnie 248

Wyniki slalomu giganta
w Aspen Colorado

1	Phil Mahre USA
2	Marc Girardelli Luksemburg
3	Ingemar Stenmark Szwecja

Ciekawostką jest, że Marc Girardelli, który jest Austriakiem, startuje w barwach Luksemburga, ponieważ nadmiar talentów narciarskich w Austrii nie pozwolił mu występować w barwach własnego kraju

NARCIARSTWO
KLASYCZNE

W Holmenkollen Norwegia w biegu na 50 km zaliczanym do Pucharu Świata triumfował Asko Antio Finlandia 2 20 05,4 Na dalszych pozycjach uplasowali się

2. Per Knut Aaland Norwegia 2.20:40,4
3. Gunde Svann Szwecja 2.21:00.1

4 Aleksander Zawalov ZSRR 2 21 36 0
5 Oddvar Braa Norwegia 2.21 49 9
6 Thomas Wassberg Szwecja 2 22:00,6

***

Na mistrzostwach świata juniorów w narciarstwie klasycznym, rozgrywanych w Kuopio Finlandia, sukcesy święcą narciarze sowieccy W biegu na 15 km mężczyzn wygrał Aleksander Uszkolewko, a w konkurencji pan w biegu na 5 km wygrała Swietlana Sacharowa

LEKKOATLETYKA

Sebastian Coe - rekordzista
świata

W Wolverhampton (Anglia) na zawodach lekkoatletycznych rozegranych w hali, pomiędzy drużynami Angli i USA, Sebastian Coe ustanowił rekord świata w biegu na 800 m czasem 1 44,91 poprawiając swój stary rekord o blisko dwie sekundy Jest to już jego 11-krotny tego rodzaju wyczyn w ciągu ostatnich czterech lat Bieg był rozegrany w bardzo ostrym tempie, pierwsze 400 m prowadzący "zając" Colin Szwed, przebiegł w 51 sek i tylko Coe dotrzymał mu kroku Spotkanie zakończyło się zwycięstwem lekkoatletów Angli 72 70